

31/7/22 వ రి ది న ము వ క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } డిన్న పట్టణము 1927-వ నం అక్టోబరు నెల 3-వ తేది సోమవారము } No. 154
నంపుటము ౧౫ } శ్రీ వ్రథ వనానందవర్మ ఆశ్వమేధమాన శుద్ధ నక్షత్రము. } నందిక ౧౫౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారికే జేతునలు
అమృతాంజనములు పొందియున్నది
తలనొప్పులమాన్యును, వాయు పోట్ల
కావును, శర్యపునొప్పుల బారదోలును,
బొట్టబొగ్గులును, బొటముల భేదించును,
బావుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
మరదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే బెమట పట్టుట
తలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.



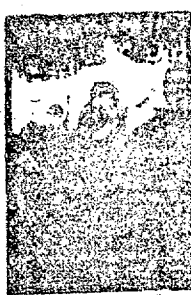
అమృతాంజనము అన్ని నిధములకు
నొప్పులకు నంజివివరించి.
వంచకావ చీటి చూచి కొనిన
జానము గలంగడు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-8 0-10-0
డబ్బా 1-8 రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
శక
249, ప్రేరికోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

నీ వెండుకలను పరిశుభముగ నుంచుకొనుము.



నీదేహమునెట్లు క్రమిణియు పరిశుభ్రపరచ వచ్చునో యందువో, కట్టె నీటి నున్నగూడ మురికిగాకుండ పరి
శుభ్రపరచ వచ్చునో యందువో, నీ కట్టె కల సంగ్రహములను ముందు మున్నగు కల్పవృక్షదాతములుగాడి
యండిన నీ వెండుకల పరిశుభ్రముగ శేషని గ్రహించునో యందును. ఈమందు
పై రాలు చేరునప్పుడు నీవు చేతు నీటిలోని అలెత్తులలో నీతిలయించును ముఖపు
పాదము గాగలను గనక నీ కట్టె యిట్టి పాటికి తోసుగాకుండి కాపాడుకొన
దలచినచో ప్రతిశ్యము
కామిదీయా తలనూనె (రిజిస్టర్డ్)
నువయోగించి తీరవలెను.
ఈ నూనె మందును చేరవలెను. ఒక శేర నీతిలయించు వాయుండివరకే ప్రవేశించి
యండిన రెండుమాడుసారు రీమానెను రాచుటతో నది అంతరి పవలసినదే. వెండుకల
కుదుళ్లలోని పరాధరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమృతమైన దినుసులనేక మిందు
చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలికలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెద
తెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000
వండికి పైగా దీని నువయోగించి దీని శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము
లొపండి యున్నాడు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని మాగొందిన **కామిదీయా ఆయులు**
సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జీ 0-6-0 8 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జీ 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.
ను వా న న ద్రవ్య ము ల కు రా జు
ఓ టొ ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టర్డ్)



అలెత్తుకయ, మించుకు పనికిరానివియు నగు అనేక నువాపనద్రవ్యములు చూచు
నంతగాగలవు. క్రిందఁబహుద నువయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్వమును, మంచి నువాప
నను అచ్చుగావించు తీరవు. నుల్లె మున్నగు అల్పముల శివధముగను తీసివోడు.
కామిదీయాను వంపుడు.

శ్రీ కామిదీయా ఓటొదిల్ బహారు	రు. 2-0-0
1/2 " "	" 1-4-0
1 డ్రాము " "	" 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండవాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పరిపబును
వాసనకాదులు. డెబెక్ 0-10-0 తపాలా ఖర్చు ప్రత్యేకము

పోలు పిదపట్టు—అక్టో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
285, బామ్బాయ్ మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2.

WANTED. 3907

Candidates for Telegraphy and Station Master's Courses. Railway Fare Granted Suitable Boarding and Lodging arrangements. Prospectus on 2 annas Stamp.— Presidency Telegraph College, Royapetah P.O.

WANTED. 401

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars on 2 anna stamp. Apply to :—Central Telegraph School, Nai Sarak, Delhi

1204 5 అభ్య క ర్త న ము

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 800 పురుషులు కేయబర
నది. బహుమూత్రము, నేడి, దగ్గు, క్షయ, పీల్చును బొగ్గులును,
కళమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము ముందుతో పంప
బడును. అనేకులు వాడి మెచ్చువాడు. శేబులను ఉచితము
2126 ఆర్డరనాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

ఆయుర్వేదావధ రత్న కరము చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి నం. 2. శుభ్రవనాశిక రు. 1.
(2046) డాక్టర్ శ్రీ నాథ శర్మ ముస్తాఫా శ్రీ, చెన్నై.

మదనకామేశ్వరశాస్త్రము

బలహీనులపాటికి శుభ్రమును... శుభ్రమును నిర్మాణక,
నిష్కర్మము, శుభ్రమును, అలెత్తుకయను పొందినవాటిని పొంది
మంచి బలమును, శిర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలవు. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0
పాలకుగంధి శాస్త్రము... శ్రేష్ఠమునది.
నూనె మును, మునునూనె, మునునూనె మునునూనె మునునూనె
శిర్యకొప్పులు, ముందులవాటిని పొందించు. 4 డబ్బీలు చాలవు.
20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు శేర. 2051
ఓ.కె.సి. అండు కో, ఆయుర్వేదమాన్యులను పరిచి దేవ: నెల్లూరు జిల్లా

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులుగాయింపుటకు
రూ 1-0-0, ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్నలను
కాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జయము
పొందుటకు "జయవశీకరణి" తాయతి 1 కి. రూ 2-0-0. వి. పి.
ఖర్చులు. 0-4-0. 2598
కే. వి. కళకోపాచార్యులు చిత్తూరుతిరు త్తణి, జిల్లా.

శాస్త్రోక్తమైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి 6 ప్రశ్నలకు బదులుగాయింపుటకు
రూ 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర
ఫలము వ్రాయుటకు రూ 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులు వేరు.
ప్రశ్న వ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు
జయము నొసగు శ్రీ శుక్రహస్తాక్షరము రూ 2-0-0
శ్రీ శివశుక్రహస్తాక్షర శ్రోతికవచనము
3850 తరుణి, చిత్తూరుజిల్లా

ఇంద్రజాలమ హేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడీ, హాల్లాండును, ఆంగ్ల ఇంద్ర
జాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, చీట్ల
కేక, తమాషాలు, వినోదవిద్యలు, మనస్సుని మాయముచేయుట,
మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీవ్రముతో సమాధి యగుట, కఠి
రములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట
మొదలగు విచిత్రములున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ 4
చతురంగ గణితము:— (టెప్టెయిక్ కమిటి
వారితే ఆఫ్రాపు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర, వినోద, మ
నో గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్నలు, యుక్తి, తమాషా
తెక్కలు, గణితావధానముగలవు. వెల రూ. 1. 12 కి రూ. 9.
పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

మిక్కిలి కఠినమైనట్టియు చిక్కె నట్టి చెవిసంబంధమైన వ్యాధులను త్వరలో కుదుర్చు ఔషధము

ఆటు లేక ఏడుయేండ్లమునుపు నాకుడిచెవిలో నొప్పి
యందు. నేను దానిని లక్ష్యపెట్టలేదు. అయితే కొంతకాల
ముక్రిందటనే ఉన్నట్టుండి నా చెవిబాధ అధికమయెను. చెవి,
అందుకు జేరినభాగములు అమితముగా ఉబ్బెను. అటుతర్వాత
కుడిచెవి కిరస్సునందు అంతటను ఈబాధ వ్యాపించెను. బాధ
అధికముగానుండుటచే అనేక రాత్రులు నిద్రలేక గడపితిని.
తీవ్రమైనజ్వరమువచ్చు నూచనలుకూడ కనపడెను. నాకు సరి
గా వినబడకుండెను. నావ్యాధి కుదురుననునమ్మకము లేకపోయె
ను. ఇట్టిస్థితిలో కృష్ణాపురనివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్ట
ము మైలాపూరు, పెన్ థోమునందు లిన్ పెరారియా వీధిలో
అల్పబుద్ధి లాడ్జియందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యగారి వ
ద్దకు చికిత్సకు తీసికొనిపోబడితిని. పిమ్మట వారిని నావ్యాధిని
పూర్తిగా కుదుర్చుగలరా అని అడిగితిని. (కేవల ఔషధముచే
దనని చెప్పి పూర్తిగా నిదివరకు ఇచ్చియుండలేదని
యు ప్రస్తుతముకూడ పూర్తిచిచ్చుటకు వీలులేదనియు
తెలిపిరి. మఱియు నావ్యాధిమిక్కిలిచిక్కెనదనియు కుదురుట
సంభావమనియు తెలిపిరి. ఇదేప్రకారము ఆంగ్లవైద్యులకూ
డ తెలిపియుండిరి. కాన వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని
స్వల్పకాలపు అనుభవముచే నా మంచికాలమునకే పండితులవారి
వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని అనుకొంటిని. అప్పుడు నాబాధ
హయమైపోయెను. వాపు పూర్తిగా తొలగెను. మామూలు
ప్రకారమే చక్కగా వినుటకువీలైనది. 26-2-28 (1)
పి. ముత్యాలరాజు, బి. పి. లా విద్యార్థి, మద్రాసు,

వర్తకు లందరిచే విక్రయించ బడుచున్నది.

ఆతంకనిగ్రహ మౌల్యు.

ప్రపంచమునంతటను ప్రసిద్ధిబడినది. మెదడులంపట,
మలబద్ధకము, మానసిక, శారీరబలహీనత మొదలగునవి దీనిచే
వట్టాపించుటకు. 82 మాత్రులగు బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0
ఇశాం! కామశాస్త్ర ఇశాం!!
219 ఆతంకనిగ్రహ ఘర్మణి,
26. బాణేరి, మద్రాసు. లేక మెయిక్రోడ్ కాకినాడ.

విషూచి లేక కలరా

(డాక్టరు గుమ్మడిదల మాధవరావుగారు-కాకినాడ.)
జ్ఞో. వివిధ రేవనాభేదై ర్వాయురైవ్యకోపితః
నూచీభిరివగాత్రాణి వివ్యతీతి విషూచికా||
మాధవనిదానము.

అనగా వాతము మిక్కిలముగ ప్రకోపించుటవలన పలు
విధ వేదనాభేదములు కలిగి నూడులతో బాడుచునటుల శరీర
మును వేధించునది "విషూచి" యనబడును.
దీనిచే మరిడిబాధ్యునియు, వాంతిభేదియనియు, కల
రాయనియు వ్యవహరింతురు. సాధారణముగా మనము తిను
అహారమును, త్రాగునీరును, పీల్చుగాలియును, అపరిశుద్ధమైన
యెడల ఆరోగ్యముచేతుననెడు విషయము మనకందరకును విడి
తమేగదా? పాగ్గటాచార్యుడు తన గ్రంథరాజములలో నూత్ర
సానమునందు ప్రత్యక్షమాధ్యాయముననే "దినచర్య" "బుధు
చర్య" లను నియమములను వ్రాసియున్నాడు. వీనిని లక్ష్యము
చేయక పోవుటచే అజీర్ణము, జ్వరము, అతిసారము, గ్రహణి
ఆర్యస్సులు, విషూచి మొదలగు వ్యాధులకు లోనై మనజాలు
మరణించుచున్నారు. ముఖ్యముగా మనము త్రాగునీటియందు
జంతు, వృక్షసంబంధమైన మలినపదార్థము లుండవచ్చును. ఇట్టి
నీటిని శుద్ధిపరచక త్రాగిన వైరోగములు రాకుండునా?
అపరిశుద్ధ జలపానముచే గలుగు వ్యాధుల లో
మిక్కిలి భయంకరమగునదియు, ఏటేటను అనేకులను, బలిగై కొ
ను నదియును, అయినది విషూచియే. మానవశరీరమందలి ప్రా
ధాన్యధాతు, రసములు, వాంతి విరేచనరూపమున బయలుపడ
లి, క్రమక్రమముగా నీరసంపదేసి, చివరకు బలహీనుడై, అల
సటను పొందుచు, స్వృతితప్పి, తుదకు మరణించును.

నిదానము

ఈవ్యాధి ఎట్లు అకురించుచున్నది? విషూచి వ్యాధిని
కల్పించునది ఒక బహునూత్నతరమైన జీవి. ఇది 1/8000వం
తు అంగుళము పొడవును, అందుతో 1/6 వంతు వెడల్పును
గలిగి (1) కామావలెయుండును. ఇది యంత బహునూత్నమును
జీవియునుచే మానవశరీరమున కగుపడదు. కాని మైక్రాస్కోప్
అను భూతద్దముల సహాయమువలన చూడవచ్చును. దీనిని పరిశు
ద్ధజలమునందుంచిన దాని అహారము, అందు దోరకమింజేసి వెం
టనే మృతి జేందును. ముటికీనీటిలో యుంచిన కావలినినంత
అహారమును తిని అందు ఒకటి రెండై, రెండు వారై,
నాలుగు ఎనిమిదియై, యిట్లు లక్షోపలక్షలై వృద్ధిచెంది నీటియం
దంతటను వ్యాపించును. ఈవిధమున 24 గంటలలో ఒకవిషూచి
జీవీనుండి (12000000) ఒకకోటి యిరువది లక్షల పురుగులు
జనించును. ఇట్టి క్రిములనేక మార్గముల (గాలి, అహారము, నీ
రుగుండా) మానవశరీరములలో ప్రవేశింపగలవు. ఆరోగ్యవంతుని
శరీరమున విషూచి జీవులు ప్రవేశించినను వాని నేమియు చేయ
జాలవు. ఏలయన వాని (జుర్రాగ్నియందు) జ్వరరసమునకు
నూత్నజీవులను చంపు సామర్థ్యము గలదు.

ఇట్టి నూత్నజీవులు మన శరీరములోనికి అహార, దా
ర్ధముల మూలముగను, త్రాగునీటి పాలు నీళ్లు మొదలగు ద్రవ
పదార్థముల మూలముగను యింకను ఈక్రిందివిధముగను ప్రవేశి
ంచుచున్నవి. 1. ఈగలు దోమలు మూలమునను 2. నూతుల
లోను చెరువులలోను ప్రవాహములేని చిన్న చిన్న కాల్వలయం
దును అంట్లు తోముట ముటికీ నత్త్రముల నుతుటల అనేకజం
తువుల మల మూత్రములు అందు కలియుచుండుట, 3. ముఖ్య
ముగా కలరాలోగియుక్క వ్యాధి మలముల విషయపుయి
అక్రమపాతించి దానిని బహుదూరముగా విసర్జించవం
డుట వలనను 4. శారీరకముగను, మానసికముగను దౌర్బల్య
ము నొందుట 5. ఉపవాసములు, రాత్రిజాగరణము (రాత్రుల
యందు విశేషకాలము మేల్కొనుట) 6. కల్లు సారాయిమొద
లగు నివాహనపులను వితిమిరి నేవించుటవలనను 7. మనోనిబ్బ
రము లేకుండుట 8. అజీర్ణ కరములగు అహారనేవ (అనగానిలవ
యన్నట్టి మాంసము, చేపలు, పాలు, కోడిగుడ్డు) మొదలగునవి
యును, సరిగపచనముగాక క్రుత్తి వాసనవేయు కామహారలు,
అన్నాదులను భక్షించుట అకాలములయందు తగినవ్యవధి లేకుం
డగ భుజించుట వలనను 9. తగిన కాలముల
యందు విరేచనావధములను తీసికొనకుండుట.
10. సంతలు నాటకరంగములు సినిమాహాలులు కాశీక బుట్టలు
మొదలగు సమాహములలో చాలకాలము గడపుటవలనను ఇంకను
అనేకములగు కారణములచే నీ విషూచి బాధ్యము జనుల నాప
హించును.

పూర్వరూపము

ఉపద్రవములతో గూడియుండు అతిసారమునే విషూచి
యందుదు. నీళ్ల విరేచనములు శరీర దౌర్బల్యము యేకకాలము
ననే జనించి కాళ్లుచేతులు కొంకరలుపొవుట లాగునట్లుండు
ట గలిగి ముఖవర్ణస్పష్టమారి నాభికి పైభాగమున నూడులతో
పొడుచుచున్నటుల ఆ వేదన శిరోభాగము మొదలగు లక్షణ
ములు కలరావ్యాధికలుగుటకు ముందు ప్రారంభించును.

రూపము

దీనిని మూడువిధములుగా విభజింపవచ్చును.
(1) ప్రారంభదశ:—(కలరాక్రిములు మానవ శరీరమున
ప్రవేశించిన ఒక గంటమొదలు మూడుదినములపర్యంతము) దీని
ని కనుగొనుటకష్టము. రోగికి ఒకవిధముగా మాంద్యము) గలగునట్లు
అహారమందిచ్చునుండదు. మందాగ్ని వాంతివచ్చినట్లుండియు రో
కపోవును. దాహము. జేనియందును ఇచ్చయుండదు. తల దిము.
పట్టినట్లు భారముగల్గి నీరసము క్రమముగ ప్రారంభించును.
2. మధ్యమదశ:—[మొదటి మూడవ దినము లగాయతు
24 గంటలు] బియ్యపు కడుగునీళ్లను గంజినిపోలు ద్రవపదార్థ
ము వాంతిరూపముగను, విరేచనముల రూపముగను చిమ్మన
గొట్టముతో చిమ్మినటుల ఎడతెగక బయలుపడెను ఉబ్బి
చిక్కపడును. అత్యధికమగు దప్పిక, మాత్రబంధనము గల్గును.
కావున పొత్తికడుపు ఉబ్బి, బిగినయట్లుండి గట్టుగట్టుమును
చు, గుడగుడయనుచు ధ్వనులు పుట్టును. తోడనే నొప్పి, ఆయా
సమును గలుగును. కండ్లు సగము మూసినట్లుగాని, పూర్తిగ
మూసినట్లుగాని యుంచును. కాళ్లు చేతులు తిమ్మెరలు, కొంక
రలుపొవుట, చిత్తము నిలకడలేకుండుట ప్రారంభమైరి. మొద
లు 12 గంటలలోగా ప్రాణాపాయకమగు మూడవమార్పు
సంభవింతును.

(3) అంత్యదశ:—(12 గంటల మొదలు 36 గంటలు) ఇది
యే మిక్కిలి భయంకరమైన తరుణము. దప్పిక ఎంత తీర్చికొన
ప్రయత్నించినను దుర్లభముగను. మాత్రబంధనము గలుగును.
నీరసము క్రమక్రమముగా హెచ్చును. నాడి ఎంత నిదానించె
నను అగపడదు. శరీరము, పెదవులు, గోళ్లు, నల్లనిరంగు కలిగి
చల్లదనము నొందును. నేత్రములు గుంటలు పడి దేనినీ సరిగ
గూర్చింపజాలదు. చెవులు ఘడియలుపడినట్లుండి వివరాకుండు
ను. ముక్కు గంధమును మూర్ఛిగనజాలదు. మందలనైనను
మ్రొంగజాలదు. తల నూచుచుండును.

కంఠద్వని హీనమైయుండుటగాని, అసలే మాట్లాడలేక
పోవుటగాని సంభవింతును. హస్తపాదాదులవేళ్లు, చర్మము
ముడతలుపడి, రంగుమారి వాడిపోవును. కడుపు ఉబ్బిరించును.
గుండెలయడలు, ఆయాసము, చల్లనిచేమటను గ్రమ్మటయును
సంభవింతును.

కలరాయందు గలుగు రోగోపద్రవములు:—ఈరోగము
నకు అంత్యదశయందు ఒకానొకప్పుడు మఱికొన్ని ఉపద్రవము
లుగూడ యీ భయంకరస్వరూపదారియైన యీమరిడిబాధ్య
మునకు చేదోడువాదోడగుట గూడ సంభవింతును. ఇట్టితరి ఆరోగి
శీఘ్రకాలములో మృత్యువాతపడుట తప్పదు.

నిద్రాభంగము, ఏపదార్థమునందును ఇచ్చలేకుండుట, వణకు
మాత్రప్రతిబంధము అనునవి దారుణోపద్రవములు. ఊపి,
తిత్తులు, మెదడు, మూత్రోత్సము మొదలగునవన్నియుగానిగి
కొన్నిగానిచెడి తత్సంబంధములగు వ్యాధులకుకలిగించి, కాలపా
శమువలె చుట్టుకొని చివరకు ఎక్కిళ్లు, మగతకలిగి క్రమముగా
చంపివేయును. ఈ పరిస్థితులు ఆవహించినపుడు కాలపరిమితి
ఇంతయని చెప్పజాలము. వారివారి శరీరదౌర్బల్యమును బట్టి
యుండును. కొందరు 9 మొదలు 4 లంటలలో, నానే మర
డించుచున్నారు.

ఉపశయము

వాంతులు విరేచనములయొక్క సంఖ్య క్రమక్రమముగ
తగ్గును. మఱియు వెనుకటివలె గాక ఆలస్యముగను కొంచెము
కొంచెముగను అగును. విరేచనము రంగుమారి ఆరోగ్యలక్షణ
ముగ పసుపుపచ్చని రంగుగల్గి గట్టిపడుట ప్రారంభించును. శరీర
మున వలసినంత ఉష్ణము (98.4 డిగ్రీల వేడిమి) యుండును.
మూత్రము బాధలేకుండవగును. అహారమందిచ్చగలిగి రోగ
విముక్తలక్షణములను కనబరచును.

చికిత్సకు సాధ్యమైనట్టి విషూచిలక్షణము

వాంతి విరేచనములు తరుచుపడెటకుండుట, శరీరమున వే
డిమి వలసినంతయుండుట, చిరాకులేక రోగి విశ్రాంతి తీసికొను
చుండుట, ఆయాసము లేకుండ ఊపిరి పీల్చుకొనుచుండుట, రోగి
ముఖ్యముగా అధైర్యమును జేందకుండుట, వైన ఉదహరించిన
రోగోపద్రవములు ఎవ్వియును ఉండకుండుటవలన ఆరోగము
తప్పక నివర్తించును.

అసాధ్యవిషాచీ లక్షణములు

అసాధ్యత్వముగా తెల్లవారుసమయమున ఈ వ్యాధి అంకురించి త్వరలో నీరసము మగత కలిగి శూల అతివసనములు వికారము ప్రారంభమై కడుపు ఉబ్బరము దాహము తాపము మూత్రబంధము మొదలగు ఉపద్రవములు లుండిన ఆరోగి నిస్సంశయముగ మృతి కెందును. గర్భిణీ స్త్రీకిగాని మధ్యపానాభ్యాసము గలవానికిగాని, నల్లమందు నేవించువానికిగాని, పసిబిడ్డలు, వృద్ధులు, బలహీనులు, మలేరియా జ్వరములన పీడితులగువారు ఈ విషాచిరోగమునకు లోబడిన నివర్తింపుట అరుదని తెలిసికొనవలయును. గర్భిణీ స్త్రీలకు కలరావచ్చిన "గర్భము" విచ్చిన్నమగును. రక్తభేసి, జ్వరతీవ్రత, నిద్రలేమి, మూత్రబంధము, ప్రలాపకసంధి, నాలుక దంతములు గోర్లు పెదవులు నల్లనగుట, శరీరమునాకుట, చండలస్పృశి, వికారపుయాత్ర మొదలగు లక్షణములతో గూడిన విషాచిరోగము అసాధ్యమని అన్ని వైద్యశాస్త్రములును తెలుపుచున్నవి. రోగి స్వస్థి తెలియని స్థితిలో వెల్లకిలపడండి, కాళ్లను ఒకదానిమీద నొకటియుంచుకొనిన (Cross legged decubitus) త్వరలోనే మృతినొందునని కొందరు అనుభజ్జులు చెప్పెదరు.

సంప్రాప్తి

కలరారోగములకు వాడదగు ఔషధములు:—

- (1) ప్రారంభదశయందు:— కర్పూరాదివటి; కంఠవటి; కస్తూరిమాత్రలు; గంగాధరచూర్ణము మొదలగునవి.
(2) మధ్యమదశయందు:— కర్పూరాద్వరిష్ట; కుటుబారిష్ట; అహిశాసనము; లోకనాధరసము; అగ్నిముఖరసము మొదలగునవి.
(3) అంత్యదశయందు ముస్తకాదివటి మృతసంజీవనీరసము క్రవ్యాదిరసము సమీరగజకేసరి అగ్నిమహారసము చింతామణీరసము మొదలగునవి.
నవ్యములు:— 1. వైద్యులవలన నీటితో నూరి గుంటకలగరకపపసరుతో కలిపి ముక్కులో పిండవలయును. 2. చింతామణరసములో త్రికటుకములు (శొంఠి పిప్పలి మిరియాలు) వైద్యులవలన కలిపి ముక్కులో పిండవలయును త్రికటుకములను నూరి కల్పముచేసి ఉష్ణోదకముతో పానముచేసిన అగ్నిదీపము గల్గును.

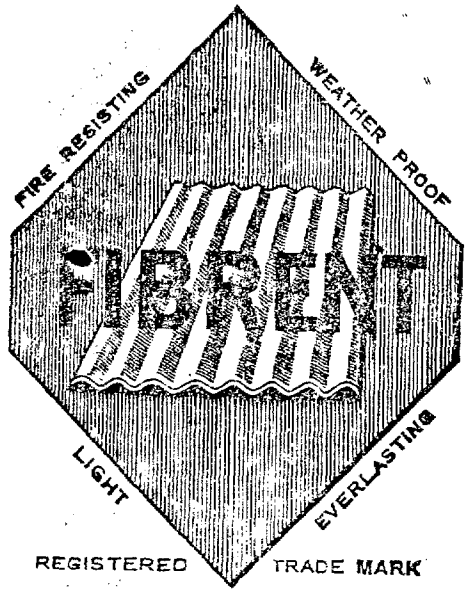
అంజనములు:— త్రికటుకములు గానుగవిత్తులు పసుపు వీనిని మాడిఫలరసముతో నూరి నేత్రములకు అంజనము చేయవచ్చును.

ఆరోగ్యవిధుల సనుసరించు పద్ధతి

(Hygienic and accessory methods of Treatment:—)

రోగిని పరిశుభ్రమైన పొడిబట్టలపరచిన మంచముమీదగాని బల్లమీదగానిపరుండబెట్టవలెను. నిత్యమును వానిదుస్తులలోను నునీటియందు ఉడకబెట్టితిడిలేకుండ బాగుగ ఆగినతరువాత వాడవచ్చును. పరిశుభ్రవాస్త్రపు వెలుతురు బాగుగాతగులనటుల కిటికీలను తెరచియుంచవలెను ఈగలు దోమలు చీమలు మొదలగునవి చేరకుండ లోపక నీటితో అప్రదేశము కడుగుచుండవలెను. సాంబాణి వడ్డీపాత్ గంధకము ఊక మొదలగువానివి అచ్చట పొగవేయుచుండవలెను వరుసవిలేదనాడులను వానిమంచముమీదినుండియే విసర్జించునటుల తగుపర్పాటులు చేయవలయును. లేనియెడల నీరసముపాచ్చి త్వరలో ధాతుక్షీణత గలుగును. కలరా రోగి కన్నడును ఘనపదార్థములను భుజించుట కీయరాదు. అట్టిచ్చిన, మృత్యుదేవతను ఆహ్వానించుటయే యగును. ద్రవపదార్థములన్నియు కాచి, వడబోసి, చల్లార్చి యియవలయును. రోగి దాహముని సంతృప్తిపరచు యివ్వవచ్చును. కాళ్లచేతులు తిమ్మెరలు కొంకరలుపోవుట ప్రారంభించినట్లైతే టైక్, యూకలిప్టస్ నారాయణ అను తెలపలను రాయవలయును. రోగి నిద్రపోవుచున్నయెడల మందునకైనను ఎన్నడు లేవరాదు.

మొదటి హారముగా:— మంచుగడ్డగాని, కొబ్బరికాయలోని జలముగాని, కేవలము కరికుట్రి వైన జలముగాని, వలచని మజ్జిగనీటిగాని యివ్వవచ్చును. మతియు తేలికయుగు బార్లీగంజిలో నిమ్మకండ్లరసము స్వల్పముగా పిండి ఉప్పుగలిపి త్రావవచ్చును. దీనినైనను 2, 3 చంచాలు 2, 3 గంటలకొకసారి యిచ్చుచుండవలెను. దీనినేవలన కక్షితిగడ్డము లేమియు కాన్పించకుండ క్రమేణ మెచ్చుచేయవచ్చును. విరుగుపాలనుగాని, పలచని పాలనుగాని బార్లీగంజిలోగాని, పగ్గలియ్యపుకావలోగాని కలిపియివ్వవచ్చును. బాగుగా ఆకలి కలిగి, రోగముత్రాగి పోయినదని తెలిసినప్పుడు, పన్ను బియ్యము నేయించి దానితో పండిన అన్నమును యివ్వవచ్చును.



అస్సెస్టెన్ సి మెంటు దళములు

3579

మరియు
కారు గేటెడ్ పీట్లు, పెంకులు

బంగళాలు, కర్మాగారములు, కూలిగృహములకు తగినవి.

మిక్కిలి మేలైన అస్సెస్టెన్, బ్రిటిష్ పోర్టులాండు సీ మెంటు మొదలగువాటినుండి ఇంగ్లాండునందు తయారు చేయబడినది.

చెన్నరాజధానికి పంపకదారులు.

BEST & Co., Ltd.
P. O. Box 63. MADRAS.

విషాచిరోగి కిచ్చుటకు తగినఆహారము

పళ్ళము:— రోగము ప్రబలముగ నున్నప్పుడు రోగిచేలంఘనముచేయించవలెను రోగముచేతమాత్రముకనికరముజూపరాదు. "లంఘనం పరమాపదం" అని ఆయుర్వేదశాస్త్రములు పలుకుచుంటున్నది. రోగిని క్షుణ్ణముగా కన్పించగనే ఆకలిపుట్టును. ఆరోగ్యాట్ బిస్కట్లులుయియ్యవచ్చును పన్ను సాత బియ్యము నేయించి దానిమండమును ఇయ్యవలెను. క్రమేణ అన్నము పెట్టవచ్చును. పొట్లకాయ, అరటికాయ, ముక్కాయ, నక్కదోపకాయ, కాకరకాయ, అరటిపువ్వు, గొలుగకూర, చక్రవర్తి కూర, లేతచుల్లంగిగడ్డలు, వెల్లుల్లి పండినమృదాకాయ మొదలగు గూరలున్నూ; ఆల్మ, పులిచింత, ఉసిరికాయ (వెల్లికాయ) దానిమ్మ, నిమ్మపండు, మాడిఫలము మొదలగుఫలములన్నూ; పర్పాటకము, లేసె, వెన్న, నెయ్యి, యవలు, ఇంగువ, మజ్జిగ, లవణము, తాంబూలము, వాము, మియములు, కాచిననీరు వీటినినేవించవచ్చును. మతియు దీపనలక్షుకరకాకాడికములు, పెపలు పాత పన్ను బియ్యము, పేలాలమండము, మాంసములలో జింక, నెయిలి కుండేలు, లావుకపడి, పన్ను బాతిమత్స్యములును మొదలగునవి బాగుగాపడనముచేసి నతరువాత ఉపయోగించవచ్చును.

అపద్యము:— రోగము బాగుగా కుదురువరకు బలిహారములు, నెయ్యి, పిండివంటలు, వేపుడుపదార్థములు, పచ్చిద్రవములు, అమితాహారము, శింసీధాన్యము, మత్స్యమాంసములు, బచ్చలికూర, సెనగలు మొదలగు కడుపుబుట్టించేటి పదార్థములను నేవించరాదు. మతియు విరేచనాపద్యములను తీసుకొనుట, రక్తప్రాసము, రేచన, మూత్ర, అపానవాతముల బంధించుట కూడదు. చన్నీటి స్నానము, స్త్రీసంభోగము, వ్యాగమము, ఇరుగుపొరుగునగాని, తన ఇంటనేగాని కలరావ్యాధిగ్రస్తుడండినయెడల తాను వానినిచూచి భయపడి దిగులుపడరాదు. భయపడటవలన అజీర్ణము, విషాచీ కలుగును, గావున అట్టివారు బాగయాకులై మెలగుట అత్యవసరము.

ఈకలరావ్యాధి రావడం కాపాడుకొనుట కీక్రిందివిధాలు నిజ్ఞుచున్నాము.

1. కారీక మనోదోషవృత్తుల బెంచరాదు. శక్తికి మించిన పనులు చేయుటవలన మిక్కిలి శ్రమపడి అలసిపోవుట. అందువలన ఆయాపనుగలుగును. రాత్రిబాగరము (సినిమాలు) సర్క్సులు, నాటకములు, హరికథలు, రాత్రిప్రయాణములు మొదలగువానియందు వ్యామోహములోనుండి నిద్రను తగినంత నేవించకుండుట) అధిక వ్యాయామము అతివసనము మొదలగు (అతి సర్వత్ర వ్యయేత్) వానిని వినువలయును.

2. ఆరోగ్యవ్యాధులను గమనించుచుండవలెను. ప్రతిదినము ప్రాతఃకాలమున నిదురనుండిలేచి మలముత్రాది విసర్జనచేసి, దంతధానవాది కృత్యములు నెరవేర్చుకొని స్నాన మాచరించి వారివారి మరతుల ప్రకారము దైవారాధనములను జరిగించి భోజనము మితముగాతినుచుండవలెను. పరిశుభ్రమగు, తెల్లనిబట్టలనే ధరించుచుండవలెను. ఈవిషయములు తెలుసుకొన గోరువారు "సుశ్రుత" నూత్రసాధనములో ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయాధ్యాయములు చదువవలయును. ఎల్లప్పుడును తన ఉనికిని కాపాడుకొనవలయును.

3. ఈగలు, దోమలు, ఇతరక్రిములు మొదలగు హానికరముగ వానిని రాకుండ తగుపర్పాటులు చేసికొనవలయును.

ఈక్రిమిటికములవలననే విషాచి పురుగులు మన ఆహారములలోనికి వచ్చుచున్నవని యిదిసరలో తెలియచేసియే యుంటిమి గావున, మన ఆహారములపై ఇది వాణిండ్ల లగు నట్లు శ్రద్ధవహించవలెను. అట్లు వాలినయెడల వే రాలోచనలు చేయక దానిని మారముగా విసర్జించుటలో నేమియు సంకోచించరాదు.

4. చెడుపదార్థమును వర్జించవలెను. బజారునుండి యెట్టి తినుబండారములను కొనితినరాదు. ఏలయన వానిపై యాగలు మొదలగు పురుగులు వ్రాలుచుండుట మనము నిత్యమును, చూచుచునే యుంటిమి. పడనము కానట్టియు, చల్లారి, దిరుసెక్కి, వాసనవేయునట్టి ఆహారములను తినరాదు. సరియగువేళలయందు మితాహారము (పాలుగు భాగములలో 2 భాగములు అన్నము, 1 భాగము నీరు, మిగిలిన భాగం గాలికొరకు వెలితిగా యుండునటులు) బాగుగా నమిలి తినవలయును.



వ్యాధిస్తులకు సప్తక్యమును ఏర్పడుచుండి.

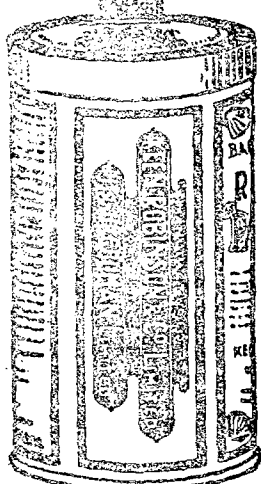
మనకుంటుంటుంటే ఒకరిగాని లేక వేరే ఎవరికిగాని నొప్పి వచ్చినట్లయితే వారికి తగిన సప్తక్యములను మనము సహాయము చేయవలెను.

పురుషుడుగాని, బాల్యముగాని లేక బిడ్డకుగాని, తల్లికిగాని లేక తండ్రికిగాని, అన్న దమ్ములకుగాని, లేక అప్ప చెల్లండ్రుకుగాని, లేక స్నేహితులకుగాని, నొప్పి కలిగినట్లయితే వాల్లకు ఒకరు, ఒకరు సహాయము చేయవలసినదిగావున్నది. వాల్లకు నొప్పివచ్చినట్లయితే, రాలింసన్ బార్ లీటీసి గంజిగాని లేక అతిక్ నిల్గగాని కాలియిచ్చితే అధిన అనకులమవును; శీగ్రములో బలముకలుగును; శీగ్రములో జీర్ణమవును; అరోగ్యముగావుండును, దాహముతీరును, రాలింసన్ బార్ లీటీసి కాచబడిన గంజిని, లేక బార్ లీ నిల్గును, త్రాగుటకు దుచిగావుండును; వ్యాధిస్తులకు తగిన ఆహారమవును. జ్వరముగావుండి వాంటి ఏర్పడినట్లయితే బార్ లీ గంజిగాని, లేక నిల్గుగాని వాంటిలో కాకుండ కడుపులోనే నిలిచివుండును.

మీరు బార్ లీ నీయున్నప్పుడు రాలింసన్ బార్ లీని తీయండి. చెత్తలు కలిపివుండు సాదారణ బార్ లీను చూచుటకు కంటికి పగులుగావుండుటకు చాఫోడికలిపిన బార్ లీని తీయవద్దండి. ఎప్పుడున్ను రాలింసన్ బార్ లీని తీయండి. అది చేతితో తాకక చేయుచుండి.

ROBINSON'S PATENT BARLEY

రా బిం సన్ బార్ లీని తీయండి.



5. ఎల్లప్పుడును బాగుగా కాచబడి నడబోయబడి చల్లార్చబడిన ఉదకమునే పానమునకు యోగ్యముగా తెలుసుకొనవలయును. పటిక, ఇండుపకాయలు, నాగు మొదలగువాటిచే కుభ్రపరచిన జలమునే కావలయును. వడపోసి నంతమాత్రమున జలము కుభ్రమైనదని తలచరాదు.

6. కలరా రోగియొక్క వాంటి మలమును వెంటనే రంపపు పొట్టు, ఊక, పాతపడ్డలు, మొదలగు వాటిలో తగులజేయవలయును. మఱియు క్రొత్తనున్నపు నీటినిగాని, ఫ్లినైల్ అను మిషన్ నీళ్లనుగాని బల్లి గ్రామమునకు అవల లోతుగా గోతిఁ దీసి పోతి పెట్టవలయును. ఇందువలన ఈగలు, మొదలగు క్రిములు నానిమోద వ్రాలజాలవు. ఈ విషయమునే సామాన్యముగా మనమందరము అక్రమ చేయుచున్నాము.

7. కలరావ్యాధిగ్రస్తుని కుపచారము చేయుటకు గాని, మోచినట్టులకు గాని వెళ్లవలసినయెడల కడుపు వెలితిగా యెంచుకొని గాని అమితముగ భుజించిగాని వెళ్లరాదు. రోగికి ఉపచారము చేయునపుడు మునుపే ఆహారమును తినరాదు. ముఖ్యముగా (Nursing mothers) తమశిశువులకు పాలనను అసమయమున యియ్యరాదనవిషయమును గమనించవలెను. అచ్చట పని పూర్తియైనతరువాత లోషములతో నీరు గూడ వారి దుస్తులను కుభ్రపరచి స్నానము చేసి తరుపరి మిగత పనులలో పాల్గొనవలయును.

8. ఈవ్యాధి వచ్చిన పిదప నివారించుకొను మార్గముల బెతుకుకొనుటకుంటే ముందే వ్యాధినే రానియకుండతగిన శ్రద్ధ పూనుటెంతయు ముఖ్యము. కలరావ్యాధి సోకినదనుట తోడనే ఏమేమియో అంగ్లేయావధముల వాడుటకై ప్రయత్నించుటగాని అమోఘమగునట్టియు న్యల్పగత గల్గినట్టియు దెలియనియినట్టియు ఆశుర్యదోషము లుండ వానిని మనవా ధుపఠాగింపకుండు టెంతయు రోయనీయును. విద్యాబంధులు పల్లెటూళ్లలో నిధి యగుటమోదము; పతనమంది

రములందును పదిమంది యూరివారినిచేర్చి యిట్టి విషయములను అవసరమువచ్చినప్పుడెల్ల చదివి వినిపించినచో కొంతవర కుపయోగకరముగ నుండగలరు. అట్లుచేసినచో పామరుల ననేకుల దారుణ మరణములనుండి తప్పించినవారగుదురు. ముఖ్యముగా నులపల్లెలు, నానాదుర్గంధమలినఘోషములగు గూడెముల సంతపట్టాలు మొదలగు స్థలముల వక్తలగు విద్యావంతులు యిట్టి విషయముల నుపన్యసించవలెను. మ్యూజిక్ లాంతర్ల సహాయము చే వారికి బోధించుటయు మంచిది. పనోపకారపాఠశాలయను జేతదాస్య విమోచనమును, ఆయుర్వేదాభిమానులును అగు శ్రీమంతులు, పులుఘులును ఇట్టి మహాత్కార్యముల కుద్యమించిన ఎల్లరు ధన్యులగుదురు.

పెరంబూర్ అరుంధతీయులు గాంధీమహాత్ముని దర్శించుట

పెరంబూర్ అరుంధతీయపురమునకు 8-9-27 తేది నురువారం ఉదయం 7-10 ఘంటలకు గాంధీమహాత్ముని క్రిమతి కస్తూరి బాయిగారును ఆరుబెంచిరి. ప్రథమమున పి.ఆర్.గోవింద సామిగారు భజన ప్రారంభించి మహాత్ములవారిని పాటముల ముగా ధ్యానించి మహాత్ములకు పాదరక్షలు సమర్పించి మహాత్ముని శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారిని ఖడ్గర్మలాల లంకృతులు గావించిరి. తరువాత మహాత్ముడు ఘంట ప్రార్థన ఉపన్యసించి అరుంధతీయులకెల్లరును ఆశీర్వాదము లర్పించిరి. జనుధ్వజులతో సభ జరిగెను. జేకోధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులువారి దయవలన మహాత్ముడు మా అరుంధతీయపురమునకు ఆరుబెంచిరి.

(విలేఖరి)

అమృతసరము సెప్టెంబరు 30:— బాబాగర్జును సింగ్ గారివెండి 110 ఏండ్లవయసులో మృతిచేసిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

కావలి

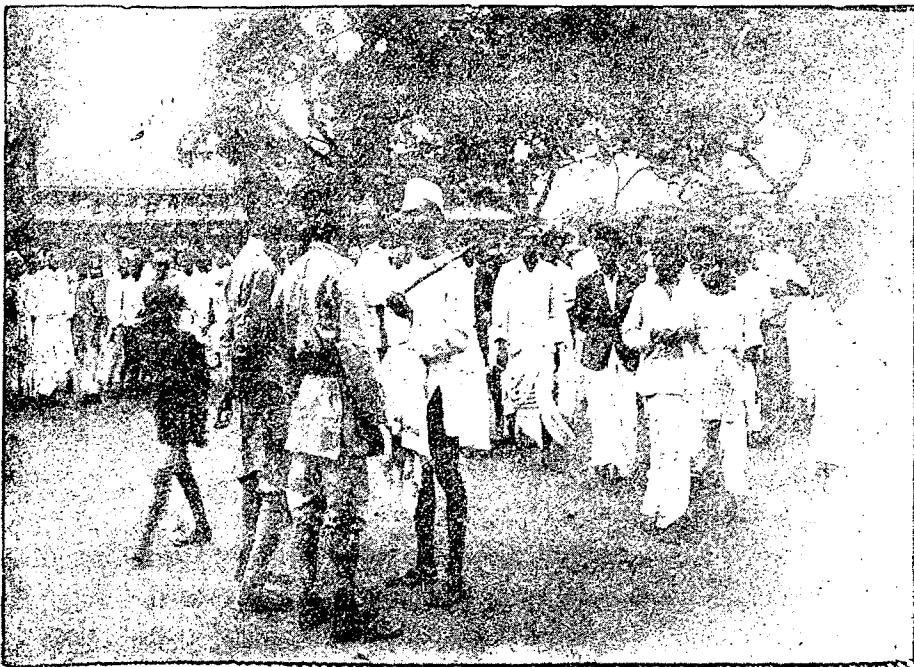
(ఒకవిలేఖరి)

కావలి, సెప్టెంబరు 30:—ఆంధ్ర కళావంతుల సంఘసభ్యుడగు శ్రీ ముతత చెరుకూర నరసింహంగారు ఈ పట్టణమునకు విచ్చేసి దేవదాసీలను దేవాలయములలోనుంచి తొలగించువిషయమై ద్వార ముత్తులశ్రీనివాసులగారు చెన్నపురి శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబోవు ధర్మావాదుచట్టపు సవరణబిల్లు విషయమై 28-9-27 తేదిన పురప్రముఖులసభ నొకదానిని గావించిరి. సభకు శ్రీముతత ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నెమ్మ కొనబడిరి ప్రథమమున నరసింహంగారు సభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములనుగురించి ముచ్చటించిరి. సభలో ఈ దిగువ తీర్మానములు గావించబడెను:—

(1) ప్రస్తుతము దేవాలయములలో దేవదాసీలచేత నాకరించేయించుట నీతికి భంగకరమనియు, దేవాలయములను అపవిత్రములుగా చేయుటకు కారణము లగుదున్నవనియు, ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచూ ఈ నాకరిని దేవాలయములలోనుంచి మాన్పించుటకుగాను దేవదాసీల యినాములను కోర్టులో కల్పి (enfranchise చేసి) వారు ఆ నాకరిని దేవాలయములలో జరుపవలసిన బాధ్యతలేకుండా ప్రస్తుతము ఎవరి చేర యినాములు జారీఅయివున్నవో వారికే యిప్పించవలసినదిగా ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(2) కోర్టులో కల్పితతర్వాత వచ్చే క్లిష్టతలెటును దేవాలయములకు యివ్వవలసినదిగా యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

రంగూను, అక్టోబరు 1:—నిన్న బుధవారమున ఇన్స్పెక్టర్ స్పెషల్ పోలీసులు అరెస్టుచేసిరి. బర్మావాది కంపెనీవారిని 4 నెల రూపాయలవరకు మోసపుచ్చెనట. (ఆ.ప్రె.)



నీలు విగ్రహ సత్యాగ్రహము

సత్యాగ్రహిని పోలీసువారు అరెస్టు చేయుట

(ప. రత్న)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

శ్రీ శ్రీ బొబ్బిలి సంస్థానాధీశుని ఛాయాపటమును బహిర్గత మొనర్చుట

గౌ. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారి ఉపన్యాసము

శ్రీ పితాపురం మహారాజుగారు ఆధ్వర్యత వహించుట

బెజవాడ, సెప్టెంబరు 30:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ప్రధమ ప్రాధాన్యలయ, కీర్తికేళులు నగు మహారాజా శ్రీ రావు సర్ వెంకటేశ్వరచలపతి రంగారావు బహద్దూర్ జి. సి. వి. యి., సి. బి. యి. (బొబ్బిలి మహారాజు) గారి ఛాయాపటమును బెజవాడ మ్యూజియము భవనము (సెనెటు) నందు నిన్నటి సాయంత్రము 5-30 గంటలకు చన్నపురి కాసనభాగ్యతులగు గౌ. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు బహిర్గత మొనరించిరి. పీఠికాపుర సంస్థానాధీశులు సభ కధ్యక్షత వహించి దినంగతులగు బొబ్బిలిమహారాజుగారి గుణగణములను కీర్తించుచు దీప్తోపన్యాసమును గావించిరి. పురమందలి ప్రఖ్యాతపాఠ లనేకులు సభ సలంకరించిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ వైసుధాన్యలయ శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు పితాపురం మహారాజుగారిని సభ కగ్రాసనాధిపతులుగ నుపపాదించిరి.

పితాపురం మహారాజుగారు

సభాధ్యక్షతవహించి ఈ క్రిందివిధమున ఉపన్యసించిరి. “మన విశ్వవిద్యాలయ ప్రథమప్రాధాన్యలయ, పరోపకార ధురీణులు నగు దినంగతులగు బొబ్బిలిమహారాజుగారి చిత్రఫలకమును బహిర్గతమొనరించుటకు నే డిట సమానేశమైనారము. ఈ సందర్భమున నాసంతాప మత్యంతమైయుండక తప్పినది గాదు. కొలదిమాసములకుముందీ ఛాయాపట బహిర్గతత్వము మిగులసంతోషదాయకముగనుండెడిది. కాని విధివిధానము అన్యధాయైనది. కీర్తికేళులు నాకు మానసియులును, ప్రియతమములగు మిత్రవర్త్యులు. వారి ఆనుపమాన దయారసబుద్ధి క్షణక్షణమున నామనమునకు స్ఫురించుచుండును. వారు ప్రపంచానుభవముగలిగిన యుక్తయుక్తవివేచనాదక్షులు. వారి వివేకము ఆచరణయోగ్యమై యుండెను. వారు దాతలందఱగ గణ్యులు. వారి దానధర్మము లనేకములు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు వారిక లక్షరూప్యముల నొసంగిరను విషయము సర్వజనవిదితమే. యుద్ధరణమునకు వారు విరివిగ ధనసహాయమొనరించి ప్రభుత్వమున కట్టి సందిగ్ధి తిలో తోడ్పడినజమీందారులలో ప్రథములు. రాజకూటాంతరాలకు వారు 1½ లక్ష రూప్యము లొసంగిరి. బొబ్బిలి యందు బాలికా పాఠశాలయును, బాలురకు ఉన్నతపాఠశాలనుసాపించిరి. సంస్కృతకళాశాలకు 12½ వేల రూప్యములనొసంగిరి. బొబ్బిలి యందు దొక బీదలతరణాలయమును సంస్థాపించిరి. తెలుగుపరివర్తనకు రు. 10 వేల రూప్యముల నిచ్చిరి. వారు విద్యావిషయములందంతోత్సాహమును శ్రద్ధను గైకొనుచుండెనుటకు వైవిధ్యములే ప్రబలిదర్శనములు. జమీందారులుగ వారా దర్శపురుషులై యుండిరి. తమకు బిరుదములు ప్రసాదించబడినపు

డెల్లను తమరైతులకు రెమిషనుల నొసంగుచుండిరి. ప్రభుత్వము వారిచే వారు అనేకమార్లు కాసనసభయందు సభ్యులుగ నియమింపబడి ఆసభావర్షలందు అతినైపుణ్యముతో పాల్గొనుచుండిరి. అందును ముఖ్యముగ జమీందారుల హక్కులను గూర్చిన చర్చలందు దెక్కుడు శ్రద్ధగన్వరచుచుండిరి. వారు జమీందారుల సంఘమున కధ్యక్షులై జమీందారుల హక్కులన్ని సందర్శించుచు వారికి సమయానుకూలముగ ఉత్తమముగ సలహా నొసంగుచుండిరి. ఎల్లపుడును వారు తమహృదయమున విప్పిజేపెప్పడి వారు గాని వ్యవహారములను సంపాదించు గావించియుండలేదు. పక్షల ఆగ్రహానుగ్రహములకు లక్ష్యపెట్టకయే తమయభిప్రాయములన్ని డింపగల సామర్థ్యంతో శ్రీ దైర్ఘ్యము వారియందుండెను. వారు కేవలము పూర్వార్చనప్రియులుగాదు. పలుమారు వారు ఇంగ్లండు వెళ్లియుండిరి. చెన్నరాజధాని ప్రతినిధిగ వారింగ్లండుకు ప్రభుత్వమువారిచే నంపబడి విక్టోరియా రాజ్ జిగారితో సంభాషించుభాగ్యము గలవారైరి. చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకకాఖన నియమింపబడిన భారతీయసభ్యులందుపేరే ప్రథములు. వారాసంఘముందు సంవత్సరకాలమైనను పనిజేయుజాలక పోయినను వారిఅత్యంత దైర్ఘ్యసాహసములకై మాత్రము యశను నుగడించిరి. వారియందు కాపట్యమును మాటకు తావులేనేలేదు. వారు దినంగతులగుటకు కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వముతాము సింహాసనమున వదలి కుమారునిసింహాసనాసీనునిగ జేసిరి. కాని దురదృష్టవశమున వారుగతించిరి. ప్రస్తుత బొబ్బిలి సంస్థానాధీశులగువారిమనుమలకు నుశీక్షణ యొసంగిరి. ప్రస్తుతరాజుగారు మున్ముందు తమపితామహునివలె చిరతరకిరీ సాపించుకొందురని ఆశించుచున్నాను. అట్టి చిరస్మరణీయుల ఆత్మకాంతికై మనకుగల గౌరవవిహ్నముగ ఈ ఛాయాపటమును బహిర్గత మొనరించు తెంతయు సమంజసము అని పల్కిరి.

గౌ. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు

ప్రసంగించుచు బొబ్బిలిమహారాజుగారు దక్షిణభారత దేశమందలి ప్రాచీనజమీందారీకుటుంబములందొకటి యగు వెంకటగిరి కుటుంబములో జన్మించి బొబ్బిలివారికి దత్తబోయిరని పల్కిరి. వారి పదునెనిమిదవ సంవత్సరమున బొబ్బిలి మహారాజుగారు సింహాసన మధిష్ఠించిరి. వారు తమ సంస్థానము నతి నైపుణ్యముతో పరిపాలించిరి. అనేకులు కలెక్టరులును గవర్నరులుగూడ దక్షిణ భారతవర్షమందలి స్వదేశ సంస్థానములందు బొబ్బిలిసంస్థాన మాదర్శప్రాయముని ప్రశంసించియుండిరి. వారి రైతులచే వారు గాఢముగ ప్రేమింపబడిరి. రైతులపై వారికి గల సానుభూతి అపారము. తమ సంస్థానమందలి ఇరిగేషను విధానముల స్వయముగ పరీక్షించి ఎక్కుడు శ్రద్ధతో విచారించుచుండెడివారు. వారొసరించిన దానధర్మము లిదివరకే



టి. ఎస్. స్వామినాథనుగారు

1927 ఆగస్టు 10. సి. ఎస్. పరీక్షలయందు ప్రధానులుగ నుత్తీర్ణులైరి. వీరు కెలటూహైస్కూలు ఉపాధ్యాయులగు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కుమారులు. రామనాదుదివానుగారి అల్లుడు. ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో ప్రత్యేకమునతతో నుత్తీర్ణుయుండిరి. ప్రస్తుతము లండనులో నున్నారు. (ప్రె.పి.సర్విసు.)

వివరింపబడినవి. వారి దాతృత్వ గుణమునకు, వారి మహోదార స్వభావమున కవియే కాశ్వతచిహ్నములు. ధనకులగు భూస్వాములు జమీందారులందఱిగక ప్రజాసామాన్యముయొక్క జేను మందును వా రెక్కడుగ కేద్ర వహించియుండిరి. వారు సంస్థాపించిన వైద్యాలయములు వారు పోషించుచుండిన విద్యాపీఠములు వివిధములగు సంస్థలకు వారొసంగు భూవిరాళములే అందులకు సాక్షిభూతులు. విశాఖపట్టణ పురమందిర స్థాపనకు కారకులగు మహారాజుగారిని ముఖ్యముగ విశాఖపట్టణాస్తవ్యులెన్నటికిని మరువజాలరు. చెన్నపురి కాసనసభయందున్నంత కాలము ప్రతివిషయములోను శ్రద్ధతో పాల్గొనుచుండిరి. జమీందారులవిషయమై వారెంతటి శ్రమకైనను సహించి పనిజేయుచుండిరి. చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గమందు ప్రథమభారతీయసభ్యుడుగ నియమింపబడుటకు జమీందారులందుప్రప్రథములు బొబ్బిలిమహారాజుగారు. ఆపదవియందు వారి స్వతంత్రబుద్ధి స్తుతిప్రత్యయము. సంస్థానపరిపాలకులుగ వారికి దినరలో అభియుండిన యనుభవ మాయోద్యోగనిర్వహణము దుకవరించెను. కార్యనిర్వాహకవర్గమందు వారికిని వారి సోదరసభ్యులకును తీవ్రమగు భేదాభిప్రాయములుండెనను విషయము సర్వజనవిదితమే. వారు ఉద్యోగమునకుగాని, పలుకుబడికిగాని ఆశంపక ఆత్మగౌరవమునకే పాటుబడిరని దీనివలన తెల్లముగాగలదు. నిజముగ భారతీయులై, భారతీయతత్వకాస్త్రముం దకుంతిత విశ్వాసముగలవారై ఉచితవయస్సునందు పరిపాలనాభారమును త్యజించితమకుమారునిపర మొనర్చిరి. వారు గౌరవప్రతిష్ఠలను గలిగియున్నను నిరాడంబరులై యుండిరి. వృధావ్యయమును గావించకున్నను సర్వదా మహోదారస్వభావులును, వితరణగుణోపేతులునై యుండిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టము తీర్మానింపబడుటకు పూర్వమే లక్షరూప్యములను విరాళముగనొసంగుటకు తమయభిప్రాయమును చెలిపియుండిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రధానప్రాధాన్యలయగ అన్ను కొనబడుటకు వారికంటెను ఉత్తము లెవ్వరునులేరు. మరియు నిట్టి పలువిధభేదాభిప్రాయములు ప్రబలియుండుతరుణమున వారిసలహా లేకుండు తెంతయు విచారకరము” అనిపల్కి బొబ్బిలిమహారాజుగారి ఛాయాపటమును బహిర తమ గావించిరి.

విద్యాశాఖాధికారి గ్రీవుగారు అధ్యక్షులకును, గౌ. నరసింహారాజుగారికిని వందనము లర్పించిరి. అంతట సభ ముగింపబడెను.

కాకినాడ మునిసిపలు ఎన్నికలు

కాకినాడ, ఆక్టోబరు 3:—కాకినాడ మునిసిపాలిటీ 21 వ వార్డు ఎన్నికలలో గెలుపొందిన అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడు గారికి నగరమునందలి వర్తకులు ఆదివారము సాయంకాలము గొప్పవిందుసగిరి. (తం.వి.వార్త)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

కార్యస్థానము అనంతపురమునకు మార్పు చేయబడుట

ప్రభుత్వకళాశాల విశ్వవిద్యాలయవరము గావింపవలెను

అనంతపురమునకు కళలయొక్కయు, రాజమహేంద్రవరమునందు శాస్త్రములయొక్కయు కళాశాలలు

ఆంధ్ర సెనెటుసభవారి నిర్ణయములు

సభ డిసెంబరు 5 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను

పండిత నన్యానములు

బెజవాడ, అక్టోబరు 1:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సెనెటుసభ నేటి ఉదయము 8 గంటలకు వైసు చాన్సలరు శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయెను. ప్రొచాన్సలరు పితాపురం మహారాజుగారును సభ కరుడెంచిరి. విశ్వవిద్యాలయకేంద్రములు, కార్యస్థానముమొదలగు ప్రధానసమస్యలు చర్చింపబడవలసియున్నందున బాదాపు సభ్యులందఱు సభకరుడెంచిరి. కార్యాలయము, కేంద్రముల విషయమై దీర్ఘమును, తీవ్రమునగు చర్చలు జరిగెను. లోగడదినము సెనెటుసభవారు కమిటీగ సమావేశమై సైదుదాహరించినవిషయములను కొంతవరకు చర్చించిరి. నేడు కమిటీలో నిన్నటిచర్చనే తిరిగి ప్రారంభించిరి.

ఆంధ్ర సెనెటుసభా నిర్ణయములు

సెనెటు కమిటీవారి ఈక్రింది శిఫార్సులు సెనెటుసభవారిచే ఆమోదింపబడెను

అనంతపురము కార్యస్థానము

- (1) ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయమునకు అనంతపురమును కార్యాలయస్థానముగ జేయుటకు చట్టమును మార్పుజేయవలసినదిగ శిఫార్సు గావింపబడుచున్నది. అనుమతము 35, ప్రతిపక్షము 20 మంది.
 - (2) విశాఖపట్టణముందు వాణిజ్యకళాశాలతో గూడ టెక్నోలాజికల్ కళాశాలను ప్రభుత్వ సహాయముతో విశ్వవిద్యాలయమువారి నిర్వాహకత్వముక్రింద స్థాపింపవలెను. అను॥ 47, ప్రతి॥ తేరు.
 - (3) ప్రభుత్వసహాయముతో విశ్వవిద్యాలయమువారు తమనిర్వాహకత్వముక్రింద అనంతపురమునందు కళలం దొక విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలయొక్క రాజమహేంద్రవరమునందు శాస్త్రములందు మరియొక కళాశాలయొక్క ఒకేమారు స్థాపింపవలయును. అ॥ 35, ప్రతి॥ 10.
 - (4) చట్టముయొక్క 38 వ శ్లోకము ననుసరించి మూడు కేంద్రములందున్న ప్రభుత్వకళాశాలల నన్నిటిని విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఒకేము జేయుటకై చర్చగైకొన వలెను. అ॥ 35 ప్రతి॥ 2.
 - (5) విశ్వవిద్యాలయ ప్రదేశముందెచ్చలు వైనను భక్తుగ్రేడు కళాశాలను స్థాపించుటకు వీలగునట్లు చట్టమును మార్పుజేయు ప్రయత్నములు గావింపవలసినదిగ సెనెటు సభవారు ప్రభుత్వమునకు శిఫార్సు గావింపబడుచున్నది. అ॥ 23, ప్రతి॥ 21.
- చర్చ ప్రారంభమునకు పూర్వము వైసుచాన్సలరుగారు మాట్లాడుచు శ్రీలకళాశాలను స్థాపించుట కొకతీర్మానము గలవనియు, ఉపాధ్యాయుల కళాశాలకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవనియు, వాణిజ్యకళాశాలతోబాటు ఈమూటిని గూడ సేటి సభాచర్చనీయాంశములందు జేర్చవలయు నని నూచించిరి. వాణిజ్యకళాశాల విశాఖపట్టణమునందు, ఉపాధ్యాయ కళాశాల అనంతపురమునందు, శ్రీలకళాశాల నూతనపద్ధతులపై రాజమహేంద్రవరమునందు స్థాపింపబడవచ్చుననిరి. శ్రీ కొకా అప్పారావుగారు నిన్నటిదినము వదలివేయబడిన చర్చను తిరిగి సేడు ప్రారంభింపవలెనని ఉపపాదించిరి.
- పి.సి. వెంకటపతిరాజుగారు మాట్లాడుచు సెనెటువారు ఉపాధ్యాయ, శ్రీలకళాశాలవిషయము ప్రస్తుత మటుంచి విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికై తమవంధిప్రాయముల దెబ్బపట్టుదుమనిజరికిరి. శ్రీ విస్వా అప్పారావు కె. వి. ఆర్. సామినాయకుగారుగూడ వైయభిప్రాయమునే బలపరచినందున

- బహుసంఖ్యాకుల ఆభిప్రాయము గుర్తించుకొని ఉపాధ్యాయ, శ్రీలకళాశాలవిషయ మంతటితో వదలివేయబడెను.
- పిమ్మట ఈ క్రిందియంశములపై చర్చ ప్రారంభింపబడెను.
- (1) అనంతపురము, రాజమహేంద్రవరము, విశాఖపట్టణములం దేయొక పట్టణమునకుగాని విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయములను బెజవాడనుండి మార్పుజేయవలెను.
 - (2) కళ, శాస్త్రవిషయములందు విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రస్తుతము ఆనర్గు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సులను స్థాపింపరాదు.
 - (3) విశ్వవిద్యాలయమువారు తమ స్వంత నిర్వాహకత్వముక్రింద ప్రభుత్వసహాయముతో విశాఖపట్టణముందు సాంకేతిక (టెక్నోలాజికల్) కళాశాలను స్థాపింపవలయును.
 - (4) అ:—విశ్వవిద్యాలయమువారు కార్యాలయస్థానమును ప్రభుత్వసహాయముతో కళ, శాస్త్రవిషయములందు ఆనర్గు, పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సుల సేర్పాటుజేయవలెను.
 - (4) అ:—ప్రభుత్వసహాయముతో అనంతపురమునందు కళలం దొక విశ్వవిద్యాలయకళాశాలయొక్క, రాజమహేంద్రవరమునందు శాస్త్రములం దొక విశ్వవిద్యాలయకళాశాలయొక్క స్థాపింపవలెను.
 - (5) విశ్వవిద్యాలయ చట్టముందలి 38 వ శ్లోకము ననుసరించి మూడుకేంద్రములందున్న ప్రభుత్వకళాశాలల నన్నిటిని విశ్వవిద్యాలయనిర్వాహకత్వము వశముక్రిందకి మార్పు జేయుటకై తగుచర్చ గైకొనుటకై ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు”
 - (6) అ:—ప్రస్తుతమున్న కేంద్రములు గాక బెజవాడయందు మరియొక కేంద్రము స్థాపింపవలెను.
 - (అ) రాజమహేంద్రవరమునకు బదులుగ బెజవాడను కేంద్రస్థానమును గావింపవలెను.
 - (7) విశ్వవిద్యాలయ ప్రదేశముం దెచ్చలువైనను భక్తుగ్రేడు కళాశాలను స్థాపించుట కనువలె యొసంగబడవలెను.
- “పరిపాలనా జులమ్”

శ్రీ జి. హరిసర్వోత్తమురావుగారు మాట్లాడుచు వైసుచాన్సలరుగారు చర్చపై శాసనసభాసభ్యులుగనుండి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయచట్టమును నిర్మించుటకు బాధ్యులైయుండిరినియు, ప్రస్తుతము వైసుచాన్సలరుగారి విశ్వవిద్యాలయచట్టమును తమ యిచ్చచచ్చిన తేరంగున కార్యదాపముందు దెబ్బపట్టినదియు జరిగిరి. వైసుచాన్సలరుగారి వారి సెనెటుగాని పరిపాలనా “జులమ్” చేత చట్టముయొక్క ఉద్దేశమునకు విరుద్ధముగ పనిజేయువలెనని ఎనబడవలెనని గలదా?

వైసుచాన్సలరు:—సెనెటుసభ బెజవాడయందు కేంద్రముండవలెనని తీర్మానించినవిషయ వారి తీర్మానము ననుసరించవలసిన బాధ్యత నామెగలరు.

జి. హ. రావుగారు:—ప్రస్తుతము వైసుచాన్సలరుగారి సభ కధ్యక్షతవహించియున్న నామిత్రులు రామలింగారెడ్డిగారు సెనెటు సభోద్దేశములను భక్తిశ్రద్ధలతో బలపరచుచున్నందులకు నేను సంతసించుచున్నాను. ఇట్లు భక్తిశ్రద్ధలతో కార్యముల నిర్వహించుచుండిన సెనెటుయొక్కగాని విశ్వవిద్యాలయము యొక్కగాని అనుమతి లేకుండగనే ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరిపి విశ్వవిద్యాలయమున కొక ప్రత్యేక విభాగమును సమకూర్చుటకు వారు కారకులైరి. నామిత్రులు వైసుచాన్సలరుగారు నిష్కపములు, ఉత్సాహపూరితులు, విజ్ఞానయుతులు అని నేనెరుంగుదును. కాని వారు సెనెటుసభవారియొడ తమకుగల బాధ్యతను గనునింపజాలక పోయిరి. చట్టమునందు ప్రధానవిషయములలో

మార్పుజరుగవలెనని వారు తలచియుండిన సెనెటుకును, సెండికేటువారికిని అవిషయమును తెల్పియుండవలసినది. అంతియేగాని విద్యాశాఖవారితోగలసి వ్యవహారముల నడపియుండవలెను. నానాదన విశ్వవిద్యాలయచట్టమును, శాసనసభయందలి రామలింగారెడ్డిగారి యభిప్రాయములే ఆధారములు. చట్టమునందు మూడుకేంద్రములు తలపెట్టబడినవి. చట్టమును యధాప్రకారము అమలులో పెట్టబడిన ఈవిధానమునుండి తప్పించుకొనజాలము. లేనిచో చట్టమును పూర్వముగ మార్పుజేయవలెను. నామిత్రులు వైసుచాన్సలరుగారు శాసనసభ్యులైయుండినపు డీధనమువిషయమగుసమస్య వచ్చియుండలేదా? వైసుచాన్సలరుగారు నేనును చట్టమును మార్పుజేయుటకు మతూహలంబయినాము. కావున త్వరలో శాసనసభవారియెదుట దీనిని ప్రవేశపెట్టి అట్లుగావింపిన యుక్తముగ నుండును అనుచు శ్రీ రావుగారికింకను మాట్లాడుచుండిరి.

వై. హా:—గౌ. సభ్యునికింకను 5 నిమిషముల వ్యవధి నివ్వబడుచున్నది. ఈలోపుగ వారు ముగింతురని నమ్ముచున్నాను.

జి. హ. రావుగారు:—అయిప్పముతో అంగీకరించుచున్నాను.

వై హా:—మీరంగీకరించునంతవరకును మీ అయిప్పతన నేను పాటింపజోను. (నవ్వు.)

జి. హ. రావుగారికింకను ప్రసంగించుచు విద్యాశాఖప్రవీణులును, విద్యాశాఖవారును, తదితర ప్రబలశక్తులన్నియును గలసి పరిపాలనా “జులమ్” ను సాగించుచున్నారనియు, దత్తమండలములవారు తమ విద్యాభివృద్ధి కెంతయుభంగము కలుగునని భీతిజెందుటకు కారణములు గలవనియు, కావున తమపక్షమున వోటుజేయవలసినదిగ సభ్యులనెల్లరు కోరిరి.

“బెజవాడ కేంద్రము నూతనముగాదు”

శ్రీ బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు:—మాట్లాడుచు విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములు కార్యస్థానముల సమస్య ప్రధానమైనదనియు ఆ సమస్య ముందు నిర్ణయింపబడిన తక్కిన సమస్యలన్నియు వానియంతట నవియే నిర్ణయింపబడగలవనియు పత్రిక. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయబిల్లు శాసనసభయందు చర్చింపబడు సమయమున సాక్షు విశ్వవిద్యాలయవిధానము ఆంధ్రదేశమును సాక్ష్యముగావని తలచి మూడుకేంద్రములు నిర్ధారించిరి. అప్పుడు మూడు కేంద్రముల అభివృద్ధికై మూడింటిపై సమయ వెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమునకు ధనములేదని చెప్పబడెను. ఆ సమయముందు రాష్ట్రప్రభుములు తిరుగుచచ్చియుండలేదు. ఆ సమయముపట్టికలం దెల్లపుచు లోట్లు ఉండియుండెను. ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వమువారివద్ద కోట్లకొలది రూప్యములు గలవు. వీనిని విశ్వవిద్యాలయమున వినియోగింపవచ్చును.

శ్రీ మచారగారు:—ప్రభుత్వమువారివద్ద ఎన్ని కోట్ల రూప్యములు గలవో నేను తెలిసికొనవచ్చునా?

పి. రా. రెడ్డిగారు:—కోట్లకొలది కోట్ల లక్షలైనను గలవు. (నవ్వు) బెజవాడయందు మరియొక కేంద్రమును స్థాపించువిషయము నూతనముగాదు. ఈవిషయము శాసనసభయందు గూడ తేబడినది. కాని బెజవాడ గుంటూరు సభ్యులందు గలభిన్నాభిప్రాయము చే బెజవాడయందలి కేంద్రము విషయము ఓడింపబడినది. బెజవాడకు కేంద్రము ముమ్మారు రాగలదను ఉద్దేశముతో కార్యాలయమొసంగుటకు తీర్మానింపబడెను. కావున ఈవిషయము నూతనముగ అపోహను పోషింపవలెను. అని పత్రిక. కాలవ్యవధి ముగియుటచే రెడ్డిగారు తనయువనా్యసమయంతట విరమించిరి.

“ఒకేకేంద్రము సభివృద్ధిచేయుట చట్టమును రద్దు చేయుటగాదు”

శ్రీ గంగన్న పంతులుగారు:—మాట్లాడుచు “మూడు కేంద్రములం దేయొక కేంద్రమునుగాని అభివృద్ధిజేయ సెంచిన చట్టమును సవరింపవలసిన యవసరమేలేదనియు మూడుకేంద్రముల నొకేతూరి అభివృద్ధిజేయవలయునను నిర్బంధవిధి చట్టమునందు నూచింపబడియుండలేదనియు, మూడుకేంద్రముల నొకేతూరి అభివృద్ధిజేయుట ప్రభుత్వమువారివిధియై యుండినచో నాలుగుభాషలను వృద్ధిజేయుటయు నిర్బంధావశ్యకమే యగును. కాని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయప్రదేశమందలి భాషలన్నిటిని ఒకేమారు అభివృద్ధిజేయవలయునను విషయమై తీవ్రముగ నాలోచించినవా రెవ్వరుగాని అట్లు జరుగవలెనని పట్టుబట్టుటకు నేను కాడెదరు. ఒకభాషనుమాత్రమే అభివృద్ధిజేసినచో చట్టమును రద్దుజేయుటకు సమముగను. అట్లుగాదని అంగీకరింపబడినది

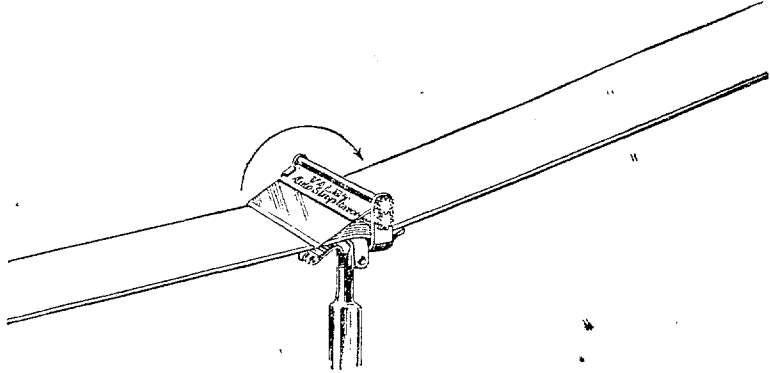
అటులే ఒక కేంద్రమును ఆభివృద్ధి జేయుటయు చట్టమును రద్దు జేయుటగానేరదు. రాజమహేంద్రవరము, ఉత్తరసర్కారుల మిత్రులను పరిశీలుతున్న యుగమనించి కార్యమునకు గడంపడని కోరుచున్నాను. ఈ వివాదము ప్రారంభమగుటకు పూర్వమే రాజమహేంద్రవర పౌరులు ఈ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణముందు చాల శ్రద్ధవహించి కృషి సలిపియుండిరి. నేడు వీరు తమంత తాము ఆనంతపురమునకు త్యాగము జేయుచున్నారు" అని పల్కిరి.

బాన్స్ వసుగారు:—విశ్వవిద్యాలయమందలి భావికాలపు ఆనర్లు, పోస్టుగ్రాడ్యుయేటుకోర్సుల స్థితి యనునట్టి ప్రధాన సమస్యను నిర్ణయించు అధికారము మనకొసంగుటలో ప్రభుత్వమువారు మనకు గొప్ప గౌరవమును గావించితి. కానన సభివారు సైతము చాల కష్టముగ తలచిన సమస్యను మననిర్ణయమునకు వదిలివేయుటలో ప్రభుత్వమువారి యుక్తినిగూడ మనము ప్రశంసించవచ్చును. ప్రభుత్వమువారి ఉదారబుద్ధికిని, మన యుక్తాయుక్త విచక్షణజ్ఞానమందలి విశ్వాసమునకును వారికి కృతజ్ఞులము.

చట్టమును పరిశీలించితిమేని మదరాసుకాననసభివారు గూడ అందలి లోపములను అంగీకరించిరి తెలియగలదు. కాని చట్టమును సవరణచేయుగ ఆచరణయందు బెట్టుటకై తగిన సవరణలు గావించుటకు సెంటుసభయందు విశ్వాసమును గలిగి యుండిరి. వివిధ కేంద్రస్థానములవారి వివాదములను తొలగ జేయుటకై మూడు కేంద్రములకు జేందని సురయ్యుక తావున కార్యాలయమును స్థాపించవలయునను మంత్రిగారి సవరణచిత మగు బుద్ధిజలతలను ప్రశంసించక తప్పదు. విశ్వవిద్యాలయకార్యాలయమును, కేంద్రము, బోధనాశాలలనుండి వేరుజేయుట విద్యా విషయకముగ అనుచితమున కార్యము. వైసుదాన్యులగు గారు చెప్పినట్లు నిర్ణయనారణ్యములో దీపమును వెట్టుకొరలేదు. ఈ విశ్వవిద్యాలయ మీదేశమందును, సాధ్యమగుచో ప్రపంచమునందంతటను తన ప్రఖ్యాతిని వ్యాపింపజేయునట్లు ఒక్క-బలమును కేంద్రమును స్థాపింప గోరియున్నాము. ఆయుద్ధజేము మనమందిడుకొని కేంద్రీకరణ సిద్ధాంతమును పరిశీలించవలెను. విద్యాకాళామాత్యులు డాక్టరు గుబ్బరాయనుగారి కేంద్రీకరణపద్ధతిని ఆమోదించి ఈ విధానమువలన లాభముగలదని నుడిచిరి. ఉన్నతవిద్య సభ్యునిం చు విద్యార్థుల సంఖ్య ఇంటరుమీడియటు బి. ఏ. లందు 500 మంది గలరు. 500 లనుండి ఆనర్లు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సు లకుగాను సుమారు 200 మంది విద్యార్థులందురు. అమెరికాదేశమునందలి కళాశాలయందలి నిపుణత్వ సామాన్యము 500 విద్యార్థులు. దానిని మన ముగీకరించినచో కొన్ని సంవత్సరముల వరకు ఒక్క నిపుణుని విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలకు మాత్రమే మనకు విద్యార్థులు లభింతురు. కావున పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు ఆనర్లుకోర్సుల కొక్క కళాశాలను స్థాపించుటకుమాత్రమే ప్రభుత్వమునాదే పద్ధతముండవలెను ఒక దానికంటె అధికముగ కళాశాలను స్థాపించవలెనట్లు అమితముగ ధనవ్యయము తప్ప వేరెట్టి ఉపయోగము నుండబోదు.

ఇక ఈ ఒక్క-కళాశాల ఎవరు స్థాపింపబడవలయునను ప్రశ్న యుదయించును. ఈ కళాశాల విశ్వవిద్యాలయకార్యాలయస్థానమందే స్థాపింపబడవలయునని నానునవి. అందువలన వేరేవరు కాఖలందు పనిజేయు ప్రాధాన్యము సలహా, సహకారమున వైసుదాన్యులగు గౌ. కొమట కవకాశిరాయుడు, ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యప్రదేశము బెజవాడ. కాననసభివారు మొదట బెజవాడను సమ్యకించిరి. రాజకీయోద్దేశములచే ప్రేరేపింపబడినపుడు బెజవాడ వదిలివేయబడెను. మన మిచ్చు విద్యానిర్మాణములకు మనసమృతుల నొసంగవలయునా లేక రాజకీయ వేత్తలముగ సమృతుల నొసంగవలెనా? కార్యాలయమును బెజవాడనుండి ఆనంతపురమునకు గాని లేక ఉత్తరముగ ఏ రెండు వందల మైళ్లకోగాని మార్చివేసినచో ఆంధ్రదేశమును విద్యావిషయకముగ రెండుభాగములుగా విభజింపవలెనను ఆందోళనను తప్పించుకొనుట మనవశము గాదు. నంగదేశంబుజనము మనము అనుసరింపగోరుదులెదుగదా? (నవ్వు, హాస్యములు)

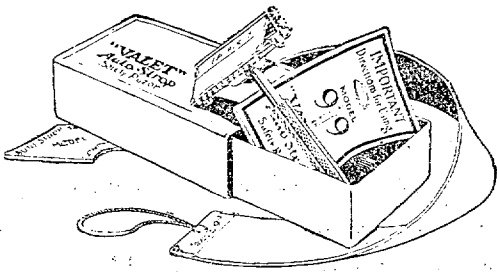
కళ్లు ఒకతావునను, కాస్త్ర విషయములు వేరొక తావునను నేర్పబడవలెనని నూచింపబడినది. వేరేవరు విద్యాకాఖలందలి నిపుణులంద రొకచో నివసించి, ఒకచోట పనిజేయుచుండవలయునని ఇటీవల జరిగిన ప్రపంచవిశ్వవిద్యాలయ కాన్ఫరెన్సులో గొప్ప విద్యాప్రవీణులచే నూచింపబడినది. విశ్వవిద్యాలయ ఉన్నతవిద్యయొక్క విషయము కేంద్రీకరణ సిద్ధాంతముపై సాధారణపడి యుండును. ఆనంతపురము, రాజమండ్రి, విశాఖపట్టణములందీపటికే ప్రభుత్వమువారి వశమందు కళాశాలలుగలవు. ప్రప్రథమస్థితియందే నాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయ విధానమును ఆచరణయందు బెట్టవలయును.



నేస్తీ రేజర్లన్నిటిలోను, యదును వెట్టుటకు మెషినుతోకూడ అందులో అమర్చబడినది, "వేలెట్ ఆటోస్టాప్ ఒక్కటియే."

"VALET" Auto Stop Safety Razor

వర్తకులందరి యొద్దను దొరుకును.



నెం. 99 సెట్, రేజర్, బ్లేడు, స్ట్రాప్. మొదలగు ముఖ్యమైన పరికరము లన్నిటిని గల్గియుండును.

రు. 2-12-0

ప్రతిజిల్లా కొక కళాశాల లేక కొన్నిజిల్లాల కొక కళాశాల యుండవలెనను ఆచరణ నంగీకరించితిమి. పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు ఆనర్లు స్థితియందు దీనివశమును బడయవచ్చును. ఉన్నత విద్యుల సభ్యునిం చు విద్యార్థులను జేరుచేయరాదు. కలకత్తా లక్కా, పాట్నా లు దీ విధానముయొక్క విషయమును మనము గాంచియున్నాము. బెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్రస్థానము. రాజమండ్రి, ఆనంతపురములందు ప్రభుత్వకళాశాలలే యుండ నిండు. మన విశ్వవిద్యాలయము గావించెడి ఉత్తమకృషిపై మన ప్రతిష్ఠ నిలిచియుండును.

విశ్వవిద్యాలయాధికారము క్రింద, ప్రభుత్వాధికార మేమాత్రమును లేకుండగ ఒక కళాశాలను స్థాపించినచో ఉత్పన్నమగు ఫలితముల బడయగలము అని పల్కిరి. (దీర్ఘమగు వార్తాధ్వనములు)

డి. గురుమూర్తిగారు మాట్లాడుచు పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు ఆనర్లుకోర్సుల నొక కేంద్రమందు స్థాపింపవలయునని ఆకాశమి కుసభివాద తీర్మానించినదియు, బెజవాడయందు శాలనుకేంద్రమును స్థాపింపవలయునని సెంటుసభివారు తీర్మానించినయందు దీక్షనియు అందుచేతై సుభాస్చలగుగారును అట్టి ఆభిప్రాయమును గలిగియున్నందులకై తీవ్రముగ విమర్శింపబడిరియు ఈచట్టమే సర్వకాలములకును శాశ్వతమని తలంపతగదనియు, మూడుకేంద్రముల నభివృద్ధి జేయవిధానము ఆచరణయోగ్యముగాదనియు ప్రభుత్వమునకు తెలుపుట కై యభ్యంతరము లేనదియు వైసుదాన్యులగారి ప్రయత్నముల సవనరముగ పలువురు పంథ యించుచున్నారనియు, ఆంధ్రదేశము కొలదికాలములో రెండు భాగములుగా విభజింపబడక తప్పదనియు అందువలన రెండు విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపింపబడవలసివచ్చునని యి, రెండు విశ్వవిద్యాలయములందు పనిజేయుట సాధ్యముకాదు గావున చట్టమునందనుకాశమున్నంతవరకును పాటుపడవలెనని పల్కిరి.

శ్రీ అయ్యదేవర కాశేవరరావుగారు:—మాట్లాడుచు బెజవాడయందు కేంద్రమును స్థాపింపవలెనని డాక్టరు గుబ్బరాయను, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధి శ్రీ సత్యమూర్తి, విశ్వవిద్యాలయ వైసుదాన్యుల సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, వెనుకటి విద్యాకాఖమంత్రి సర్ ఏ. పి. పాత్రో మొదలగు ప్రముఖులు ఆభిప్రాయముల వెల్లడించుకుండిరిని పల్కిరి.

కేంద్రమును గావించినచో కళాశాల వెంటనే స్థాపింపబడగలదు. కాననసభ బెజవాడను కార్యాలయము నొసంగుట కంగీకరించెను. రాజమండ్రిమిత్రులు విద్యా విషయములందు ముందునడచెడివారే. చారిత్రక సుప్రసిద్ధముగ సాంప్రదాయములు గలవారే. కాని వారికి జయము గలుగజాలదని వారికి బాగుగ తెలియును. అందుచే ఆనంతపుర మిత్రులను బురికొల్పి వారి

తో చేతులుగలుపుచున్నాడు. బెజవాడలోనున్న కార్యాలయమును ఆనంతపురమున కొసంగుటలో వారు నిజముగ ఉదారస్వభావులే. బెజవాడయందున్న కార్యాలయమును నిలుపుకొనజూచు బెజవాడపౌరులు స్వార్థపరులు. బెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు నట్టనడుమనున్నది. ఆనంతపురమందు కార్యాలయమును స్థాపించిన ఆంధ్రదేశమందలి ఒకకొననుండి విశ్వవిద్యాలయాధికారులు అభిలాంఢదేశమునందలి విద్యాకాఖలను నిర్వహించుచుండవలెను. కార్యస్థానమునందే కేంద్రమును స్థాపింపవలసినచో బెజవాడను కేంద్రముగ జేయవలెను. కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాబోర్డులవారును బెజవాడ పురపాలకసంఘమువారును ముందు 7 లక్షలరూప్యముల నిచ్చుటకు వాగానముసంగి యున్నారు. ఈధనమునందను కొల్పోయెదరా? యని ప్రశ్నించిరి.

శ్రీ టి.వి. శేషగిరిరావు నాయుడుగారు మాట్లాడుచు ఆనంతపురము ఆరోగ్యవిషయమునందును తదితర పరిశీలుటందును విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయము స్థాపింపవలెనని కేంద్రయు తగియున్నదని పల్కిరి.

శ్రీకోకా అప్పారావుగారును వై యభిప్రాయమున బలపరచిరి.

శ్రీ విస్నా అప్పారావుగారు:—మాట్లాడుచు ఈవిషయములో తాము చాలసందిగ్ధముగ స్థితియందున్నామని పల్కి. విశ్వవిద్యాలయ పూర్వచరిత్రను సంగ్రహముగ వివరించిరి. బెజవాడకు శాలవకేంద్రమును ఒసంగవలయునని శ్రీ.లక్క-రాజు సుబ్బారావుగారు సెంటుసభయందు సుపాదించినపుడు రాజమండ్రికిగాని లేక ఆనంతపురమునకుగాని ఈ కేంద్రస్థాపనవలన హానిగలదనను అభిప్రాయము తలంపెను. కాని వైసుదాన్యులగారికిని ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములవలన బెజవాడలో కేంద్రము స్థాపించుటవలన ఇతిరకేంద్రముల అభివృద్ధియంతయు నిలచిపోవునను విషయము బయ్యబడినది. అందుచే తిరిగి ఈవిషయమై పునర్విచారణ గావించవలసి వచ్చినది. రాజమండ్రినుండి కేంద్రమునుమార్చి బెజవాడకొసంగుటకు సిందికేటువారు తీర్మానముగావించునట్టి ఆరుదించినది. అట్లు తీర్మానముగావించిన రాజమహేంద్రవరమునకు ఒక కేంద్రము వరకైనను ఉన్నతవిద్యాసౌకర్యములు లేకుండబోవును. కావున ఏవిధముననైన రాజమహేంద్రవరమున కేంద్రమును నిలుపుటకు సదుపాయ మేదియనునదియే ప్రశ్న. బెజవాడయందు కార్యస్థాన మున్నంతవరకును రాజమహేంద్రవరమందలి కేంద్రమునకు హానిగలదను రాజమండ్రి మిత్రులవాదనయందు మాకు పాళ్లు సత్యముగలదు. రాజమహేంద్రవరమునకు సప్తము గలుగుచుండ బెజవాడకేంద్రమునకు సేనెట్లు సమ్యకింపవలెనని ఇక క క ర్త వ్య మే మ న కార్యాలయమును

రాజమహేంద్రవరమునకుగాని, ఆనంతపురమునకుగాని గొంపోవలెను. అట్లు గావించిన అప్పటి ప్రభుత్వకళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయమువారి వశము గావించవలసినదిగ ఆందోళనగావించవచ్చును. బెజవాడయందు మిషనరీల కళాశాలలుండినను అవి విశ్వవిద్యాలయమువారి సొత్తుగావలెను. పట్టణములుగాని కళాశాలవిద్యార్థులను గొప్పకాస్త్రాల్ల ఉపన్యాసములనుట కవకాశ ముండవలెను" అని పల్కిరి.

శ్రీ. యస్. వెంకట్రామన్ గారు:—మాట్లాడుచు రాజమహేంద్రవర సభ్యులు బెజవాడయందు కేంద్రమునకు సమ్మతించి, రాజమహేంద్రవరమునందుగూడ కేంద్రమును నిల్పుటకై ఆందోళన గావించియుండవలసినదేగాని ఆనంతపురమువారితోగలసి బెజవాడపై కనిగొన్నకొనరాదనియు (లేదు, లేదనుకేకలు) పరిపాలనా శాకర్యములకై దేశమునకు కేంద్రము గుర్తించుచు కార్యాలయముండవలె ననియు పల్కిరి.

శ్రీ. కుమార్ గారు, మాట్లాడుచు విద్యార్థులందరకు సాకర్యముగనుండలేని ప్రదేశమును నిర్ణయింపవలెను గాని, స్వస్థలాభిమానముతో కార్యాలయ, కేంద్రస్థానముల సమస్యను చర్చింపరాదనియు, మాకు కేంద్రము లభివృద్ధిగావించుటకు తగినధనము లేనపుడు ఏదోయొక కేంద్రమునుమాత్రము సర్వాంగ సుందరముగజేయుటకు ప్రయత్నింపవలెననియు, కార్యాలయముండినచోనే కేంద్రముండవలయునని ఎల్ల రంగీకరించిన విషయమే యనియు, బెజవాడ ఆశ్చర్య, కేంద్రస్థిలందు వలె మొదటిరకపు విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రముగ అభివృద్ధిజేయబడకుండుట కెట్టికారణము లేదనియు, బెజవాడవారు రాజమహేంద్రవరముందలి కేంద్రమును అభివృద్ధిజేయుట కడ్డుపెట్టరాదనియు, స్వల్పవిషయములను అతిశయములుగ జేయరాదనియు, ఏది అర్హమగుదలమో అచటనే కేంద్రమును, కార్యస్థానమును స్థాపింపవలె ననిరి.

డాక్టరు ఏ. యల్ నారాయణగారు:—వై సుచాన్యలగు గారు ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరిపియుండినచో సిండికేటువారి తీర్మానము ననుసరించియే వారల్లు గావించియుండిరి పల్కిరి. కార్యాలయముందు కేంద్రము లేకుండుట సంగతముగావున బెజవాడయందు కేంద్రమునకై వెనుక తీర్మానించితిమి. ప్రభుత్వమువారి నిశ్చయము వై సుచాన్యలగుగారి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములవలన తెలిసినందున ఆయభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసి వచ్చినది. కార్యాలయ మేకేంద్రస్థానమునందుండినను ఒకటియే. ఆతావున నిజమగు విజ్ఞాన మభివృద్ధి జెందుటకు తగిన వాతావరణ ముండవలెను. అప్పుడే వై సుచాన్యలగుకు చాలినంతపని యుండగలదు. కేంద్రముండెడి తావునకే కార్యాలయమును మార్చుట ఉత్తముని పల్కిరి.

శ్రీ కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులుగారు:—మాట్లాడుచు చట్టమునందలి 6 వ శీక్ష, డి. సబ్ క్లాజా ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములందు తప్ప ఇతర చోటులందు విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలల ననుబంధములుగ జేర్చుటకు నిషేధింపబడి యున్నదనియు, సాంకేతిక కళాశాలలనుమాత్ర మట్టి నిషేధము లేదనియు, పొమ్మగూడయేటు ఆనర్హకోర్సుల నేర్పెడి కళాశాలలనే నిషేధించుచున్నదనియు కేంద్రములుగాని తావులందు సుబ్ క్లాజా కళాశాలలను స్థాపించుట కనుమతింపవలసినదిగ తీర్మానమునకు తాము నోటిను నిచ్చియున్నామనియు పల్కిరి. విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల కేంద్రీకరణమునుగూర్చి ఒక తావుననే జరుగవలసియుండునని నూచింపబడినది. అటులైనచో మరియొక స్థలముందు కేంద్రము స్థాపింపబడుటకు 20 శీక్ష 30 సెల్లుల పట్టును. అట్టి సందర్భములలో దేశమునకంతటికిని మధ్యలోనుండు స్థలముందు అట్టి కళాశాలను స్థాపించుట వాంఛనీయమును, ఆవశ్యకమునుగాదా? అట్టిస్థలము బెజవాడ తప్ప మరొకటిలేదు. నాలన కేంద్రమునకై ప్రభుత్వమువారు ధనము వెచ్చింప నక్కఱలేకుండగ బెజవాడయందు నాలనకేంద్రమునకు ప్రభుత్వమువారేల సమ్మతించరాదు? కావున బెజవాడయందు నాలన కేంద్రమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించునట్లు చేయుట సాధ్యమని తలంచెదను. అందువలన రాజమహేంద్రవరపు కేంద్రమున కెట్టి హానియు కలుగజాలదు. బెజవాడనుండి కార్యాలయమును తీసివేయుడని కోరెడి నామిత్రులు అందువలన గలిగెడినష్టమును పరికించుటలేదు. గుంటూరు క్రిష్టియన్ బోర్డులవారును, బెజవాడ పురపాలకసంఘమువారును తదితర స్థానికసంఘములును బెజవాడయందు విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము స్థాపింపబడునను నమ్మకముతోడనే 7 లక్షల రూపాయలొసంగుటకు వాగ్దానము గావించియుండిరి.

వై సుచాన్యలగుగారు:—నాకు తెలిసినంతముట్టుకు ఇట్టి

మరతుపై విరాళ మొసంగియుండలేదు. ఐనను ఈవిషయమై నిర్ణయించెడివారు సిండికేటువారును, న్యాయవాదులును (నవ్వు).

కొం. కోటిలింగం పంతులుగారు:—కార్యస్థానమును బెజవాడనుండి మార్చివేసినచో విశ్వవిద్యాలయమునకును బెజవాడ గుంటూరు జిల్లాల వారికిని దావాలు జరుగవచ్చును. (నవ్వు).

వై. ఛా:—కార్యస్థాన మెప్పుడున్నను ఆంధ్రదేశముందే యుండుముగాని దేశమును విడచిపోము. గాని మిత్రులు విశ్వవిద్యాలయముపై దావాలు వేయకుండురని కోరుచున్నాను. (నవ్వు)

డాక్టరు రాయ్ స్ట్రాంగారు:—మాట్లాడుచు తాము ప్రజాస్వత్వపరిపాలనగల దేశమునుండి వచ్చుచున్నామనియు, శాసనసభలుగూడ లోపములు జేయుట సాధ్యమేయనియు, నానికెల్ల దాసోహమ్మువారు తాము గారనియు బెజవాడను కేంద్రములలో జేర్చుకుండుట లో శాసనసభవారు గొప్పపాఠాబాటు గావించిరనియు, ఈ లోపము సవరింపబడునంతవరకు మోక్షములేదనియు, కార్యాలయ స్థాపన విద్యాభివృద్ధిగల ప్రదేశముందు గావించబడవలెను గాని విద్యయందు వెనుకబడిన ప్రదేశములందుండరాదనియు రాజమహేంద్రవరమువలె బందరును పట్టణములసంఖ్యను వృద్ధిజేసెననియు, సెకండరీ విద్యావిషయములలో గుంటూరు కృష్ణ జిల్లాలకుమించిన జిల్లాలు లేవనియు, బెజవాడను వదలివేసిన లోపమును ఈ సెనెటువారు సవరించవలెననియు పల్కిరి.

శ్రీ ఏ. కొండప్ప, యస్. రంగారెడ్డి, ముబ్రహ్మణ్యం గారలు కార్యస్థానమును బెజవాడ నుండి ఆనంతపురమునకు మార్చివేయవలయునని మాట్లాడిరి.

అంతట 10-45 గంటలకు చర్చముగింపబడి నేర్వరవిషయము లొక్కటొకటిగ వోటుకుపెట్టబడెను.

1 వ యంతము అనగ ఆనంతపురమునకు కార్యస్థానమును మార్చివేయవలెనను తీర్మానమునకు 35 అనుకూలరు 20 ప్రతికూలరుగ వోటుజేసిరి.

2:—అనుకూలరు ఒకరు, ప్రతికూలరు ౯0.

3:—అనుకూలరు 47 ప్రతికూలరు లేరు.

4 (అ)—అనుకూలరు 27, ప్రతికూలరు 25.

పోలుగై కొనగ అనుకూలరు 29, ప్రతికూలరు 30 గ లెక్కింపబడిరి.

4 (ఆ)—అనుకూలరు 35, ప్రతికూలరు 10

5.—అనుకూలరు 35, ప్రతికూలరు 2

6:—అనుకూలరు 28, ప్రతికూలరు 29

పోలుగై కొనగ అనుకూలరు 30, ప్రతికూలరు 31 గ లెక్కింపబడిరి.

7:—అనుకూలరు 23, ప్రతికూలరు 21.

పోలులో అనుకూలరు 26, ప్రతికూలరు 27.

వై సుచాన్యలను సెనెటుసభ్యుల అంగీకారమునకు సెనెటు కమిటీవారు రిపోర్టుజేసిరి.

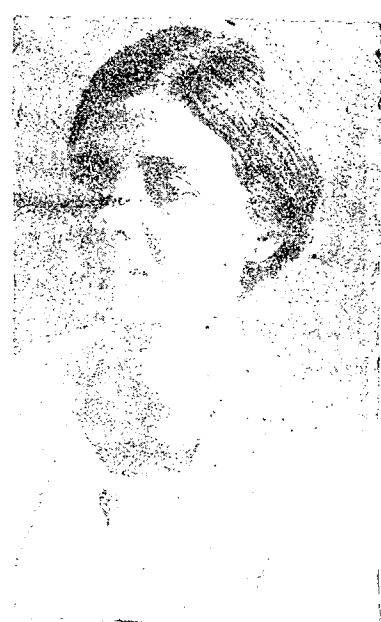
వై సుచాన్యలగు గారంతట సెనెటుకమిటీ విరమించి సెనెటుసభగ సమావేశమై కమిటీవారి శిఫార్సుల నంగీకరింపవలెనని ఉపపాదించిరి.

జి. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఉపపాదనను బలపరచిరి. కాజా శివరామకృష్ణరావుగారు సభాకార్యక్రమమును నిలిపివేయుట కుపపాదన గావించిరి. కాని ఉపపాదన ఓడింపబడెను.

సభను మధ్యాహ్నమునకు వాయిదావేయుటకు ముందు గ ఈ కమిటీశిఫార్సుల నంగీకరింపమని సెనెటుసభ్యుల లెవలైన నను తమ ఆ సమ్మతిని తెలుపుటకు హక్కుగలదనిపల్కిరి అంతట సభ్యులు భోజనములకు లేచిరి.

భోజనానంతరము

భోజనానంతరము సెనెటుసభవారు సమావేశమైనపిదప డోర్సుకలు విషయపు గారు కమిటీవారు గావించిన శిఫార్సులను మొత్తముగ గాక వేర్వేరుగ విభజించి చర్చింపవలెనను ఉపపాదనను గావించుచు ప్రభుత్వమున విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానములు కేంద్రములనుగూర్చి చర్చించుటవలన కేంద్రీకరణ విధానము మొదలగు నానిపై నిష్పాక్షికముగ చర్చ జరిగియుండలేదనియు అందుచే ముందుగ, 2, 3 అంశములను చర్చింపవలెనని పల్కిరి. ఉపపాదనను శ్రీ కొంపల్లి కోటిలింగంపంతులు, కాజా శివరామకృష్ణరావు, గాలి నందనం, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు గారలు బలపరచిరి.



మిస్ ఎంజిలోగారు

రాయపురం డివిజనునకు మదరాసు కార్పొరేషను సభ్యురాలుగా నెన్నుకొనబడిరి. (వై.భో.వీ.)

జి. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఆక్షేపించిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిదప విషయపు గారి ఉపపాదన వోటుకు పెట్టబడి ఓడింపబడెను.

అనుకూలరు 19, ప్రతికూలరు 29.

పిదప వై సుచాన్యలగు గారు కమిటీవారిపోర్టు సెనెటుసభవారిచే ఆమోదింపబడవలెనని ఉపపాదన గావించిరి.

శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులు, టి. రాఘవాచారి, డాక్టరు రాయ్ స్ట్రాంగు, కాజా శివరామ కృష్ణరావు, డోర్సుకో విషయపు గారు ఉపపాదన నాక్షేపించుచు ఆనంతపురమునకు కార్యస్థానము మార్చుజేసినచాల కష్టనష్టములు గలవనినిరూపించిరి.

ఇంతలో శ్రీ పి. అంజనేయులుగారు ఈకమిటీ శిఫార్సులన్నియు తిరిగి సెనెటుకమిటీవారిచే పునర్విచారణ గావించబడవలెనని ఉపపాదన గావించగ ఉపపాదన వీగిపోయెను.

జి. నూర్యనారాయణ మూర్తిగారు వై సుచాన్యలగు గారి ఉపపాదనను బలపరచుచు కమిటీ శిఫార్సులు చాల సంతృప్తికరముగ నున్నవనిరి.

గాలి వందనంగారు ఉపపాదనకు ప్రతికూలముగను, ఏ. కొండప్పగారు అనుకూలముగను మాట్లాడిరి.

మరియొక ఉపపాదన

అంతట శ్రీ షిల్లలమూరి అంజనేయులుగారు సెనెటుయొక్క రాగల సమావేశమువరకు ఈవిషయముపై చర్చ నిలిపియుంచవలెనని "ఉపపాదన గావించిరి.

శ్రీ కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులు, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారలు అంజనేయులుగారి ఉపపాదనను బలపరచిరి.

శ్రీ జయంతి రామయ్యపంతులు, హ్యూయ కాస్త్రి గారలు ఆక్షేపించిరి.

ఉపపాదన వోటుకుపెట్టబడి వీగిపోయెను.

మరియొక ఉపపాదన

"ఈశిఫార్సులందు చాల విద్యావిషయక మగు తీర్మానములుగలవుగావున అకెడమిక్ సభవారి విచారణ కంపిశేయబడవలెను" అను ఉపపాదనను జాన్ స్టెన్ గారు గావించగ శ్రీ అంజనేయులుగారు బలపరచిరి. శ్రీ విస్నా అప్పారావుగారు ఉపపాదన నాక్షేపించిరి. ఉపపాదన వీగిపోయెను.

పిదప కమిటీవారి శిఫార్సులను సెనెటుసభవారు రంగీకరించుచున్నారను వై సుచాన్యలగుగారి తీర్మానము బహు సంఖ్యాకులచే ఆమోదింపబడెను.

పండితసన్మానము

పిమ్మట సెనెటుసభవారు కార్యక్రమపట్టికయందలి మరికొన్ని ఉపపాదనలను చర్చించిరి.

శ్రీ డి||బి|| కె. రామానుజాచార్యుల, డి||బి|| సర్ ఆర్ వెంకటరత్నం నాయుడుగార్లకు "డాక్టరు ఆఫ్ లిటరేచర్" అను బిరుదులను, బ్రహ్మశ్రీ జేదం వెంకటరాయ కాస్త్రిగారికి "కళాప్రపూర్ణ" అనుబిరుదులను ఏకగ్రీవముగ ఒసంగిరి.

సెనెటు

పిమ్మట సభ ముగింపబడెను. తిరిగి డిసెంబరు 5 వతేదీ (కాన్వోకేషను సమావేశదినము) సమావేశమగును.

మహాత్ముని సంచారము

పరమకుడిలో 1087 రూపాయలను సమర్పించుట
ఈ నెల మొదటి తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాల
ము 6 గంటలకు మహాత్ముని రాజగోపాలాచారి వరదాచారి
కల్యాణగారు మున్నగువారితో పరమకుడి చేరెను. రైలు
స్టేషనువద్ద రాజారాంపాండి ఎం. వి రామస్వామిఅయ్యంగారు
మున్నగు నాయకులను, 5000 మంది ప్రజలును పరమేశ్వర
మహాత్మునికు ఘనగౌరవాగ్రహణము నొసగిరి. పిమ్మట మేలసత్ర
మునకు మోటారులో నహాత్ముని తోడ్కొని పోయిరి. అచట
నాలుగువేలమంది సమావేశమైరి. ఆ సభలో ఖద్దగను అస్పృ
శ్యతనుగూర్చి మహాత్ముడు ప్రవచించెను. ఆ సభలో పౌరులు
1087 రూపాయలు సమర్పించిరి. ఆరాత్రి 11 గంటలకు మహా
త్ముడు మరల మధుర చేరెను. 2 తేదీ వుదయమున మధురనుండి
విరుదునగరకు వెళ్లెను.

30 వ తేదీ వుదయమున 9½ గంటలకు మధురలో బ్రాహ్మ
ణేశ్వర నాయకులు మహాత్మునితో సంభాషించిరి తెలిసినది
గాని వివరములు ప్రకటింపబడలేదు. (శ్రీ (పెను)

బ్రాహ్మణేశ్వర నాయకులతో సంభాషణ

బ్రాహ్మణేశ్వర నాయకులవలంబించినవిధానము హిందూ
మత భావమునే రూపుమాపునగా నున్నది. రాజకీయోద్యమ
ములలో స్వార్థపరత్వము ప్రవేశించుట చాల శోచనీయము. నిజ
ముగ సాంఘికాభిమాన మితో హానికరముకాదుగాని స్వార్థపరు
లు సంఘము పేరట నక్రమములు చేయుచుండుటవలన నిట్టి అన
ర్థకము కలిగెనని మహాత్ముడు నాయకుల కెరిగించెనని తెలియు
చున్నది. (అ. (పె.)

జయినులసభకు మహాత్ముని సందేశము

వినాదలు మతధర్మమునకు విరుద్ధము
జయినులమతము చాల సహేతుకమును సర్వభూతహిత
మును నగు మతమని మనము గర్వపడుచుండుము. కాని యిప్పుడు
శ్వేతాంబర జయినులును దిగుంబర జయినులును తగువులాడి
కొట్టుకొనుచు కొద్దుల కెక్కుచున్నారు. ఇది మతధర్మములకు
విరుద్ధము. ఇప్పుడు బిక్ నీరుసభలు హద్దుమీరినవి. మతసభలలో
కలుగవలసినది హృదయసమ్మేళనమే. ఆత్మపరీక్ష చేసికొనుచు
నేరమునంతను తమపైననే వేసికొనుచుండవలెనుగాని పరులను
దూషింపగూడదు. బిక్ నీరుమతకొరకే మనము ప్రాశ్నలాడుచు
న్నచో క్రమముగ మానవత్వములోని రాక్షసత్వముగూడ
ప్రాప్తింపవచ్చును అని మహాత్ముడు విరుదునగరునుండి బిక్ నీరు
మహాత్మీర స్థానికత్వ సభవారికి తంతివార్త నంపెను. (అ. (పె.)

29-9-27 తేదీని జరిగిన ఏలూరు మ్యూనిసి
పల్ 5-వ. ఎన్నికల ఫలితములు

అభ్యర్థులు-ఓట్లు		
తమ్మన మాణిక్యంగారు	816	గెలుపొందిరి.
కొల్లి సుబ్బయ్యగారు	166	
చిల్లి పిచ్చయ్యగారు	0	
టి. రామారావుగారు	0	
యం. సత్యనారాయణగారు	0	
చెడిపానినది	7	
మొత్తము.	489	(యంగంధర)

మహాత్ముని వర్ధంతి

మైసూరులో దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య
పంతులుగారు పునస్సంస్మరించుట

మైసూరులో భానుమయ్య హోటల్ వెంకటకృష్ణయ్య
గారి ఆధ్వర్యమున సభ జరిగినది. ఆ సభకు చాలమంది స్త్రీలు
గూడ వచ్చిరి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చి హిందీ
లో నొక నాటకము ప్రదర్శింపబడెను. ఆంధ్రదేశ నాయకుడగు
దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు ఆంధ్రభాషలో
సుపరవ్యంబిరి. మానవసేవయును త్యాగమును గాంధీ మహా
త్మునియందు మూర్తీభవించినవి. పరాధీనతకు పాల్పడిన ప్రజ
ల నుదరించుట కతడు దీక్షబూసెను. ప్రజలు మహాత్ముని ఆదేశ
ములను సరిగా నెరవేర్చి యుండినచో మన విడివరకే వ్యరా
జ్యమును బడసియుండుము. మహాత్మునివంటివారు ప్రపంచమున
వరుడుగా నవతరించుచుండురు అని దేశభక్తుడు నుడిచెను. పిమ్మట
ఆధ్వర్యుడుగూడ మహాత్ముడు నవరంగ పురుషుడని ప్రశంసించెను.
(శ్రీ (పెను)

అ. భ. కాంగ్రెసు సంఘము

అధ్యక్షుని నిర్ణయము

28 వ తేదీనే కలకత్తాలో జరుగును
మదరాసు, ఆల్మో, రి: ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు,
కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు తాను ముందుగ నూచించినట్లు అ. భ.
కాంగ్రెసు సంఘసభ ఆల్మో 28 వ తేదీన కలకత్తాలో జరుపు
టకే నిర్ణయించినట్లు అసోసియేటెడు ప్రెసువారికి తెలియు
చున్నది. 25 వ తేదీన జరుపవలెనను బాబుసత్యేంద్రమిత్రగారి
కోర్కెను అంగీకరింప జాలనందుకు విచారించు చున్నారు.
24వ తేదీ దీపావళి యగుటచే, వివిధ రాష్ట్రములలోని సభ్యులు
తమ యిండ్లలో నుండగోరెదరు. అధ్యక్షులు మాత్రము 28 వ
తేదీన బయలుదేరి 25 వ తేదీనరికే కలకత్తాలోనుండి డిటిన్యూల
దినపు సభలకు హాజరయ్యెదరు. (అ. (పె.)

రామచంద్రపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మానవత్రిక

ఆల్మోరు 1: మా గ్రామమున "గ్రామపునర్నిర్మాణ
పత్రిక" యనునొక మాసపత్రిక త్వరలో వెలువడును. శ్రీయుత
నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారు రాపత్రికాసంపాదకులుగను
శ్రీయుత మల్లిడి సత్యనారాయణరెడ్డిగారు పబ్లిషరుగనుండురు.
శ్రీయుత సత్యనారాయణరెడ్డిగారి "రెడ్డిరెస్" నందుముద్రించి
ప్రదుర్నింపబడును. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికి డిక్లరేషను పంపించడ
మైనది. వారి కాంక్ష నురాగానే పత్రిక వెలువడును. మొదటి
సంచిక బహుళ శుక్ల 15 తేదీని వెలువడునని తెలియు
చున్నది.

బీదల సంతర్పణ

ఈ గ్రామమునందలి వర్తకులందరూ రామాయణపారా
యముగావించి శ్రీరామపట్టాభిషేకసంవత్సరమున మొన్నటి
సాయంత్రము కుమారు 800 మంది బీదలకు అన్నదానము
చేసిరి.

రీడింగుగారి వరదల సహాయము

రీడింగు ప్రభుదంపతులు ఇండియా వరదల సహాయనిధికి
50 పాను లాసంగినట్లు లీవరు ప్రతికకు వార్తవచ్చెను.

ఫిల్మ్, ఆల్మో, 1: మాతన డిల్లీలో ప్రభుత్వ కార్యాల
యమందిరపు గోపురముకట్టుట నేడు పూర్తియయ్యెను. ఇయ్యది
కుటుబుడినారుకన్న కొంచెము ఎత్తుగనున్నది.

ప్రకటన

ఇందువల్ల అందరికి తెలుపడమేమన, గుంటూరు జిల్లా
తెనాలి తాలూకా చుండూరు గ్రామ కాపురస్తుడైన సేను వృ
ద్ధుడైన మాకులంబాస్తిలో 2 యి|| మాగాణిభూమికి. 2 గ
దుల పెంకుటింటికి నాటివికాలం పోషణకు, అనుభవించు
హక్కుమాత్రం వుండుకొని మిగతా ఆస్తిలో నాకుగల అన్ని
విషయాలగు హక్కులను వదలుకొని నాకుమార్లు వట్టికూటి హను
మయ్య, వట్టికూటి కోటయ్యలకు హక్కుగలుగ జేసి 2-8-1926
సం|| శ్రీ తెనాలి సబ్బరిజస్ట్రీయలో నెటివ్ మెంటు దస్తావేజు
వ్రాయించి రిజిష్టరు చేయించినాను.

మూడు 2 నెలలకైందల మాత్రము కాపురస్తులు చుం
డూరు కోటయ్య, యీ వెంకట్రామయ్య, యీ వెంకటకు
బ్బారావు, యీ బుచ్చిరాజు, అన్నాప్రగడ రామయ్య, తాడి
పర్తి అంజిరెడ్డి, వుయ్యూరు అప్పిరెడ్డి, మోసుగుల అప్పిరెడ్డివగై
రాలు నాకుమారులమీద విరోధముచే నన్ను మోసపుచ్చి కొ
న్ని తెల్లకాగితములమీద ప్రేమిముద్రలు నాచే వేయించుకొని,
నావల్ల నాకు హక్కులేనియింటిని తాడిపర్తి అంజిరెడ్డి పేర ప్ర
తిఫలశాస్త్రమైన దస్తావేజు 22-7-1927 వ వ్రాయించి రిజ
ష్టరుచేయించుకొన్నారు. సదరు యీ కేసు యిప్పుడు శ్రీ తె
నాలి సబ్బు మాజిస్ట్రేటువారివద్ద విచారణలో నున్నది. సదరు
మాకులంబా మా నేజీ మెంటు సేను కుమారు 17 సం|| నుండి
వదలుకున్నాను. అప్పటినుండి అన్ని వ్యవహారములు నాకుమా
రులే చేసుకొనుచున్నారు.

ఇదివరలో సేను లోకులకు ఏవిధమైన బాకీవగైరాలు
యుండలేదు. యింకమీద బాకీచేయునది లేదు. సదరు నాచేత
వేయించుకొన్న వేలుముద్రలతో ఏలాటి ఫ్యాన్సీలు చేసినను,
సేను, బదుడను కానని తెలుపుచున్నాను. యీ సంగతి
28-7-1927 వ జరిగిన శ్రీ పోలీసు విచారణలో స్టేటు మెంటు
యిచ్చుకొన్నాను.

చుండూరు వట్టికూటి నాగయ్య
1-10-1927.

మల్లాది సత్యలింగం నాయకర్ గారి

విరాళములు-కాకినాడ

యల్. యల్. సుందరం, యమ్. ఏ అను
నాతనికి, ఇంగ్లీషు యూనివర్ సిటీ, ఎకానమిక్సు చదు
వుకొనుటకు సంవత్సరమునకు రూ 200 చొ|| 2
వత్సరముల వరకు స్కాలర్ షిప్ప యివ్వబడెను.

డి. శేషగిరిరావు,

ఫిఫ్ ట్రస్టి.

"బాపట్ల అడిషనల్ సబ్ కోర్టు"

A. S. 226 of 26

అప్పి తెంటు: ఉండెరాజాహారాబా శ్రీ రాజావెలు
గోటి గోవిందకృష్ణయ్యచెండ్రులవారు బహదూర్ పంచాహా
ర్ మునుంబదార్ రాజా ఆఫ్ వెంకటగిరి.

ఎదిరి

రెస్పాండెంటు: 1 ఇనగంటి రామబ్రహ్మం, 2 ఆ
లవలచన్నారెడ్డి రి కొండరాజు శేషయ్య.

యీ నంబరులో అప్పి తెంటుగారు రెస్పాండెంటుమీద
అప్పీలుచేయగా 1 బస రెస్పాండెంటుకు ఎన్ని పర్యాయములు
నోటీసుచేయించిననూ సర్వకానందున పేపరులో ప్రకటనచే
యడమైనది. ఆ తే పణదారులు హిరింగు వాయి దా అయి
6-10-27 తేదికి సదరు కోర్టుకు హాజరుఅయి ఆక్షేపాలు కో
ర్టువారిలో మనవిచేసుకొనవలెను. అప్పీలు వాయిదా,
6-10-27.

పంగులూరి శేషతల్పకాయి

బారిష్టరు

కాంగ్రెస్ బహుమానము

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి అవ్యయనిధానము

ఆంధ్రపాఠకులకు ఆనంద సంధానము

ఆంధ్రగ్రంథాలయములకు అమూల్యప్రదానము

నవలలు రు 53-6-0 నిలువగలవి

25-0-0 లకు మాత్రమే

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము పితాపురము.

వలయువారు 0-1-0 బిళ్ల పంపినచో లిప్తు పంపుదుము.



ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

1927-28 అక్టోబరు నెల 3 వ తేది

సోమవారము

ఆంధ్ర

విశ్వవిద్యాలయము

శాశ్వతము

బెజవాడలో గత శుక్ర శనివారములందు గూడిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు సినేటు సభలో క్రొత్త ప్రోఫెసరులగు అధ్యక్ష పీఠము నలంకరించు తెంతయు నొప్పి యుండెను. వీరి సుగుణాతిశయముల గూర్చి ఉపాధ్యక్షులు చేసిన ప్రసంగమునందు ఏమాత్రము అతిశయోక్తి గనుపించదు. వీరి దానధర్మములును దేశసేవాపరాయణతయు ఆంధ్రుల యశము నిరూపించినవి. వీరికి గల భాషాభిమానమును, ఆంధ్రసారస్వతముపై గల ప్రేమయు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్ష స్థానము నకు వీరెంతయు అర్హు లని చాటుచున్నవి. పీఠికా పురాధీశుడును ఉపాధ్యక్షునికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిచ్చిన యావన్మానము సద్భావధరితమై యొప్పుచు వారి యశశ్చంద్రికలను మరింత విస్తరింప జేయుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయోపయోగమును అతిశయింప జేయుటకు వీరు యావచ్చుకొని వినియోగించెదరని నమ్మదము. వీరిబోలు దాననిరతులు తలచెట్టువో విశ్వవిద్యాలయము అచిరకాలములో వివిధకళాభివృద్ధికి నిలయ మై అపూర్వభోధతో నెలగునని నమ్మవచ్చును. కీర్తి కేసులగు బాబ్బిలి మహారాజుగారు విశ్వవిద్యాలయ డేముముపట్టజూపిన ఆతురము శ్రద్ధయు ఎల్లరకు తలపుకు రాక మానవు. బాబ్బిలి మహారాజుగారి వృధనంకల్పము పీఠికాపురాధీశునిగూడ ఆవహించు నని నమ్మదము. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనసహాయము సధికముగ జేయవలయునని ప్రోఫెసరులగు గోరిరి. కేవల ప్రభుత్వసహాయము కొరకే కనిపెట్టుకొని యుండక ఆంధ్రదేశపు శ్రీమంతులందరును విశ్వవిద్యాలయ పోషణకు తోడ్పడి, సత్వరాభివృద్ధికి దోహద మొసగుట యత్యంతావశ్యకము.

ప్రభుత్వమువారి సహాయము గోరుటకు ప్రజల కప్పు డెక్కుడుహక్కు వర్పదును. జాతిమత భేదములను రానీయకుండ, విశ్వవిద్యాలయమును సమవలె ననియు, నిమ్మజాతులయభివృద్ధికి ప్రోద్బల మొసగవలయుననియు, పితామహము మహారాజుగారి సగిన నలహా చాల ముఖ్యమయినది. జాతిమత వైషమ్యములు సరస్వతీపీఠము నయినను తాకకుండ జేయుచో, భావిపరిణామము అనుకూలముగ నుండగలదు. విద్యార్థుల మనములు కలువ పూరితములు గాకుండ స్వచ్ఛందమై వెలుగగలవు. చిన్నతనమున నాటిన బీజములే, పిమ్మట ఫలి

చును. విద్యార్థిదశయందు జాగరూకతతో మెలగుచో, ప్రజాహిత జీవితము కళంకరహితమై యొప్పును. నేటి విద్యార్థులే, రేపటి నాయకులు గాగలరు. విద్యార్థుల హృదయము లభికోమలములు. వానియందు ఎట్టిభావములు నాలుకొనినను అవియే వేరుబాగును. అందుచే ప్రారంభదశ యందే సద్భావములు ప్రబలునటుల జూచుట విశ్వవిద్యాలయపు ప్రధానధర్మము. శ్రీవిద్యవిషయమై పీఠికాపురాధీశునికిగల కట్టుదల తెలిసియేయున్నది. శ్రీల కొక కళాశాలను ఆంధ్రదేశమున స్థాపింప జేయవలయునని, వారు కోరుచున్నారు. పురుషులతో బాటు స్త్రీలుగూడ జ్ఞానామృతమును గ్రోలి ఆంధ్రదేశపు విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడుట శ్రేయస్కరము. బాబ్బిలి మహారాజుగారికి వలె, పిరాపురం మహారాజుగారికిని, దేశభాషామూలకవిద్యకట్ల గాఢాభిమానము గలదు. ఇదిత్వరలో ఫలించునటుల జూచుట, వీరి ప్రధానధర్మము. ఈపని నెరవేరినచో, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును ప్రత్యేకముగ స్థాపించుట కవసరము గనుపించదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మనుపేరు గూడ, ఆంధ్రభాష నాధారము జేసికొను చున్నది. అందుచే త్వరలో ఆంధ్రభాషయందు విద్యను గరవిన యెడ, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు నామము నేటి వీరకాయవలె నగుట తథ్యము. శాసనసభాధ్యక్షులగు సి. వి. యస్ నరసింహారాజుగారు తెరచిన బాబ్బిలి మహారాజుగారి ఛాయాపటము బట్టి, విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు గ్రహింపదగిన దేమి? వారి కత్యంతప్రియ మగు దేశభాషామూలక విద్యను స్థాపించి కొనసాగించుటచేతనే, బాబ్బిలిమహారాజుగారిని విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు నిజముగ గౌరవింపగలరు.

కేంద్రముల గూర్చియు కార్యస్థానము గూర్చియు, సినేటు సభ్యులు ఏకాభిప్రాయమునకు వచ్చెదరని యూహించితిమి. ప్రభుత్వము వారికి వీరు తమ ఏకగ్రీవాభిప్రాయమును తెలిపెన రని తలంచితిమి. ఆంధ్రదేశ శాఖ్యదయమును ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమును మనస్సునం దిడుకొని, వీరు తమభేదములను సర్దుకొందురని భావించితిమి. కాని, మాయూహలు విఫలము లయ్యెను. స్థానికాభిమానము పెచ్చువేరిగెను. చర్చలు బలమయ్యెను. ఓట్లవలన గాని తీర్మానములను నిర్ణయించుటకు వీలు లేకబోయెను. ఇట్టి భేదభావములు అనుకూల పరిణామమునకు దోహద మొసగ జాలవు. నాల్గవ సెంటరును సభ్యులెల్లరును ఆమోదించుటకు వీలుండెను. సినేటుసభవారు దీని సంగీకరించుచో, ప్రభుత్వమువారు వీరికోర్కెను నిరోధించెడి వారుగారు. వారొకవేళ అందుకు బూనుకొనినను, రాజోవు శాసనసభలో నీ ఏర్పాటు నామోదింప జేయుటకు వీలయ్యెడిది. వివాదమున కవసరములేని యిట్టి విషయమునగూడ, విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు తమ కట్టుదలను విడనాడకుండుట కోచనియము. అప్పటికిని, నాల్గవ సెంటరు గూర్చిన తీర్మానము ఒక్కవోటుతో నోడిపోయెను. ఇరు పక్షములును దాదాపు సమానముగ నుండెను. గోదావరి మండల సభ్యులలో లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు నాల్గవ కేంద్రము సంగీకరించి యున్నది. మిగిలినవారు చెల్లిన కా

రణములు నిస్సారముగ గనుపింపక మానవు. బెజవాడ కేంద్రమగుచో, ఇతర కేంద్రములకు నష్టము గలుగు నని, జముతి రామయ్యపంతులుగారు జెప్పిన హేతువు నిజ మగుచో, బెజవాడ కేంద్రముగ నుండుట కెంతయునర్హు నయినదని తేలును. లేని యెడల, ఇతరుల కేల భయముండవలయును? బెజవాడ కేంద్రమగుచో, మధ్యమండలములకు మిగుల లాభకారిగ నున్నను, ఇతర కేంద్రములను చూపు మాపునని నమ్మజాలము. అవకాశము లున్నకొలది యు, విద్యను నేర్చువా రధికమగుదురు. ఇంతవరకు సాకార్యములు లేక దూరము బోకున్న వారు, చేరువున విద్యాసాకార్యము లేర్పడినచో, వాని సవకాశముగ నైకొనుట సహజము. ఇంకవలన ఆంధ్రదేశమున విద్యావ్యాప్తి కెక్కుడు మేలు గలిగెడిది.

బెజవాడకు నాల్గవ కేంద్రము నొసగకుండుటయగాక, కార్యస్థానము నక్కడనుండి పెకలించి వేరొకతావున బెట్టగోరినవారి నభినందింపజాలము. దేశమధ్యమున కార్యస్థాన ముండుట, ఎంత సాకార్యమో సభ్యుల కనుభవమే చెప్పుచున్నది. ఈ విషయమై వాదప్రతివాదములతో బనియే లేదు. మారుమూలప్రదేశమున కార్యస్థానమును బెట్టుట వలన, సభ్యులకుగాని, విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని లాభము గలుగజాలదు. బెజవాడ కార్యస్థానమునకు తగిన ప్రదేశముగాదని, యింతకుపూర్వము పశ్చిమాంధ్ర దేశప్రతినిధు లెవరును ఆక్షేపించినటుల గనుపించదు. బెజవాడయే ఎల్లర కనుకూలప్రదేశమని, దత్తమండల ప్రముఖులు తరుచుగ చెలుపుచుండిరి. ఇంతత్వరలో గలిగిన యభిప్రాయభేదమునకు కారణ మేమి? బెజవాడ సాకార్యములన్నియు ఒక్కమారు తగ్గెనని తలంపజాలము. ఇప్పటికిని బెజవాడ మధ్యస్థానమునుండిలేచిపోలేదు. అనంతపురమున కిదివరకు లేని సాకార్య మొక్కమారుగ బైకిరాలేదు. దత్తమండలములు విద్యయందు వెనుకబడిన కారణమున, కార్యస్థానమును అక్కడ స్థాపింపవలెనని హరిసర్వోత్తమరావుగారు జెప్పిన హేతువు ఎటుల యుక్తియుక్తమో తెలియకున్నది. “మనము ఇప్పుడందరము కలసి అనంతపురమునకు కార్యస్థానము నిత్తము. తరువాత ఉత్తర సర్కారులకు మరియొక విశ్వవిద్యాలయము తెచ్చుకొందము,” అని జయంతి రామయ్య పంతులుగారు చెప్పిరి. ఆంధ్రదేశము ఒక్క విద్యాలయమునే భరింపజాలక యవస్థపడుచుండ, ఉత్తరసర్కారుల కొక విశ్వవిద్యాలయము త్వరలో లభించునని నమ్ముట కవకాశముగలదా? ఉత్తరసర్కారులును దత్తమండలములును కలసి ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును పెంపుజేసికొని ఆంధ్రభాషను తగ్గరితిని అభివృద్ధి జేసికొననిమ్మట విశ్వవిద్యాలయ విభజనసంగతిని గూర్చి ఆలోచించుకొనవచ్చును. రెండు ఆంధ్రరాష్ట్రములు గావలయునను వారి పాదముగూడ నిలులనే యుండును. ఆంధ్రరాష్ట్ర మొకటి ఏర్పడి ఏకపరిపాలనకు మిక్కుట మగుచో, హిందీరాష్ట్రమువలెనే రెండురాష్ట్రములుగ విభజింప గోరవచ్చును. అంతియగాని ముందుగనే రెండు విశ్వవిద్యాలయములను రెండు రాష్ట్రములను కోరుటకన్నను బలహీనత వేరుకడదు.

ఆంధ్రులను ప్రధానముగ బంధించినది ఆంధ్రభాష. రెండు విభాగములను గోరుచో, ఆంధ్రభాషాబంధము తగ్గిపోవును. ఐరవ్యసహాయమునకు అవకాశము తొలగిపోవును. ఉత్తరసర్కారు లనియు, దత్తమండలము లనియు ఏర్పడిన విభాగము ఆంధ్రత్వమునకు సంబంధించినది గాదు. బ్రిటీషువారికి రెండుభాగములును భిన్నకాలములందు హస్తగతమయ్యెను. అట్టిభేదమును ఆంధ్రులొకరు ఘట్టుకొని ప్రేలాడుట సమంజసమా? ఆంధ్రభాషామూలము ఎల్లర హృదయములలో ప్రవర్ణిల్లువలదా? దత్తమండలములు ఉత్తరసర్కారు లనుభేదము ఆంధ్రులకు గౌరవవిహీనుగూడగాదు. ప్రాచీన ఆధునిక పరాధీనతలకిది నిదర్శనము. ఇట్టిభేదములను ఆవల నుంచినగాని ఆంధ్రత్వసిద్ధి గలుగదు. జయంతి రామయ్యపంతులుగారికి, జెజువాడ యువద్రవము ముందుగ తొలగిన బాలుకు. అక్కడనుండి కార్యస్థానము దొరిగిన, కేంద్రముడయించుట కవకాశముండదుగదా! అందుచే కార్యస్థానము కొంతకాల మయినను దూరమునకుబోయిన చాలును. అపిస్కటు ఉత్తరసర్కారుల కొకవిశ్వవిద్యాలయమును ప్రత్యేకముగ గోరవచ్చునని, పంతులుగారు తలచి యుండును. ఇరుగుపొరుగువారల తగాదా లెప్పటికిని కలులనే యుండును. పంతులుగారి యూహలు దూరాలోచన గలవి గాజాలవు. మధ్యస్థానము నుండి కేంద్రమును తొలగించుచో సర్వమండలములు పారికిని తీరని యిబ్బంది గలుగును. రాబోవు శాసనసభలో నయినను, నీవట్టుదలలు తొలగి, కార్యస్థానమును కడలింపక నాల్గవ కేంద్రమును ఆంధ్రప్రముఖు లంగీకరించెదరుగాక యనియు, ఆంధ్రులసంఘభావము బలపడుగాక యనియు కోరెదము. తుదకు ఎట్టి ఏర్పాటు జరిగినను, ఆంధ్రులు స్థలముల తగాదాను మరచి, దత్తమండలములు ఉత్తరసర్కారులు మున్నగు భేదములను విడచాడి, ఆంధ్రదేశభృదయమునే ప్రధానముగ నెంచి, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును సర్వంగసామ్యముగ నొనర్చి, ఇతరవిశ్వవిద్యాలయములకు ఆదర్శప్రాయముగ నుంచుట భావ్యము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముతో బాటు, ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగూడ త్వరలో సంపాదించుటకు, ఆంధ్రప్రముఖులు నడుముగట్టెదరని నమ్మదము.

వివాహవయోనిర్ణయము

భారత శాసనసభవారు వివాహవయో నిర్ణయము గావించుట దోషమనియు, పండ్లెండు సంవత్సరముల వయస్సును నిర్ణయించుటవలన హిందూ సంఘస్వేచ్ఛ తొలగు ననియు, యిట్టి చట్టమును వోలేయుట రాజప్రతినిధిగారిధర్మమనియు చెలుచు, శారదాపీఠ శంకరాచార్యులు గారు తంతిర్థనంపినటుల చెలియుచున్నది. శంకరాచార్యుల రిషట్ల సానుభూతి జూపుట కష్టము. హిందూ ఘమున గలుగుచున్న మార్పులగూర్చిగాని, రిని కడలించుచున్న సూత్రాశయముల గూర్చిగాని, పీఠాధిపతులెన్నడయినను విచారణనలిపిరా? న్నడయినను ఇది యుక్తమా, ఇది ఆయుక్తము? సహేతుకముగ వీరు బోధించిరా? వీరు తమ పులను మరచి ప్రవర్తించుటచే, సంఘము దాని

యిచ్చనచ్చినటుల నడచుచున్నది. అస్పృశ్యుడు సంఘసంస్కర్తలను బహిరించుటకు పీఠాధిపతులు ముందుకువచ్చుచుండురు. అంతిమగాని వారి దృక్పథమును గ్రహించుటకు ప్రయత్నింపరు. పీఠాధిపతుల బహిష్కారముల కిపు డెట్టివిలువయు గనుపించదు. వానిని గౌరవించువారు అరుదుగ నుండురు. ఏ కొలదిమందినుభవో తిరుగుచు, హిందూసంఘము నంతను కాలకర్మగతికి విడిచి వైద్య పీఠాధిపతులు, ప్రజాప్రతినిధులయినను కాలానుగుణముగ మార్పులను ప్రవేశపెట్టుకుండ అడ్డుపడదలచుట శోచనీయము. బ్రాహ్మణేతరులు పీఠాధిపతులను గౌరవించుటలేదు. బ్రాహ్మణులలో సంస్కరణాభిలాషులేమి, స్వసౌకర్యమును ప్రధానముగ నెంచు నితరులేమి వీరి ఆదేశములను శిరసావహించుటలేదు. ఇక వీరు హిందూసంఘము తరపున ముచ్చటించుట కవకాశ మెక్కడిది? పూర్వార్థాచార్యములు గూడ అతి బాల్యనివాహములు గూడవనుచుండ శారదాపీఠాధిపతులు వలదనిన ప్రయోజన ముండునా? హిందూసంఘ శాసకుల స్థానమును వీరు తిరిగి యుక్రమింప దలచుచో, కాలానుగుణముగ మార్పులను ఆమోదించుట యవసరము. ఆధునిక సాంఘిక పరిస్థితులను గ్రహింపవలయును. వేల కొలది హిందువులు విదేశములకు బోయి వచ్చుచుండ, విదేశయానము నిషిద్ధమని వీరు చెప్పుట వలన నెట్టిఫల ముండును? అస్పృశ్యతను పాటింపకుండుట రాజకీయాభివృద్ధికిగూడ అవసరమగుచుండ అదిగూడదని గర్హించుట ప్రయోజనకరమా? స్త్రీలకు విద్య గూడదని వాదించుచో వినువా రుండురా? హిందూసంఘమున ఆయాకాలమునకు తగిన మార్పులు పూర్వకాలమున జరుగుచునే యుండెను. ఇప్పుడును జరుగుచునే యున్నవి. హిందూసంఘము జడత్వము దాల్చెననిగాని కలియుగాంతమువరకు ఒక్కటే విధముగ నుండవలెననిగాని తలంచుట కన్నను ప్రమాదము వేరుండదు. పీఠాధిపతులు ప్రస్తుతపు మార్పు గాంచి విభ్రాంత చేతస్కులగుటకు మారుగ, హిందూసంఘాభివృద్ధి కనుకూలించువానిని ఆమోదించి ఎప్పటికప్పుడు ప్రకటించుటచే, వారు తమ పలుకుబడిని తిరిగి పొందగలరు. అందుకుమారుగ సంఘసంస్కర్తలను ఆర్యసమాజాదిపునరుద్ధారణసంఘములను తృణీకరించుటవలన ప్రయోజన ముండదు.

ఆంధ్ర విద్వాంసుల కర్వ గౌరవము
ఆంధ్రదేశమున విద్యాభివృద్ధికై తమ జీవితముల నర్పించి, వయోవృద్ధులయినను నిరంతర సారస్వతసేవ జేయుచున్న సర్ ఆర్. మెంకటరత్నంనాయుడు, డి. బి. కే. రామానుజాచార్యులు గార్లకు డాక్టరు ఆఫ్ లిటరేచరు బిరుదమును, బ్రహ్మశ్రీ వేదా వేంకటరాయశాస్త్రిగారికి కళాప్రపూర్ణ యను బిరుదమును ప్రసాదించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు సీటునభి తన్నుదా గౌరవించుకొనినది. మెంకటరత్నంనాయుడుగారు విద్యార్థులకు కేవలము పాఠములను నేర్పుటయగాక తమ జీవితజీవితముచే విద్యార్థులనుగూడ నిష్కళంకప్రవర్తన గలవారిగ నొనర్చిరి. డి. బి. కే. రామానుజాచార్యులుగారు మొదట్టిగేడు కళాశాలకు చిర

కాలము అన్యక్షులుగ నుండి విజయనగరము కళాశాలను ప్రభుత్వకళాశాలయినను మిన్న యనిపించి భారతీయుల నామర్థ్యమును దుజుపుచేసిరి. వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రిగారు తమ ఆపార పాండిత్య మహిమచే విద్యార్థిప్రపంచమునే గాక ఆంధ్రప్రపంచము నంతను తరిగివేసి ఆంధ్ర సంస్కృత విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడిరి. ఆంధ్రమహాసభతో పాటు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముగూడ ఆధునిక మల్లినాధుని గౌరవింది ఇతరులు చూపిన నిరాదరణను మోపివైది,ధన్య గాంచెను. వీరు మువ్వరకును యింకను పెక్కు వత్సరములు సారస్వతసేవను గావించుటకు వలయు ఆయురారోగ్యములను ఐరమేశ్వరు డొసంగుగాత!

కాంగ్రెసు ప్రచారము

కాంగ్రెసు ప్రచారము అన్ని రాష్ట్రములందును మందగించియున్న దనుటకు సందియములేదు. అంతఃకలహములతో దేశము నిండి యుండుటకు, కాంగ్రెసు ప్రచారము ఓణించుట ముఖ్యకారణమని చెప్పవచ్చును. నిష్పంధవిముక్తులయిన నత్యేంద్ర చంద్రమిత్రగారును, సుభాష చంద్రబోసు గారును, వంగదేశమున కాంగ్రెసుప్రచారమును నలువడదలచినటుల విరుటకెంతయు సంతసించెదము. బెంగాలులో కాంగ్రెసునందు అంతఃకలహములు ప్రబలియున్నవి. కాంగ్రెసు కార్యము కొనసాగకున్నది. మిత్ర, బోసుగార్లు కాంగ్రెసు పునర్నిర్మాణమునకు గడంగి, దేశబంధుదాసుగారి సంకల్పము నీడేర్చి సంసిద్ధులగు పుతయు ప్రశంసార్హము. కాంగ్రెసు ప్రచారము చురుకుగ జరుగుచో, అంతర్విభేదములు వానియంతట యవియో యంతటంచు సనివీరికి నమ్మకము గలదు. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నడలించి, యింకను లొంగిపోవుటకు, వంగదేశ మొత్తమాత్రము నమ్మకీందని, మిత్రగారు ఖండితముగ చెలుపుచున్నారు. వీరివలె, ఇతరప్రాంతముల నాయకులుగూడ కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు వెంటనే గడంగుచో, మరల జాతీయభావము ప్రజ్వరిల్లి స్వాతంత్ర్యవాంఛ వెల్లివిరియునని తలంపవచ్చును.

దక్షిణాఫ్రికా: యూనియను జెండా

దక్షిణాఫ్రికా జాతీయవాదులు యూనియను జాకు జెండాను చింపివైచి రనియు, నృట్టుసేనాని ఉపన్యసింప దలచిన సభను చెల్లాచెదరు గావించి రనియు, ఉభయపక్షములవారును ఒకరి నొకరు కొట్టుకొని రనియు, నృట్టుపక్షమువారు అనజయము గాంచినరనియు, నేటివార్తలు చెలుపు చున్నవి. ఇట్టి పోరాటములు దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారి స్వపరిపాలనానర్హతను సూచించు చున్న వని, ఇంగ్లండు తెలుపురా? శ్రీనివాస శాస్త్రి గారి టీవలనే బ్రిటీషు సామ్రాజ్యపు క్రేమతను కొనియాడుచు, సామ్రాజ్యముచేరు తెప్పిన విభేదము లన్నియు అంతరించు చున్నవని, కొనియాడిరి. కాని, దక్షిణాఫ్రికా జాతీయవాదులు సామ్రాజ్యవిహీనుగు జెండానయినను సహింపజాల కున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము వీరి హస్తగతమై యున్నదని గ్రహించుచో, పరిస్థితు తేలికన నున్నచో తెలిసికొనవచ్చును.

కద్దరు: ప్రభుత్వ సేవకులు

ప్రభుత్వ సేవకులు, కద్దరును ధరించ గూడదని గాని, కద్దరు సంఘములకు చందాల నీయగూడదని గాని. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రహస్యపు టుల్తకపుకు పంపలేదని, సర్ చునిలాల్ మెహతాగారు శాసనసభలో నుడివెరి. కద్దరు నిధికి ప్రభుత్వ సేవకులు చందాల నీయగూడదని, శాసించిన మదరాసు ప్రభుత్వమువారికన్నను, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు విశాలముగ బ్రవర్తించినందులకు, వారిని కొనియాడవచ్చును.

మరల నాయకత్వమును

వహింపుడు

అవకాశమున్నపుడే మిథ్యార్థములను నెరవేర్చుడు

నల్లతువాలాగారు మహాత్మాకు పంపిన విన్నపము డబ్బిసుగరమునందీ సక్తవాలాగారు గాఢవిమోక్షకుని పేరిట వ్రాసిన లేఖను ఈదిగవ ప్రకటించుచున్నాము.

డబ్బిసు, నెవ్రెంబరు 14:—నేను ప్రస్తుతము డబ్బిసుగరమునందున్నాను. కాని మనస్సుగతము మీమీదనే యున్నది. ప్రపంచమున ఆ యుధసామగ్రిని తగ్గించుటకు నీలులేదని బ్రిటను నందలి సామ్రాజ్యవాదులు స్పష్టపరచియున్నారు. వీలయిన బ్రిటిషువారు వై నా, ఇండియా, ఆఫ్రికా, అరేబియా దేశములను గాఢమునందే నిలిపియుంచ ఉద్దేశించుచున్నారు. బ్రిటిషునే సావికాదళము అధికముగనున్న ఇతర దేశములనుడ తమనేల లను సావికాదళమును అభివృద్ధి చేసికొనవచ్చునని బ్రిటిషువారు భావించుచున్నారు. కావున ఈజిప్టు విధ్వంసం చేసిన ఇండియా దేశములందు సామ్రాజ్యము నిరపరమిధమున పనిచేయు చున్నవారందరు ప్రపంచకాంతి భగ్నులగుటకు తోడ్పడుచున్నారనియు యుద్ధములను ఒక విధముగ కారణభూతు లగుచున్నారనియు చెప్పవలెను.

ప్రపంచకాంతికారకులు బ్రిటిషుకార్యముల సంతృప్తికొరకును మానవకళ్యాణముకొరకును భారతదేశమునందలి బ్రిటిషు సామ్రాజ్య కృత్యములను విధ్వంసమునర్ప మీరు భారతదేశమునకు నాయకత్వము వహింపవలయునని కోరుచున్నాను. గ్రేట్ బ్రిటను ఆస్ట్రేలియా కనడాదేశములు హాయిగ సరసముగ ఒక పైనుంటుంబుమనలె నృద్ధిజేందవచ్చును. కాని యీ దేశములు హాయిగ నుండవలయునని ఇండియా, చైనా ఆఫ్రికా దేశములపై అధికారమును చలాయించుచు ఈ దేశములను దాస్యమునందుంచుట అవసరమగుచున్నది. ఇంగ్లండులో ధక్తృత్వస్థిలేని కొన్ని కుటుంబముల నా రు మాత్రమే ఇట్టి సామ్రాజ్యమును నాంధించుచున్నార. అత్యధిక సంఖ్యాకల ఇట్టి సామ్రాజ్యము నిచ్చించుట లేదు.

పార్సీలుగారి సందేశము

నిన్నటిదినము రాత్రి డబ్బిసు ప్రధానసభి నుందు పచారు చేయుచుంటిని. 1913 సం॥నుండి స్వాతంత్ర్య సంగ్రామము గలపుక్రమముగ వికసించుచున్న నూతన ఐర్లాండుహృదయము ఎచ్చటూమాచినను కన్నులకు గోచరించుచుండెను. పార్సీలుగారి స్ఫూర్తికల్పించుట పార్సీలుగారు ప్రకటించిన సందేశమును పదివలెను.

“ఒకజాతి ఎంతవరకు అభివృద్ధి చేందవచ్చును అను విషయమై నిర్ణయమొసగు అధికారము ఎవ్వరికి లేదు. ఈవాడువాటి మీరు పోహుడను అని ఒకజాతివారికి ఉత్తరువుఇచ్చు అధికారము ఎవ్వరికి లేదు.” పార్సీలుగారి సందేశమునే ఐర్లాండు ప్రజలసందేశముగ మీకు పంపుచున్నాను.

మిత్రమా! ప్రజలకు ఉపయోగకరమగు విషయన మీరు మీధర్మములను నెరవేర్చవలయునని కోరుచున్నాను. ఆ అనుకూలావకాశము సంపూర్ణముగ తొలగిపోవునంతవరకు కాలపరిణామము గావింపక త్వరలోనే నాయకత్వమును వహించి ధర్మమును నిర్వహించుటకు వేడుకొనుచున్నాను.”

లక్నో, అక్టోబరు 1:—ముహమ్మదు కొట్టాలసందర్భమున విచారించబడిన 18 నురు హిందువులు, 20 ముహమ్మదీయులలోను 17 నురు ముహమ్మదీయులుమాత్రము శిక్షింపబడిరి. మిగిలినవారు విడుదలైరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

విదేశవార్తలు

స్విడను “కప్పు” వైమానిక యోధుని, సార్వభౌమదు బకిం హోం మందిరమున ఆహ్వానించునట.

హిమాలయపర్వత యోధుడు

లండన్, అక్టో 1:—హిమాలయ మంచుకొండమీద జాను మూడవ తేదీన ఒక ప్రాణమును గాపాడినందులకు లెఫ్టినెంటు బెయిన్ స్మిత్తుగారికి ఆల్బర్ట్ పతకమును ఇచ్చి సత్కరించిరి.

నూలువర్తకము

లండన్, నెవ్రెంబరు 30:—నూలును కనీసపుధరలకు విక్రయించు విధానమును ముప్పరు స్పిన్నరు ఫెడరేషను జనరలు కమిటీ తయారుచేసెను. మూడవ తేదీనుండి అనులు జరుగును.

లండను పురపాలకాధ్యక్షుడు ఇటలీ కేగుట

రగ్జి, నెవ్రెంబరు 30:—లండను పురపాలకాధ్యక్షుడు ఇద్దరు పెద్దకూతుళ్లతో నేటిమధ్యాహ్నము అధికారిత్వా ఇటలీకి బయలుదేరెను. రోము గవర్నరు అతిథులుగ నుందురు.

గొప్ప ఆహ్వానపు తేర్పాటులు చేయబడును. గొప్ప ఉత్సవము నేర్పాటుజేసిరి. సీనియరు మన్సూలీనీగారు ఆహ్వానించెదరు. ఇటలీ రాజు, పోపుగార్లుగూడ పాల్గొందురనుచున్నారు. రాజధానిలో ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటీవారు విందోసగ దరు. అయిదురోజు లాగెదరు. అజ్ఞాపితుని సమాధిపై పుష్పమాలలను వేయును. ప్రాచీన ఇటలీ రాజుల సమాధులను గూడ పూల మాలతో అలంకరించును. చారిత్రక విషయములందు ప్రసిద్ధి గాంచిన సలములను జూచెదరు.

కిలిమాంజిరో శిఖరము నెక్కిన బాలిక

పడినకన్యములు

రగ్జి, నెవ్రెంబరు 30:—కిలిమాంజిరో కొండ శిఖరములు రెండు. ఒకటి 19720 అడుగులు ఎత్తు. రెండవది 2000 అడుగులు పల్లము.

ఈమె పేరు మగ్డోనల్లు కన్య. పర్యటారోహణానుభవము గల వెస్టు మేజరు లెఫ్టనెంట్ బ్రవున్ గారు వెంబజసిరి.

మంబాసాలో 21 జూలై ప్రవేశించిరి. కిలిమాంజిరోకు 25 తేదీన బయలుదేరిరి. రెండవశిఖరమున గొప్పరాతికొండలున్నవి. ఎక్కుట దుర్బటమైనది. మాడవెల్లెన బ్రవున్ గారు 19000 అడుగు లెక్కినపిదప సామ్యునిటిపోయిరి. కాని మగ్డోనల్లు కన్య చాలించలేదు. తుదకు ఎక్కితీరెను.

ఎ నెన్న కానిష్టేబిలుహత్యలో క్రొత్తసంగతులుబయల్పడినవి. రిపాల్యరు తూటాలపెట్టె భేమున్నదగ్గను కన్పించెనట. ఎ. హెచ్. ప్లూ అను పేరుగల పాడియత్తుములతో గూతుకొన్న కేంబ్రేజు రుమాలులో కట్టియుండెనట. ఇంకొకచోట ఒక తుపాకీ తూటాలు గన్పించెను. పోలీసువారు తనిఖీచేయుచున్నారు. క్రొత్తమోస్తరు ప్రకృతికాస్త్రసంబంధమున పరిక్ష చే ఈ తుపాకలను గుర్తించెదరు.

ఇంగ్లండులో ఇండియా ప్రచారము

నిధి నేర్పాటుచేయుట

లండన్, నెవ్రెంబరు 14:—ఇంగ్లండులో ఇండియాసంగతులు స్పష్టముగ అందరకును గ్రాహ్యమగునటుల ప్రచారము సల్పుటకు కరపత్రములను అచ్చుత్తిచి పంచిపెట్టుటకు ఇండియను ప్రతిక ప్రచారకమిటీని నేర్పాటుజేయునటుల ఏర్పాటుజేసిరి. అంతర్జాతీయవాదులై సాంఘిక ఆర్థిక రాజకీయ పారిశ్రామిక విషయములలో పాల్గొనసగుముల కీకరపత్రములను ఉచితముగ బంపెదట. ఇతరులకు చవుకధరకు విక్రయించెదరు. ఆధునిక భారత చరిత్రలను ఎప్పటికప్పుడు తెలిసికొనుటకు ఒక 21 పిల్లింగుల చందా నీయవలెను. భారతప్రతికూలప్రచారము నెదుర్కొనెదరు.

చందాలను ఏకలకాల ఇంకియనుప్రతికలో అందినట్లు ప్రకటించెదరు.

జోహానాస్పర్థ వజ్రపుకం పెనీవారు వజ్రపుధరలు మంద గించినవని ప్రకటించుచున్నారు. తక్కువరకపు వజ్రములు విస్తారముగవచ్చి పడుటచే ఇల్లేర్పడినది. క్రమేపధరలు యథా ప్రకారము నిలుచునటుల తక్కువరకపు వజ్రములు రాకుండ ఆరకట్టెదరు.

మెక్సికో కార్మికుల దుస్థితి

మెక్సికోనగరము, నెవ్రెంబరు 30:—ల్యాంసింగ్ లో చమురు కంపెనీవారు కేలకొలపి పనివాండ్రను తీసివేయుచున్నారు. చమురు తగ్గిపోవుచేతను వ్యాపారము బాంసలేకపోవుటచేతను ఇట్లు తీసివేయువలసివచ్చెను. వేపేలు పనిలేక పోవలసివచ్చును.

మాస్కోలో గూఢచారులుగ పనిజేసిరి ఉరిశిక్ష విధించబడినవారు ఉరిదీయబడిరి. వారి అర్జి కొట్టివేయబడెను.

మెక్సికోలో క్యాథలిక్కులు అరస్తుజేయుట

మెక్సికోనగరము అక్టోబరు 1:—29 క్యాథలిక్కులు క్రీస్తు పురుషుని బిష్టవకరముగ ప్రసరించుచున్నారను అనుమానముతో అరస్తుజేసిరి. అనుమానించబడిన ఇతరుల ఇండ్లను పోలీసువారు సోదాచేసిరి. రెండురోజులలో జాల్స్కో రాజ్యములో 49 విప్లవకారులను జంపిరి. ఫెడరలు సేనల నెదుర్కొన్నపుడు క్యాథలిక్ పురోహితుని బట్టి ఉరిదీసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో పతాకపు పోరాటము

యూనియనుజాక్ పతాకమును చించివేయుట

జోహానాస్పర్థ, అక్టోబరు 1:—బ్ల్యూం పాంటేలులో స్పర్టునేనాని ఉపన్యసింపు ననుగా జాతీయవాదులు యూనియను జాక్ పతాకమును ముక్కముక్కలుగ చించివేసిరి. చాలమంది కొట్టుకొనిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాపక్షమువారిలో 301 జాతీయవాదులు కొట్టుకొనిరి. జాతీయవాదు లెక్కువగావచ్చి సభామందిరమును ఐకేపరుచుకొనిరి. పాటలు నృత్యములు సల్పిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాపక్షము వారికి విస్తారము డెబ్బలుతగిలెను. స్పర్టుగారికిమాడ ఎదురుతిరిగిరట. బ్రిటోరియాలో ఆతడు తన అసమ్మతిని చెబువుచు హెచ్చరించెను.

నల్లమందువ్యాపారము

జాతీయమితిసంఘము తీర్మానము

జనీవా, నెవ్రెంబరు 30:—జాతీయమితి సలహాసంఘములో నల్లమందు వ్యాపారమునుగూర్చి ఆలోచించిరి. చీనాప్రతినిధి ఆసనయమున లేడు. చీనాసంకములయధికారు లెంతనల్లమందును బట్టుకొనుచున్నారో, పట్టుకొన్ననల్లమందు నేమి చేయుచున్నారో, చీనాప్రభుత్వమునకు దెబ్బపడెనని పికింగు ప్రభుత్వము ఉత్తరువుజేయవలెనని బ్రిటిషుప్రతినిధి నూచించెను. ఆతీర్మానము కమిటీవారు ఆమోదించిరి. దీనిని జాతీయమితిసభకు అవసరమనితోచిన, చర్యను దీసికొనుటకు బంపవలెనని జపానుప్రతినిధి నూచింప ఆమోదించిరి.

దొంగనల్లమందువ్యాపారమును కట్టిపెట్టుటకు ఇటలీవారు కొన్ని నూదనలను గావించెదరు. ఆపుకు కమిటీవారు చర్చించెదరు. పెరిషియసుగల్ఫ్లో నల్లమందు వ్యాపారమునుగూర్చి పోర్చుగీసు ప్రతినిధి చెలిపెను.

బ్రిటిషు ఆదాయవ్యయములు

మొదట ఆరు నెలల సంఖ్య

లండన్, నెవ్రెంబరు 30:—నెవ్రెంబరు 18 తేదీతో ఆంత్యముగ ఆరు నెలలకు 328587870 పానులు ఆదాయములగల్గెను. ఖర్చు 384757188 పానులు. ఋణమును తీర్చుటచే ఖర్చు పెరిగినది.

కాన్సురు, అక్టోబరు 1:—అల్లరులజరుగుటవలన పూర్వ నితిపు పోలీసుల నుంచుట కధికారులు తీర్మానించిరి. ప్రజలనుండి ఖర్చు వసూలుచేయుటను. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

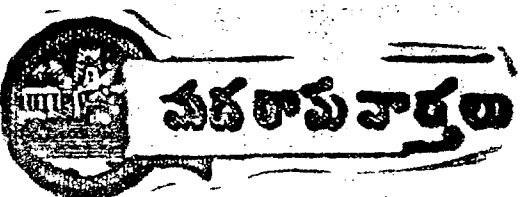
రాజమహేంద్రవర హిందూనాటికలసభ పునరుద్ధరణము

విజయదశమినాడు శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారివలన జరుపబడ
నందుట

ఈనెల మొదటి తేదీన యీ ప్రాంతోత్సవము జరుగ
వలసియుండెను గాని శ్రీ దేశోద్ధారక కన్యకాసుంపే
కారణమున వారు వెళ్లకపోయినందున 6వ తేదీ గురువా
రమునాడు జరుపబడునట్లు నిశ్చయింపబడెను. ఇది నిజముగ
శ్రీహరిసంకల్పమనియే నామ నమ్మము. పరమపవిత్రమైన యీ
ప్రదమైన అశేష భారత జనవంద్యమైన శరన్నవరాత్రివసమణి
యై శ్రీ వహోత్పతి వెంకటరమణ భారతీయముఖ దేశేశ్వర
ప్రతికరమైన యొప్పు విజయదశమి శుభదినముననే యీనవారా
భము జరుగవలెనని శ్రీహరి సంకల్పించుటవలననే యిట్టి అంత
రాయము కలుగుటకు కారణమైనది. ఇది శుభవహమగునంత
రాయమగుటచే మనమంతర మందుల కానందముతో భక్తిశ్రా
ద్ధవముగ కరుణాప్రసూర్యులగు పద్మేశ్వరులను వందనమాఢము
లర్పింతము.

శ్రీ కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నాక
చిరమిత్రులు. వారు నాటకకళాపోషణకనిరతులు. నేను నాటక
కళారాధనాపరతంత్రుడను. వారు శ్రీ సుంతులు గాన తమ
సర్వస్వమును నాటక కళారాధనయనకు సమర్పించిరి. నేను
వనీపకుడను గాన నామగల శరీరధనమును న
వయోవన ప్రారంభమునుండియు నాటకకళా
ఖ్యాతతీ చురచారవిందముల నిశ్చేపించితిని. ఈనాటి రాజమ
హేంద్రవరమున విద్యాధికులు పుంపురు నాగేశ్వరరావుగారి
సహకారమునందులకు చాలశుభోద్యమము. అంగ్రవిద్యావిశార
దులగు పట్టభద్రులును. అంగ్రగీర్వాణ భాషావిమలము ఏకీ
భవించి పాత్రధారణ మొనరించిన నేగాని నాటకసంఘము లభి
వృద్ధిని బడయజాలవు. చెన్నపురియందలి మునుగులవాసపతి అం
ధ్రసభ ఆంధ్రనాటకసభ మున్నగు విఖ్యాతసమాజము లవలంబి
చిన పద్ధతులు చెన్నపురిలో కలాశాలలలో విద్యుభ్యసించి
పట్టుములం బడసి రాజమహేంద్రవరమున స్వామివారును ను
డాక్టరులుగను ఇతరవృత్తులలోను నిరపడిన యువజనులకందు
కిని విదితమేగాన అట్టిపద్ధతులపై నిరమగు పునాదులమీద కా
శ్యతముగా నిలుచునట్లు అగినయేర్పాటులను చేయుదురనిమ్మె
దను. సామాజికమందరును స్వతంత్రజీవనాధారముగలిగి కళారా
ధనముకొరకే పనిచేయువారుగా నుండువలెనుగాని అందువలన
వేతనములను బడయవలెనని కోరకూడదు. పరిపాలనము ఒకవృ
త్తి అధీనమునందు గాక నియోజితపాలక సంఘాధీనమునం దుం
డవలెను. అప్పుడే సమాజమునకు
స్థయిర్యము చేకూరును. వృత్తిపరము
లగు సంఘ కట్టిస్థయిర్యము లభింపదు. అట్టి సంఘమైన నిరతు
లగు నిజమగుభిమానమును కలగజాలదు ముప్పుదండనుండి నా
కు నాటకసమాజములతో సంబంధముగలదు. నేను చెన్నపురి
వచ్చి పండ్లదొడ్డియనది గాన ఆంధ్రదేశమునందలి యేకీ
టులను చెన్నగరమునందలి సుప్రసిద్ధ సమాజముల యేర్పాటు
లను పోల్చి చూడగా చెన్నపురిలోని పద్ధతయే ఉత్తమాత్తమ
మని నేను నిర్ణయముకొనగలిగితిని. పొగుకొను అమెయ్యారులు
గూడ నీపద్ధతినే ఆవలంబించిరి. కాన నా ఆనుభవమునబట్టి
నేనిటుల దృఢముగా న్రాయపాపించితిని. చెన్నపురి ఆంధ్ర
సభ ప్రారంభమైనది మొదలు క్యాండర్నిగా నుండుటయేగాక
ఆసభకు మూలాధారముగాగూడ నుండిన దేశోద్ధారకులు గూడ
నానూచనను బలపరచుకొని నాను గట్టివమ్మము గలను.
కాన నామిత్రులగు శ్రీ కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులు
గారును వారికి సహకారులుగానున్న సోమలంకరులు యీ
నూచనలను శ్రద్ధతో గమనించి యోచించి తగినయేర్పాటులను
చేయుదురు గాక. విజయసాధియును విజయప్రదుడునగు దివ్య
జయ రామమూర్తి విజయదశమినాడు విఖ్యాతనాయకమణిచే
ప్రారంభింపబడునున్న యీ విమల పయత్నము విఫలముతో
భరితమై కాశ్యకమై పరిలనట్లుగఁగింపగాయని ప్రార్థిం
చుచు విరమించుచున్నాను.

వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.



తిరువతికొండకు ఆదిద్రావిడులకు అ
ర్థము:— తిరువతికొండకు వెళ్లకుటకు ఆదిద్రావిడులు అన
గ్నాలని విధింపబడిన నిషేధమును ఖండించుచు అనేక ఆదిద్రా
విడ ప్రముఖులు ఉపన్యాసము లిచ్చి ఆదిద్రావిడ కేంద్రసభనా
రు వెవేరిలో రావునామెలు మధురైపిల్లగారి అధ్యక్షతనొక
సభజరిగెను.

అయిదుగురుపిల్లలు, చనిపోయిన తల్లియొక్క
ఆత్మహత్య:— పల్లవరంజాని రయితయొక్క భార్య పచ్చ
యమ్మకు 3 పిల్లలగుల వరుసము 5 గురు పిల్లలవచ్చి ఆ
పృథ్వీకుడు చనిపోయిరి. 20 గోజాల క్రిందను ప్రసవించెను ఆ
పిల్లకూడ చనిపోయెను. శుక్రవారం గాత్ర ఆమె గదిలో కేసు
నుక్కతో గొంతు కోరికొనెను. మద్రాసు ఆప్పటికి గొనివ
చ్చిరి కాని నరణించెను.

రాబోవు కాంగ్రెసు:— కాంగ్రెసులో న్యూన
కుల ప్రకటనల అమ్మకే పందిచ్చెట్టుకు ఆధికారపూర్వక
ముగా కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రకటింప జలచిన
కార్యక్రమములకు రాంబాయిషీని అమ్మకే అమ్మకును పం
చిచ్చెట్టుకును యావత్తును కంట్రాక్టుగా 18000 లకు శేష
ము అప్పగింపబడిన ఏజన్సీనాకి యివ్వబడినది అమ్మకును
లవలవచ్చెకే వనూళ్లలో సగముభాగముమాడా కంట్రాక్టువారు
ల కివ్వబడును.

రాకపోకలు:— గొల్ల న్యూ సర్ ముర్రేకొట్టు
ట్రాబరుగారు నేటిపురమును ఇంగ్లాండునుండి మద్రాసుకు
తిరిగివచ్చిరి.

టి ఆర్ వెంకట్రామశాస్త్రి (అడ్వోకేటు జనరలు)
నేటిఉదయం తిరువనంతపురమునుండి మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

కో ఆపరేటివ్ సొసైటీల విచారణసంఘసభ్యులు టౌ
న్లందు మున్నగువారు శనివారంరాత్రి బళ్లారికి వెళ్లిరి.

గొల్ల వే. రామదాసుగారు ఆదివారంరాత్రి మచిలీప
డరు వెళ్లిరి.

ఇండియాసిలోనుల యెయినస్కాగారు నేటిఉదయం
కలకత్తానుండివచ్చిరి.

హెచ్. జి. స్టాక్సుగారు మద్రాసువచ్చిరి.
సి. యస్ మూరుగారు నేటిఉదయం కడపనుండి
వచ్చిరి.

నవరాత్రి మహోత్సవము
ఆంధ్రజాతీయుల యశోభండకలను భక్తతత్వమునం దం
తట పూర్వకాలమునందు మాత్రమేగాక ఇప్పుడుకూడ వ్యాపిం
చి యున్నవనుటకు తార్కాణముగా తిన్నెవల్లె జిల్లాకును తిరు
వానూరు జిల్లాకును పరిపాదుగా ఉన్న తిరుగుత్తాల్లెలను
నందు దత్తాత్రేయమందిరమున పేర ఒకమఠము స్థాపింపబడి
యున్నది. మానస్వామివారను జగత్పూజ్యునిగిదిగల యోగివర్యు లీ
మామను స్థాపించిరి. పిరు పూర్వశ్రమమునందు ఆధ్రులు. ఆ
శ్రమముజ కేసవరాత్రి మహోత్సవ మింపంత్సరముకూడ అతి
వైభవముగ జరుగునన్నది. మట్టు ప్రక్కల నాలుగు జిల్లా
యందు గల గొప్పగొప్ప ఆధికారులు పండితోత్తములు మున్న
గువారలను నవరాత్రి మహోత్సవార్థము, తదంగముగ చేయబడు
శతపండిత్యుగ సందర్భ నార్థము మిక్కిలుముగ వచ్చియుండుట
చేత గ్రామము క్రిక్కిరిసియున్నది. నేడు శుక్రవారము జరిగిన
కుంకుమాభిషేకోత్సవము మాపరల నానందసముద్రమున నోల
లాడించెను. కొండనుండి క్రిందికి ప్రసరించు చిత్రావదితో
రమణీయమైన నెలయునున్న ఈతిరుగుత్తాల్లెత్రమున, ఈతే
త్రమునకు అలంకారప్రాయముగ శ్రీమాంస్వామివారి మఠ
మును, ఆంధ్రమహాజనులు తీర్థయాత్రవశాత్తమున దర్శించి భక్త్య
లయ్యెదరు గాక!

క. మూర్తిమండీయశర్మ.

నీలు విగ్రహ నిరూపణము

నేటి ఉదయం 8 45 గంటలకు పం. రి. కుర్చు గాం
కెట్టి, ముగిశేవ చెట్టి, లక్ష్మీవతి అమ్మగారు విగ్రహాన్ని
నార్థము సత్సంగములై విగ్రహమును సమీక్షించి అరెమ్మ
చేయబడిరి.

తిరువతికొండ నీవాసులగు తిరువలూచారిగారు సత్స
గ్రహాల చాయాపటమును గ్రహించుటకు చాయాపటములను
యంత్రసాధనమును పెట్టెను (కామెర) చేబట్టుకొని అనుటకు
వచ్చిరి. వారు సత్సంగహలను ప్రోత్సహించి మరీచ చేరు
చున్నారను నిందను వారిపై మోపి వానినొనగా తిరువలూ
చారిగారిని కూడ అరెమ్మచేసిరి.

న ర సి ం హా చా రి (కంచి) నీ తా ప తి గా ర్దు.
అనువారు అనుటకు విచ్చేయుగా వారుకూడ అరెమ్మచేయబడిరి.
నరసింహాచారిగారు తా మీ సత్సంగహోద్యమవలంబించుటలో
నివారము కావని చెప్పిరి. తాము ప్రేక్షకులుగా మాత్రమే న
చ్చితిమనిచెప్పిరి. నీతాపతిగారు సత్సంగహోద్యమలోనినా
కాని మొట్టమొదట అరెమ్మచేయబడియుండినవారివంటి అంబుడి
వచ్చియుండిరి.

వీరందరు యీ నెల 10 తేదీన చీఫ్ మేజిస్ట్రేటుగారి
యెదుట విచారింపబడుదురు.

శాసనసభలో తీర్మానము
సి. యస్. గోవిందరాజమొలె చూడుగారు (శాసనస
భ్యులు) రాబోవుకాసనసభాసమావేశమందు యీ దిగువ తీర్మా
నము నుపపాదించబడుచినట్లుగా గవర్న మెంటుకు తెలియ
జేసిరి.

మద్రాసులో మోటుబోడ్డువనపు నీలువిగ్రహము
అనుటనుండి తొలగింపబడి ప్రజలకంటికగపడవలెన జేయు
వలెను.

మద్రాసుజిల్లా ఎడ్యుకేషనుల కొన్ని
క్రాత్రవైసిడెంటు

నవంబరు 30 తేదీ సాయంకాలం కార్యోక్తను భవన
మందు ఉద్దము స్కూలు ప్రాంగణం ఆధ్యక్షతను సభజరిగెను.
క్రాత్రవైసిడెంటును, నైసు వైసిడెంటును ఎన్నుకొనిరి.
ఏ. రామస్వామి మొదలయారుగారికిని స్వామి నాథుగారికి
విమానముగా చెరి 11 వోట్లను వచ్చెను ఆత్రై వైసిడెంటు
గారు తమ వోటును మాడా సభ్యులందరి భితిముగా వోట్లు
తీసికొనిరి. చిట్టచివకు రామస్వామి మొదలయారుగా
ఎన్నుకొనిరి.

నారాయణస్వామి నేటిగారు ఏకగ్రీవముగా తిరిగి ఎన్ను
బడిరి.

రామస్వామి మొదలి చూడుగారు తాము తన అభ్యర్థి
పదవియొక్క ఆధికారభావమును స్వామి నాథుగారి ఇంకా
ముతో నిర్వర్తించగలవని చెప్పుచు సభ్యులను కృతజ్ఞతావం
నము లర్పించిరి.

రావుబహదురు ఆర్ కృష్ణరావు భాగ్యన్నగారి కోరిక
మీద సభయందొక ఉపపాదన ఆమోదింపబడెను. ఇండియను
ఆర్గనేజి (డికేంజాయ) నుందలి విద్యార్థికి ఒక్కొక్కరికి
నెల 1 కి రు 12 చొప్పున మ జూరుచేయబడునని జిల్లావిద్య
కేవలను ఆఫీసు గారు నేను సలహాప్రకారము మంజూరుచేయు
టకు తీర్మానింపబడినది.

ఒరిస్సా వరదలు

ప్రభుత్వమువారి సహాయము

పాట్నా, ఒక్టో రి:— బీహారు-ఒరిస్సా ప్రభుత్వముగా
రు యిట్లు ప్రకటించుచున్నది:— అగస్త్య నెలలో పరిగలనెలన
బాలనూరు, కలకం జిల్లాలలో కలిగిన వర్షపాతముతని సూక్ష్మ
సానికొడ్లగులతో పంపించి, ప్రభుత్వమువారు 1 లక్ష
రూపాయలు ఉచితముగ సహాయముజేయుటవలన, ఇచ్చుకట్టు
కొనటకు రి లక్షలు ఋణముల రూపమున ఒకసంఖ్యనును నిశ్చ
యించిరి. ప్రభుత్వమువారు యివేరకు సహాయార్థ మొనరిన
దానికి తోడుగ నిదియ, తక్కువవియము లొసంగుటవలనను
ప్రజలకు యిచ్చుంది తొలగనని నమ్మచున్నారు. రాగిజిల్లాల
ఉచితముగ పండుటకు స్వననాయ కాళి ఉడ్లగులను ఒరిస్సా
కు పంపిరి.

కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల

కమిటీవిచారణ

కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల రిజిస్ట్రార్ గారు

హెచ్. యం. హుడ్ గారి సాక్ష్యము

సహకార పరపతిసంఘముల ప్రస్తుత పరిస్థితియను సంస్కరణావకాశములను గూర్చి విచారణజేయుటకై మద్రాసు గవర్నమెంటువారిచే నియమింపబడిన కమిటీ సెప్టెంబరు నెల 29 వ తేదీని మద్రాసులో తమ విచారణప్రారంభించిరి.

సహకారపరపతిసంఘముల రిజిస్ట్రార్ గారు రంగ హెచ్. యం. హుడ్ గారి సాక్ష్యము తీసికొనబడెను.

కమిటీసభ్యులలో కే. టి. పాలుగారు మాత్రము హాజరుకాలేదు.

హుడ్ గారి సాక్ష్యము:—హుడ్ గారికి కమిటీవారు యొక ప్రశ్నావళిపత్రమును అందినకే పంపియుండిరి. అందులో లిఖితముగా హుడ్ గారు కొన్ని ప్రశ్నలకు యిచ్చియుండిన సమాధానము తీసికొన పొందుపరచబడినది.

ప్రశ్న:—ఈరాజధానిలోని సహకార పరపతిసంఘములు సక్రమముగా పెంపొందుచున్నవనియు సమగ్ర సంఘముల సభ్యుల కవి లాభదాయములుగా, నున్నవనియు మీరు తలంచెదరా?

జవాబు:—అవును. కాని కొన్ని యుపద్రవకరముగ నై ఖరలు యీ సంఘములందు కలవు. వానిని అడ్డుకట్టి సంస్కరింపవలెను. అట్టి నష్టదాయకముగ పద్ధతులేవనగా దీర్ఘముగ గడువులకు ఋణముల నిచ్చుటయును దీర్ఘముగ గడువులకివ్వబడు ఋణముల వెరకే మొత్తమునకును చిన్నగడువుల కివ్వబడు ఋణముల వెరకే మొత్తమునకును దామాషాయిన గల వ్యత్యాసమును వాయిదా తప్పివనూలు యివ్వబడిన బాకీలు హెచ్చుటయును, సెంట్రలు బ్యాంకులయొక్క తనిఖీయను మాత్రమే తేమకరముగాలేవు. ఈ లోపములందు తప్ప ఇతరవిషయములలో యీ పరపతిసంఘము బాగుగానే వృద్ధిచందుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

ప్రశ్న:—ప్రజలలో ఋణగ్రస్తత యీ పరపతి సంఘములవల్ల ఎంతవరకు తగ్గినది. ఎంతవరకు సివిల్ కోర్టు వ్యాజ్యముల బాధ తప్పినది. ఇంకా యేయితరవిధములుగా యీ సంఘముల సభ్యులకు పౌత్యక్షలాభములు కల్గినవి?

జవాబు:—ఋణగ్రస్తత తగ్గినదనుటకు సాదృశ్యము లనేకములున్నవి. నూటికి రు 1-0-0 వడ్డీకి తగ్గనటువంటి సాహకారుల ఋణముల బరువు పౌత్య జలకు తగ్గినది. సాహకారులవద్ద తీయబడుచున్న ఋణములు తగ్గిపోయి, ఈ పరపతి సంఘములలోనే నూటికి 0-12-0 చొప్పున తీసికొనబడుచున్నది. సాహకారులవద్ద ఋణములెచ్చుటయనగా పండిన పంట ఋణములవడ్డీకింద సాహకారులకు వీలైన ధరకే ఇచ్చిన యటు యగుచున్నది. పుచ్చుకొన్న ఋణమొత్తములకన్న పెద్దమొత్తములకు ఋణావత్రములను సాహకారుల వ్రాయించును. ఇట్టి వైపరీత్యములయొక్క బాధలు ప్రజలకు తప్పిపోవుచున్నవి. ఇందువల్ల ప్రజల ఋణబాధ గొంతవరకు తేలికయగుచున్నది. ఇంతియగాక ప్రజలలో అనగా ముఖ్యముగా యీ పరపతిసంఘసభ్యులలో ఋణములు చేయుటకూడ చాలవరకు తగ్గినది. వడ్డీలేము తగ్గించుటవల్లనే క్రొత్త పరపతి సంఘము లేర్పడుచున్నవి. గ్రామాదులలోని రైతులను యీ సంఘములలో తేర్చుటవల్ల గ్రామములలో వీరికి పార్టీ లేర్పడి కలహించుటకును కోర్టుల నెక్కుటకును కారణభూతమైన కొంపలుమ్రొంగడి సాహకారు ఋణములను అందువల్ల కలిగే విరోధ భావములును, దుష్ట పరిస్థితులును చాలవరకు తగ్గిపోవును. తేలికగా చెల్లించవలసిన సహకార పరపతిసంఘముల ఋణప్రదానమువల్ల ద్రవ్యసంబంధమైన వ్యాజ్యములకు మూలమైన వేరు పురుగు కొంతవరకు తీసివేయబడుచున్నది. కాని యీ సహకార ఋణముల విషయములలో వచ్చెడి తగాదాలు కొన్ని రిజిస్ట్రార్ గారు వద్ద దాఖలు చేయబడుచున్నవిగాని యిది తేలికగా పంచాయితీచేయబడి పరిష్కార మగుచున్నది. ఈ విధముగా పరిష్కరింపబడిన తగాదాలయొక్క తీర్పులు వ్యాయసమృత్తముగానే యుండినను కొన్ని ప్రమాదములు జలుగుచునే యున్నవి. అందుకొరకై రిజిస్ట్రార్ గారి పంచాయితీదారుగాని చేసిన తీర్పును తిరిగి సవరించుకొనుటకు గాను ఆ చట్టములో అధికార మేర్పరచవలెను. రైతులకు వ్యాపారావసరములకు కావలసిన వస్తుసామగ్రిని పరపతిసంఘములలో ఎక్కువ అనుకూలముగ ధరలకు వారికి సప్లయ చేయు

పద్ధతిని యింకను బాగుగా పెంపొందించి అమలులోనికి తీసికొని రావలసియున్నది. ఇట్టిఉద్దేశములతో పట్టాములందు నెల కొల్పబడియుండిన సంఘములైనను జయప్రదముగా లేవు. ఏవో ఒకటి అర జయప్రదమై యుండవచ్చును. పాశ్చాత్య విద్యార్థుల వారి పుస్తకములు వ్రాతసామగ్రి వగైరాలను సప్లయచేయుట లేర్పరచబడిన సంఘములు విద్యార్థులకు లాభములే వ్యాప్తిచేయుచున్నవి. ఇతరవిధములైన వ్యాపారలక్షణములుకూడా ప్రత్యక్షలాభకారులు కాకున్నను మొత్తమువీడ క్రేమోదాయకములుగానేయున్నవి. కోట్లవేరుట మున్నగు చిన్నచిన్న పట్టికుపములు కార్మికపరపతిసంఘములవారు పూనుకొని చేయుట వల్ల చాల లాభకరముగానే యున్నవి. వ్యవసాయ శాస్త్రజ్ఞుల ప్రచారార్థమైన పరపతిసంఘమువల్ల రైతులకు ఇప్పుడు వచ్చుచున్న ఫలసాదు లాభమునకంటె రూపాయికి 0-8-0 లు హెచ్చులాభము రాగలదు. ఈవిధమైన పరపతిసంఘోద్యమ మింకను బాల్యదశలో నున్నది.

ప్రశ్న:—వడ్డీ వ్యాపారము లీయద్యమములకు ప్రతికర్తులై పనిచేయుచున్నారా? వారి విరోధభావము హెచ్చుచున్నదా? తగ్గుచున్నదా?

జవాబు:—వీరియొక్క విరోధభావము ప్రత్యక్షముగా ఏమియును లేదుగాని కొన్ని పరపతి సంఘములు వీనియొక్క ప్రతిఘట ప్రాబల్యమువల్ల విచ్ఛిన్నమై అంతరించినవి. ఈ సహకార పరపతిసంఘములలోని సభ్యులు సమగ్ర సాహకారులవద్దకు ఋణములకై పోయినపుడు దుర్భరమైన వడ్డీలేట్లకే ఋణములనిచ్చి కఠినముగా తిరిగి వసూలుచేసి యీ సాహకారుల పరపతి సంఘములపై తమ కని తీర్పుకొనుచున్నారు. తగిన ఆస్తి హామీలేక యీ ఋణపరపతి లేర్పరచుటకు తగినంతగా సహకారోద్యమ ముచ్చదశలోనికి రాలేదు.

ప్రశ్న:—గవర్నమెంటువారియొక్క వ్యవహారశాఖలకు రెనియూకాళు వ్యవసాయశాఖ పశుచికిత్సాశాఖ మున్నగు డిపార్టుమెంటులతో యీ సహకార పరపతి సంఘపరిపాలనా శాఖ పరస్పర సంఘర్షణము లేక వ్యవహరించుచున్నదా? అట్లు అన్వేష్యము లేకయుండినచో సంఘర్షణ నివారణోపాయములను సూచింపగలరా?

జవాబు:—సంఘర్షణములు లేక అన్వేష్య సఖ్యముతోనే యున్నది.

ప్రశ్న:—సహకారసంఘముల ద్రవ్యపరిస్థితులు తగినంత దిట్టముగా నున్నవా?

జవాబు:—ఇప్పుడున్న ఆర్థికపరిస్థితులు దిట్టముగానే ఉన్నవి. కాని ఇప్పుడుములలోనున్న కొన్ని పద్ధతులు అపాయకరముగా నున్నవి. ఇవి ఆర్థికట్టవలయును. చాలా కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకులలో డిపాజిట్టులను తిరిగి నిలువచేయవచ్చును గదా అను ధైర్యముతో తమ వ్యాపారములను నడిపించుచున్నారు. కాని యిది ప్రమాదకరమైనది. ప్రతి బ్యాంకుకును చలామణి యగుటకు హాజరుగా నుండగల ధనరూపక మగు అప్లికేషన్ తగ్గుకంటా కాపాడుచుండవలెను. పరపతిసంఘముయొక్క లబధిసమము ఇంఫీరియరు బ్యాంకులలో డిపాజిట్టుగా ఎంతనిలువ యుంచబడునో దానినిబట్టి ఆస్తి పరిమితి కొంత నిశ్చయముగా ఏర్పడును. సదగ్ర ఇంఫీరియరు బ్యాంకు డిపాజిట్టు మొత్తమరి నెలల నోటీసుతో వసూలు రాగల మొత్తమై యుండవలెను.

ప్రాతిపదిక సంఘము లన్నిటి యందును సంఘము చేసే డి ఋణములకు సంఘసభ్యులందరూ మితిలేని బాధ్యులై యుండునట్టి ఏ ధర్మాలు వల్ల బ్యాంకులకు స్థిర త్వము కలదు. కాని, ఈ ప్రాతిపదిక సంఘములయందలి లోప మేమనగా బ్యాంకుకుగల ధనావకాశములకు సరిపడునట్లుగా ఋణప్రదానములు చేయకపోవుటయే. పెద్దగడువులకు ఋణములనిచ్చి బ్యాంకుకు గల ధనావకాశములను పీల్చికేయుటవల్ల స్వల్ప గడువులకు ఋణములయ్యవలసినదని వచ్చెడి చరఖాస్తులకు ఋణములనియ్య లేక పంకటపడుచున్నది. కాబట్టి స్వల్పగడువుల కియ్యవలసిన ఋణములనే ఎక్కువగా ఇచ్చివయెడల అభివృద్ధికెక్కువ యవకాశముగలదు. కాని, ఇందులకు గల ప్రతిబంధక మొకటిగలదు. ఋణములను మంజూరుచేయుటలో ఆలస్యము జరుగకూడదు. కాలహరణములేకుండ వెంటవెంటనే స్వల్పగడువు ఋణము లివ్వబడినయెడల యీపద్ధతి లాభకరమే. మంజూరుచేయుటలో జరుగు కాలహరణమే ప్రస్తుత విధానమందలి లోపము.

ప్రశ్న:—సెంట్రలు బ్యాంకులవారివద్ద నిలువమొత్తముల ధన మెక్కువగా యున్నదనియు ఋణప్రదానరూపమున తగినంతగా చలామణియగుట లేదనియు గత సంవత్సర రిజిస్ట్రార్ గు నిశ్చయించి వ్రాయబడినది.

ఇందులకు ప్రతిక్రియచేయవలసినదా?

జవాబు:—ఈ లోపము క్రమేణ దానియంతట అదియే సర్దుబాటు కాగలదు. సక్రమమైన పరిపాలనా వ్యవహారమున్నయెడల చాలును. కొలది సంవత్సరములనుండి యీ బ్యాంకు కీలో నిలువధనము హెచ్చి పెచ్చు పెరుగుచున్నది. ఈ నిలువధనము మొత్తము కొలదిసంవత్సరములలో కాఖాసంఘాభివృద్ధి వల్లను ఉత్పన్నాభివృద్ధివల్లను ఋణరూపమున చలామణి కాగలదు. అదియునుంగాక, బ్యాంకులలో నిలువచేయవలసిన వారివద్ద నిలువ ధనములను బ్యాంకువారు స్వీకరించునపుడు బ్యాంకునకు నిలువధనము వెక్కిరించుచున్నయెడల సదగ్ర ఖాతాదారులకు బ్యాంకువారిచే వడ్డీలేము తగ్గించి నిలువ జమలను నిరుత్సాహకరించి ఆకర్షింపక తగ్గింప వచ్చును.

ప్రశ్న:—ఋణములను మంజూరుచేయుటలో గ్రామాదులలోని ప్రాతిపదిక సంఘములందుగాని, జిల్లాబ్యాంకులందుగాని కాలహరణము జరుగుచున్నదా? అట్లు నివారించవలెనా? అట్టి కాలహరణమువల్ల సంఘములు పెద్దగడువు ఋణములకుచేయు దరఖాస్తులకు భంగముకలుగుచున్నదా? లేక చిన్నగడువు ఋణములకుచేయు దరఖాస్తులకు భంగము కలుగుచున్నదా?

జవాబు:—కాలహరణములు చాల ప్రమాదములుగనున్నవి. సరియైన వ్యవహారజ్ఞులము లేకపోవుటవల్లను, ఋణదరఖాస్తులను తయారుచేయుటలోను చాలా ఆలస్యము జరుగుచున్నది. ఇటువంటి ఆలస్యములు జరుగుచుండఁ జూడవలసినదనియు తరువులు జారీచేయబడినవి.

ప్రశ్న:—తనఖాతలపై ఇవ్వబడి ఋణముల విషయములోను, తదితర ఋణములవిషయములోను బాకీలు చెల్లింపనివారిపై కోర్టుద్వారా పొందబడినటువంటి డిక్రీలను అమలుపఱచుటలో కాలహరణము జరుగుచున్నదా? జరుగుచున్నయెడల ప్రతిక్రియ చేయి?

జవాబు:—ఋణగ్రస్తుడైనవాడు ఇప్పుడున్నటువంటి సిబ్బందియొక్క యసమర్థతవల్ల తప్పించుకొని తిరుగుటచే డిక్రీ అమలుజరుగుటకు కాలహరణము జరుగుచున్నది. కాని మంచియన్వేషణలుగల సిబ్బందియున్నను కాలహరణములు జరుగకుండునాయననది సందేహముగ నున్నది.

ప్రశ్న:—ఇప్పుడున్నటువంటి ఆపరాధతెక్కిల పద్ధతిని ఎంతవరకు సులభముచేయవచ్చునా?

ఇప్పుడున్న తెక్కిలపద్ధతి యింకను తగ్గించి సులభము చేయుటకు వీలుండదని నేను తలంచను. కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్సులలో నుంచబడు తెక్కిలు తగ్గించి సులభముచేయవలసిన ప్రయత్నించబడినది. కాని అట్లానర్పుటవల్ల కొన్ని యవకాశములు తలసింది తెక్కిలు తిరిగి యధార్థిగ నుంచవలసి వచ్చినది.

ప్రశ్న:—బ్యాంకులకు రావలసిన బాకీలలో గడువుదప్పిన నిల్వబాకీలు హెచ్చుచుండుటకు కారణమేమి? ఇందులకు ప్రతిక్రియచేయి?

జవాబు:—ఋణములు మంజూరుచేయుట సవ్యముగ లేకపోవుటయును, సరియైన పైతనిభి లేకపోవుటయును కారణములు. స్వల్పగడువులకే ఋణముల నిచ్చుటవల్లను, బ్యాంకు వారికిగల ధనావకాశమునుబట్టి ఋణముల నిచ్చుచుండుటవల్లను, సరియైన పైతనిభివల్ల నున్న సవరింపబడగలవు.

ప్రశ్న:—బ్యాంకులయొక్క నాటి సరి జమాఖర్చు తెక్కిలను పరిక్షించునట్టి తనిఖీదారు ఖర్చు ఏయేసందర్భములలో, ఎంతెంతవరకు బ్యాంకులు భరించవలయును?

జవాబు:—తనిఖీదారు చేసిన నేపథ్య బ్యాంకులు సాధ్యమైనంతవరకు ప్రతిఫలము నిచ్చుచునేయుండవలెను. ఈపరపతి బ్యాంకుల తెక్కిల తనిఖీనిమి త్తమై క్రొత్తగనేర్పడిన నూపరునైజింగు యానియనులకు ననుబంధింపబడిన సంఘముల వారుమాత్రము ప్రస్తుతము తెక్కిలతనిఖీ ఖర్చులకింద యేమియును చెల్లించుటలేదు. అట్టి ఖర్చులను ఆయాబ్యాంకులవారు భరించకూడదనుటకు కారణము వారలకు కత్తి లేకపోవుటయే.

ప్రశ్న:—ఇప్పుడున్నటువంటి తెక్కిల తనిఖీ యేర్పాటు తగినట్లున్నదా?

జవాబు:—జో బాగానేయున్నది. కాని బ్యాంకు సిబ్బందిలో చేరిన యన్వేషణములకు సరియైన యనుభవమున్ను, తనిఖీయతున్న కావలసియున్నది. ఎందువల్లననగా, తెక్కిలు తనిఖీచేయుటకు వచ్చిన ఆడిటరుకు గ్రామములో తగిన భోజన వసతులు వెంటనే లభించకపోవుటచేతను పంచాయితీదారులు త్వరగ సమావేశము కాకపోవుటచేతను, విశేష కాలహరణము జరుగుచున్నది. ప్రతి ఆడిటరుకును ఒక బుల్డోజరు వెంటనుండవలెనని శా యభిప్రాయము.

సూచనలు

ఈ పరిపత్రికలు తనిఖీవ్యవహారము విషయములలో నున్న లోపాలను తనిఖీవ్యవహారము ఈ విషయము తెలియజేసిరి.

పై తనిఖీయేర్పాట్లు చాలా లోపములుగలవచ్చును. పరిపత్రికలు యభివృద్ధికి చేయవలసినవియును వసించవలసిన శ్రద్ధానకులగు గలగజేయుటకు ప్రబోధకరముగ యుపదేశ మొనర్చుటకు ఏర్పాట్లు చేయవలసినవి. మొత్తము మీద యిప్పుడున్న సూచనలైనవి సమర్థవంతముగా నున్నవని నియమింపబడలేదు. జనులయొక్క ప్రవృత్తుల రిజిస్ట్రేషన్లుగలవచ్చును చేత పరిపత్రికలలో కొన్ని సంవత్సరముల కాలము నిలువదుచుండునట్లుకు సంవత్సరాంతమునకు ప్రకటింపబడు ఆడిటరునిచేదికద్దరా బ్యాంకు సిద్ధిగతులను ప్రజలకు తెలియజేసినంతమాత్రమున చాలదు. పెంట్రిలు బ్యాంకులలోగూడ అన్వేషణకు పనిజేయుట సమర్థవంతము కొన్ని యేర్పాట్లను. పై తనిఖీ సిబ్బందిభిరుల నిమిత్తము మంజూరుచేయబడిన ధనము చాలదు. పరిపత్రికలను వచ్చేడి ఆదాయము ఋణస్వీకార ఋణప్రదానములయందు గల పడ్డిరేట్లచేత మాత్రమేగలగవచ్చు మొట్టమొదట ప్రచారక ప్రబోధసంఘములకు సంఘముకట్టి 1000 లు చొ॥ ధన సహాయము చేయవలయును. వీరిద్వారా గ్రామసంఘములలో పంచాయితీదార్లకు వ్యవహారజ్ఞానము కొంత కలుగవచ్చును. ఇవన్నెక్కువకు సూచనలైనవిగలగూడ తనిఖీయకు శిక్షణము నిచ్చుటకు మతికొంత ధనసహాయమును గవర్నమెంటు వారు చేయవలయును. పరిపత్రికలను తనిఖీపనిని గౌరవార్థముగ కొందరు చేయుచున్నాడు. వీరితోడగ ప్రభుత్వ నియమిత యున్వేషణగూడ కొందరుండవలయును.

ప్రశ్న-ఇప్పుడు పరిపత్రిక సంఘములలో పనిజేయుచున్న యున్వేషణలకు పరిపత్రికల వ్యవహారమాత్రములు బాగుగ తెలియునా? తగినంత శిక్షణగలవారేనా?

జవాబు:-ప్రభుత్వనియమితమైన సహకారోద్యమోద్యమాలకు నిత్యకృత్య వ్యవహారజ్ఞానము కొంతవఱకు కలదుగాని సహకారపరిపత్రిక సంఘమాత్రములను శాస్త్రజ్ఞానమును తగినంతగ లేవు. పరిపత్రికలను స్వతంత్రముగ నియమించు కొన్నియున్వేషణలకు సహకారోద్యమ విషయపరిజ్ఞానము చాల హీనముగ నున్నది.

సహకారసంఘ నిర్మాణము

గ్రామములలో చాలా పరిపత్రికలను పెంట్రిలవలసి యున్నది. పరిపత్రికలనుగూర్చి లేనిపోని దుర్భిప్రాయములను ప్రజలకు గలగజేయుట వల్ల సంఘములకు హాని కలుగుచున్నది. సభ్యులు ఏమియు నిష్పనకరలేకుండనే గొప్పలాభమును పొందవచ్చునని దుర్భిప్రాయము కలుగజేయుచున్నాడు. బ్యాంకులలో ప్రత్యేకవ్యక్తులు సభ్యత్వమునకుంచి పనిజేయుటవల్ల పరిపత్రికలను వ్యాపారసాధనము, వ్యవహారజ్ఞానము బాగుగనుండగలవు. కాని యీ గ్రామవాసుల సంఘములయొక్క పరిస్థితులను సరిగ గుర్తెరుంగజాలక యివన్నెక్కువలను అందుకొరకై పనికి వారిద్వారా చాలు మాటున దరిమాపులను జేయించి తప్పుసంజాయిషీలకు జిల్లా బ్యాంకులవారు తప్పించుకొనుచున్నాడు. ఇప్పుడు సానైటీలకు నివ్వబడుచున్న ఋణముల పడ్డిరేట్లను తగ్గించుట మంచిది కాదు. ఎందునట్లనగా సానైటీలవారు స్వీకరించు ఋణములకు రు. 100 టికి సాలుకు రు. 0-8-0 లు చొ॥న పడ్డియిచ్చుచు సానైటీలు ఇచ్చేడి ఋణము మీద రు. 100 లకు సాలుకు రు. 9-0-0 లు పడ్డి ఘట్టుకొనుచుండుటవల్ల పడ్డిరేట్లవల్లవచ్చే లాభములనుండి సానైటీలపై తనిఖీకాఁ జేర్చిన సిబ్బంది భిరులకు సానైటీలవారు ధనసహాయము చేయుటకు తగినంత సామర్థ్య ముండజాలదు.

భూమితనభూ బ్యాంకులు

భూమితనభూ బ్యాంకుల విషయమైన ప్రశ్నకు ముడ్ గారి క్రిందివిధముగ సమాధానమిచ్చిరి:- "భూమితనభూ బ్యాంకులవారు చలామణి చేయునట్టి ఋణపత్రములను కొనువారు లభించుట కష్టము. పెంట్రిలు బ్యాంకులవారు సవరు ఋణపత్రమును కొనుటకు సిద్ధపడుచున్నారని వారియొక్క ధన వివిధముగ భూమితనభూ బ్యాంకుల ఋణపత్రములయందు బంధించి స్తంభింపజేయుట ఘటించిరనియు, ఇవసామాన్యము ఈ ఋణపత్రములను విరివిగ

కొని చలామణిచేసియెడల అప్పుడు పెంట్రిలు బ్యాంకులవారు కొనుట భావ్యమగును.

ప్రశ్న:- పరిపత్రికలను సహకారమాత్రములు బాగుగా తెలియునా? వారి కా సంఘములయందుగల మితిలేని బాధ్యతను పూర్తిగ గ్రహించిరా?

జవాబు:- ఇప్పుడు వారికిగల శాస్త్రజ్ఞానము చాలా హీనము. ఇందుచేత వీరిలకు యీ సంబంధవ్యవహారజ్ఞానమును బాగుగా కలుగజేయుటకై కొన్ని ప్రచారకసంఘములను పెంట్రి సంఘము 1 కి రు. 1,000 చొ॥ గవర్నమెంటు వారు ధనసహాయము చేసి వారిద్వారా యీ గ్రామసంఘములకు ముఖ్యులుగా పంచాయితీదారులకును కొంత యుపదేశమును జేయవలసి.

ప్రశ్న:- సంఘ పంచాయితీ దారులు సంఘములలో వారికి గల బాధ్యతలను పూర్తిగా నిర్వర్తించుచున్నారా?

జవాబు:- పంచాయితీదార్లకు భాధ్యతాజ్ఞానము బాగుగాలేదు. పంచాయితీ సభ్యులు ముందుగా తమకు కావలసిన ఋణములను సంఘములోనుండి తీసికొని, ఏదైన ధనము మిగిలియున్నయెడల సాధారణ సభ్యుల కిచ్చుచున్నాడు. కాని మరి కొన్నిచోట్ల యీ పరిపత్రికలకు పంచాయితీదార్లు పరిపూర్ణ వ్యక్తితో భాధ్యతల నెరిగి వ్యవహరించుచున్నాడు.

ప్రశ్న:- ఋణముల ధరభాస్తులు మంజూరు జేయుటలో ఋణముయొక్క ఉద్దేశమును మొత్తము, వాయిదా గడువు, సవరు ఋణస్వీకారడకు సభ్యుని సామర్థ్యత, అతడు ఋణవిముక్తి చేయుటకు అనుకూలమైన ఋణపు గమనించుచు ఋణము లివ్వబడుచున్నవా?

జవాబు:- ఈ విషయములలో శ్రద్ధ తగినంతగా వబడుచునేయున్నది.

కేవల ఋణములకు గాక తదితర

ప్రయోజన మేర్పడిన పరిపత్రికలను

ప్రశ్న:- ఈ సంఘముల యభివృద్ధికి మీ సలహాలేమి? జవాబు:- ఇది కష్టమైన పనికాదు. భవననిర్మాణపు పరిపత్రికలను కలవు. ఇటువంటివానికి తనిఖీ బాగా యుండవలెను.

ప్రశ్న:- ప్రత్యేక ప్రయోజనములకై ఏర్పడు పరిపత్రికలను తనిఖీకారకై విడిగా నొక సిబ్బంది నేర్పరచట మంచిదా?

జవాబు:- దీనికొరకు తిరిగి వేరొకతనిఖీ సిబ్బంది నేర్పరచటచే ఇతర తనిఖీదారులతో అధికారపరిమితిలో సంఘములు కలుగును.

ఋణప్రదాన పరిపత్రిక సంఘముల వ్యవహార పరిస్థితిని అధికారము జూనియరు తనిఖీ ఉద్యోగియగు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుకును ప్రత్యేక ప్రయోజనార్థమైన పరిపత్రికలను వ్యవహార పరిస్థితిని సీనియరు తనిఖీ ఉద్యోగిని నియమించుట మంచిది.

పరిపత్రిక సంఘములలోని నిర్వాహక సభ్యులకు సంఘమునందు భక్తివిశ్వాసమును తగినంత లేకపోవుటయును శాస్త్రజ్ఞానము లేకపోవుటయును బాగుగా కనిపించుచున్నది.

ప్రశ్న:- ఋణప్రదానార్థమైన సంఘములు ప్రత్యేక ప్రయోజనార్థమైన వ్యాపారముల నెంతవరకు కల్పించుకొనవచ్చు?

జవాబు:- గ్రామములలోని ఋణప్రదాన పరిపత్రికలనుగూర్చి ఆయా గ్రామములలోని చైతులకు వలయు విత్తములు వ్యవసాయపు పనిముట్లు, ఎరువులు వగైరా కొనుటయును, వారి పండుఫలసాయములను గిడ్డంగులలో నిల్వచేసి మంచిధరలలో అమ్మి పెట్టుటయును బాధ్యత వహించి చేయవచ్చును.

మూజువాణి సాక్ష్యము

ముడ్ గారు సభ్యుల స్ఫూర్తిగా కొన్ని ప్రశ్నలకు మూజువాణిగా సమాధానముల నిచ్చిరి.

ఈ సహకారోద్యమములో పనిచేయు ఉద్యోగుల నందరిని, గౌరవాగ్రహమును ప్రభుత్వ నియోజితులు కాకుండజేయు పద్ధతినీగూర్చి యిట్లు చెప్పిరి. ఈ యద్యమము ప్రజలది-ప్రజలు నిర్వహించి ప్రజలే పరిపాలించి తనిఖీజేసికొనవలయును. హిందూదేశములో యీ యద్యమము బాగుగా అభివృద్ధి నందనందున ఇంకను గవర్నమెంటు వారి ప్రైవేట్ కారము ప్రయోజనము అవసరమైనవి. కొంతవరకు మాత్రము యీ సహకారసంఘ పరిపాలనాధికారము ప్రజాయత్రము చేయుటకు గవర్నమెంటు నిశ్చయించినారు. అంతకు ముందే ఇప్పుడు సాధ్యపడును. అసది

కాకలయొక్క పై తనిఖీలలో తనిఖీ బందోబస్తుగా జరుగుట లేదు. ఆరిక విషయములలో సలహా నిచ్చుటకు పంజాబులో వలె నొక సలహాదారు ఉద్యోగి నియమింపబడుట మంచిది. ప్రస్తుతము సహకారసంఘములకు కావలసిన ఆదర్శసంబంధపు సలహాలు ఇంపీరియలు బ్యాంకు కార్యదర్శియే యిచ్చుచున్నాడు.

వ్యవసాయకులకు చిన్నగడపు ఋణముల యాగత్యము చాలకలదు. ఈ రాజధానిలో 366 పరిపత్రికలను కలవు. ఇందులో నూటికి 25 వంలి మంచిస్థితిలో నున్నవి. నూటికి 50 వంలి మధ్యరకముగా నున్నవి. మిగిలినవి దుస్థితిలో నున్నవి.

సానిక సంఘములవారు యీపరిపత్రిక సంఘముల బ్యాంకులలో ద్రవ్యము నిలువజేయుటకు గవర్నమెంటువారు అనుమతించిరి.

ఖర్చుపారు పరిస్థితులు

ఇంగ్లీషుమును ప్రతీక వ్రాతల ఖర్చుపారు

గిరిగారి ప్రకటన

ఖర్చుపారు, అక్టోబరు 1:- ఇంగ్లీషుమును ప్రతీకలో అక్టోబరు 1 వ తేదీన ఖర్చుపారు పరిస్థితులగుర్చి పడిన ప్రకటనకు జవాబుగా వి. వి. గిరిగారు బి. ఎ.కె. రైల్వే కార్మిక సంఘాధ్యక్షులు ఇట్లు ప్రకటించుచున్నారు:- యూనియను సభ్యులు ఆగష్టు 25 నకుల పుష్కలరాదని సంఘమునా రుత్తరపుగావించిరనుట అసత్యము. నోటీసులొసంగబడిన 1519 మందిలో 487 గురుమాత్రమే పెట్టుమొట్టుపవతి కంగీకరింపలేదనుమాటయే సత్యమగుచో వారిని తిరిగి పనిలోనుండుటకు పరిపాలకవర్గమువారికి యిబ్బందియుండదు. అట్లుగాక 487 గురివి పనిలోనుండి తొలగించెదరన్నచో అధికార లెంత నిర్లక్ష్యముగ నున్నారో తెలియగలదు. పనివాండ్లు పెట్టంబరు జీతములు పుచ్చుకొనువరకు సమ్మెకట్టనిగాని, పూజా సెలవులయిపోవువరకు జీతము లివ్వరనిగాని వాదించుటవ్యర్థము. ఇదివరకు పనిజేసినందుకు అప్పటి వేతనములపొందుటకు వారు హక్కుకలిగియున్నారు. సమ్మెకట్టినవారిని తిరిగి పనిలోజేయుటకుగూర్చిన ఇంగ్లీషుమును వార్త పరమాభ్యుక్తము. ఇట్టివార్తలే యిదివరకు రైల్వే ఉద్యోగులను, ప్రతికాప్రతినిధులను కల్పించి గత సమ్మెకట్టు సందర్భమున పరిపాలకులకు అంతయు నిమగ్నముగ నున్నది. సమ్మెజరుగదను దుర్భిప్రాయమును కల్పించిరి. కాని పరిస్థితులు వేరొకవిధముగ పరిణమించినవి. ఎంతవఱకు కలిగెనో ప్రజ లెరుంగుదురు. అధికారులకు ప్రజలకు యెల్లరకాక విషయ మెరింగించుచున్నాను. నేను జూచివచ్చిన ప్రతియూరిలోను ప్రస్తుతము పెడలగొట్టు నోటీసు లుపసహరించు కొననిచో ప్రజలు సమ్మెకట్టుటకు సర్వసిద్ధులుగ నున్నారు. ప్రయోజనములకు యిబ్బంది కలుగజేయు నుద్దేశము కార్మిక సంఘము వారి కెంతమాత్రములేదు. ఆయినను అధికారుల యధర్మకృత్యమునందు పట్టుబడిననుచో యూనియనునా రేపమయము నందైనను సమ్మె ప్రకటింపవలసివచ్చునని భయమగుచున్నది.

(ఆ. ప్రె.)

బెజిడిలో నధ

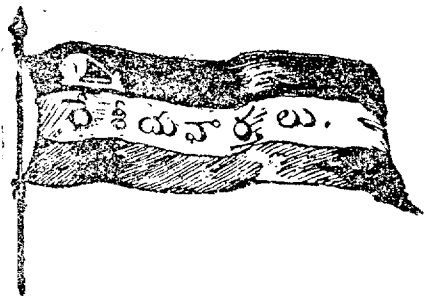
భుజిడి, అక్టోబరు 1:- కార్మిక సంఘాధ్యక్షు లగు గిరిగారిని 30 వ తేదీ ఉదయం ఆ నేకమంది స్టేషనువద్ద సన్మానించిరి. యూనియను ఉద్యోగులు సమ్మెకట్టవలసివచ్చినచో యెట్టి యేర్పాట్లు జేయవలెనను విషయముగూర్చి విచారించిరి. సాయంకాలము బహిరంగసభలో గిరిగారు, ఎం.ఎం. రావుగారు, కాలప్ప మూర్తి, సర్వేంద్రరావుగారు రానున్న పరిస్థితులగుర్చి ముచ్చటించిరి. పనివాండ్లందరూ ఏకగ్రీవముగ సమ్మెకట్టుటకు సిద్ధులుగ నున్నారని ప్రకటించిరి. (శ్రీ ప్రెస్)

విస్మయగారి 80 వ జన్మదినము

అలహాబాదు, అక్టో. 1:- చింతామణిగారి అగ్రగణ్య క్రింద శేటిరాత్రి ధియసాఫీకులు మైసూరు కృష్ణాశ్రమము నందు విస్మయగారి 80 వ జన్మదినోత్సవము జరుపబడెను. ఆమె ఇండియాకొరకు మానవశ్రేయోభివృద్ధికొరకు పడుచున్న శ్రమను ప్రకటించుచు పలువురు పదవ్యసించిరి. సభకు ఆమెకు దీప్తియురాగోష్ఠ్యశ్రమముల గొరుదు ఆమెకు ప్రకటించుచు, చైవమును ప్రార్థించుచు తీర్మానించి ఆమెకు తెలియజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

శిల్పి, అక్టోబరు 2:- జిల్లా న్యాయాధికారి ఎట్టి ప్రయ

రణములు జరుపరాదని నిశ్చయించెను. (ఆ. ప్రె.)



అక్టోబరు 1 వ తేదీనండి గుడ్డనల్లెల లాకుపడ్డ బ్రాంచి పోస్టాఫీసు స్థాపించబడినది.

అలహాబాదు, అక్టోబరు 2:-కాగితే మహాబలహత్య పందర్బసున వరి ఏడుగురు ఆక్రెస్టు చేయబడిరి. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

రంగూనులో అమెరికన్ ప్రతినిధిగ (కాన్సులేటు) హెచ్. డిమగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి.

లాహోరు అక్టోబరు 1-మే 4 వ తేదీన 4 గరను హత్య చేయబడినది యత్నించినందులకు నిఘాంపబడిన అబ్దుల్ బషీరుకు 4 ఏండ్ల కఠినపరకము విధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరు, అక్టోబరు:-స్వరాజ్య సెన్సార్‌బోర్డులో ముద్రాయి 10 సేలకు జామీనీ మంజూరినిగగరగా జిల్లాస్వామి ధికారికి జామీనీచ్చి ముద్రాయి విడుదల గాంచెను. (ఆ. ప్రె.)

దెవారసు అక్టోబరు 1:-క్రైస్తవశిక్షణాని భవనమును ప్రేమ పుస్తకాలయ కార్యాలయమును సోదాచేయబడినవి ఇది "రంగీలా రసూలు" కరపత్రములకుని తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ ప్రెసు)

రంగూను, అక్టోబరు 2:-చక్రాటా ఓడగుమాస్తా స్త్రీ వెన్నుగురు రంగూనునదిలో మరణించిరి. ఎంత వెడకనను కనుపడలేదు. (ఆ. ప్రె.)

అలహాబాదు, అక్టోబరు 2:-దాద్లాండ్లో అల్లగుల పందర్బసున ఒక హైదర్‌షాహీ చంపినందులకుగాను నిన్న మహాబూబు అనునాతడు విచారించబడినది. వాయిదావేయబడినది. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

లాహోరు, అక్టోబరు 2:-లైటుపత్రిక కేసు విచారణ జరిగెను. ఎనగులైదు సాక్షులమిచ్చిన సాక్షుల 8-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. (ఫ్రీ ప్రెసు)

అమృతసరు, అక్టోబరు 1:-వాబామహారాజు మామ గారగు పద్మావతి గుణచంద్రునిగారను, సోదరి లుగు దోశపూరు మహారాణియు, "సానిక సురమి" మను దిక్ష్వివారపత్రికపై గత 24 వ తేదీన పదరు మహారాణీ పేన బహిరంగతేఖ ప్రకటించి సంఘ పరిషత్తుగీతము సోదరుల జారీచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

సం. రాష్ట్రముల గవర్నరు

సంయుక్త రాష్ట్రముల గవర్నరు సర్ విలియము మారిసుగారి ఉద్దేశ్యగరిమితి దిసంబర 22 వ తేదీతో ముగియ నున్న సర్ ఆ. వడ్డెనుగారు వచ్చి ఛార్జి పుచ్చుకొని 1928 జనవరి 14 వ తేదీవరకు గవర్నరుగా పనిచేయుచుందురు.

30 మైళ్ల ఈతపోటీ

హుగ్లీనదిపై పందెము జరుపుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 2:-అహిరిటోస్పోర్టింగ్ క్లబువారు గంగోనదిపై 30 మైళ్ల యాతగోల్డు పందెమును జరిపిరి. నదికి యిరువైపుల ప్రేక్షకుల సేతులు గుమరూడి పోయిరి. ఉదయం 6-30 గం|| పందెము ప్రారంభమయి 12-30 గం|| ముగిసెను జ్ఞానపంధ్ర ఛార్జియింగ్ సీట్‌కా లేజి ఓర్వార్ 5-60 గంటలలో అంతమారము యిది ప్రభులయమమతిని బలపెను. 10 ఏండ్ల కుర్రవాడు ధీరేంద్రదాసుగారు పోటీజేసి పూర్తిజేసెను. 18 గు యి పోటీజేసెను. మగ్గుల యి విడచిపెట్టిరి. ఒకడు మధ్యను మార్చుకోగా రత్తికపరమువారు రక్షించిరి. పోటీను కమిషనరు సర్ సి. లూగర్డుగారు కెప్టుబెడ్జిగారు వి. సండేలుగారు ఓడియగా నుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు మేయోకన్య గ్రంథము

బరంపురం మునిసిపాలిటీవారి సన్మానపత్రము

బరంపురం, అక్టోబరు 3:-బరంపురం పురపాలకసంఘాధ్యక్షుడును సభ్యులును సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారికి సన్మాన పత్రముసంగిరి. ఆంధ్రానుగారు జబాబుజెప్పుచు యిట్లుపన్న సిందిరి:-"దక్షిణాఫ్రికాలో నివాసమేర్పరచుకొనిన భారతీయులలో ఆత్మధికసంఖ్య చెన్నరాష్ట్రమునుండి వచ్చినవారే వారి తరఫునగావ నేను యీ సన్మానమునకు కృతజ్ఞుడనై యున్నాను. బరంపురంలో నుండగానే మేయోకన్యప్రాసిన "భారతమాత" యను గ్రంథమును బదులు చెప్పడలందుచున్నాను-దానికి జబాబుగ ఇంగ్లాండు, అమెరికా పత్రికలకు గ్రాయుచున్నాను. ఈ గ్రంథము చరిత్రకొద్ది యెక్కువ నీచముగ నగపడుచున్నది-భారతదేశమును ముఖ్యముగా హిందూ జాతినిగూర్చి అసత్యనిందాతోపలు గావింపబడినవి.అయినను మేయోకన్య అస్పృశ్యతనుగూర్చి వ్రాసిన భాగము బాగుగ చదువలసియున్నది. లోపములను వెంటనే సవరించుకొనవలెను అయ్యది మనము త్యాగముజేయుటవలన జరుగగలదుగాని వృధా కబురులు చెప్పుటవలన కాదు.

"నేనుదయ మే నేను బరంపుర ప్రాంగణములందు వీధులూడ్చువారిని వారి పాకలలో నెట్లందులో చూడగోరి వెడలి యుంటిని. మునిసిపాలిటీవారు ఆభాగములందును యింకను కొంత అభివృద్ధి జేయవలసినదని జెప్పవలసియున్నది. ఒరిస్సాలో వరదలచే బాధపడిన గ్రామములకుపశాంతికలిగింప ధనము(ప్రోగ్రేసు)యుండు బరంపురవాస్తవ్యులు గంభాను జిల్లావారం దరికి ఆదర్శనియులుగ నుండవలెను" అని ఆంధ్రానుగారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

విచ్చిక నిర్ణయము

దక్షిణాఫ్రికానుండి భారత దేశమునకు రాదలచినసంఖ్య అధికముగ నుండుట

డర్బను, సెప్టెంబరు 29:-భారతదేశమునకు తిరుగ పోదలచినవారికికొంతపరిహరమిచ్చిపంపియనలయునను విచ్చిక నిర్ణయకాశనను ఆమోదింపబడినది మొదలు భారతదేశమునకు పోదలచినవారి ఓరఖాస్తుల అధికముగ ప్రభుత్వమువారికి వచ్చుచున్నది. ఇంతవరకు పురుషులకు 10 పానుల ప్రతిము పరిహర మివ్వబడుచుండెను. ఇప్పుడు 20 పానులు పరిహర మివ్వబడు ప్రభుత్వమునా తీర్మానించుకొనిరి. బాంబర 10 పానులు పరిహరమివ్వబడును. స్త్రీయరుఖరులకుకూడ ప్రభుత్వమువారు భరించుచున్నారు. ఇప్పటికి 500 దరఖాస్తులు నిలవయున్నవి. వీరందరు సెప్టెంబరు అక్టోబరు నెలలలో భారతదేశమునకు పంపబడెదరు. (ఫ్రీ ప్రెసు)

బెంగాలు డెబీన్యూ అవస్థ

కాళీప్రసాదు బెనర్జీకి తుయయా?

బాగల్పట్టం, సెప్టెంబరు 29:-రాజకీయ ఖైదీయు ఇప్పుడు రాంఘట్‌లో నిర్బంధింపబడినట్టియు కాళీప్రసాదు బెనర్జీగారు ఆహారనిరసనవ్రతమును బూరియుండ జిల్లాస్వామిధికారి రెండు డబ్బీల "లెక్సిను" ప్రభుత్వ ఖర్చుపై తెప్పించి ఇచ్చుట క.గీకరించెను. కాళీప్రసాదు తిరిగి యడుగుపరికి పాముకరవిక సరువాత యాలోచింపవచ్చుననియు, స్థానిక పల్లెటూరి నేటిపువైద్యుల నాయ మంపవచ్చుననియు, లేకున్న పోటాసియం పెర్మాంగనేటు అద్దవచ్చుననియు పోలీసువారు జవాబిచ్చిరి.

కాళీప్రసాదుగారికి 1½ నెలలనుండి దేహమండలి యుక్తత పెరుగుచున్నది. స్థానిక జిల్లాబోర్డు వైద్యుడు తుయయని అనుమానించుచున్నాడు. స్థానిక వైద్యులయందు లేనిందులు వచ్చుటకు నెల లేక రెండునెలలు ఆస్పత్రిమందున్నది. కాళీబాబు స్నేహితులను, బంధువులను అందోళనపడుచున్నారు. జిల్లా స్వామిధికారి ఈవిషయమై స్వయముగా చర్యతీసిక ని విచారించునని సమ్మతించుచున్నాడు. (ఫ్రీ ప్రెసు)

శ్రీరామమోహనాశ్రమము-పొన్నూరు

శ్రీ రాజా రామమోహనరామలవారి 94-వ వార్షికోత్సవ సందర్భమున శ్రీరామమోహనాశ్రమములో గత సెప్టెంబరు 27-వ తేది సాయంకాలము 5 గంటలకు ఈశ్వరోపాస గావింపబడినది. గుంటూరు మిషన్ కాతేజి మైసూరులో నుసాధ్యాయులగు బ్రహ్మశ్రీ తెలికిచెల్ల మూర్త్యప్రకాశంగారు ఉపాసన సలిపిరి. ఆశ్రమబాలరును కొందరు పురజనులును ఉపాసనయందు పాల్గొనిరి. పూర్వకాలమునందు హిందూదేశమున ప్రజ్వరిల్లిన ఏకేశ్వరవిభావమును ఉపసవత్ప్రతిపాదితములను రామమోహనుడు ఈ కాలమున పునరుద్ధరించెననియు వివిధ చాధలచే పీడింపబడుచున్న మనదేశ యయ్యెక్క బావ్రున్నానికి మార్గమును సూచించి ఆతడు అభివృద్ధి మగు భారతజాతికి పునాది వైచెననియు ఆతని ముఖ్యజీవితస్మృతములు ఆత్మ స్వాతంత్ర్యమును ఈశ్వరసాక్షాత్కారమును అనియు ప్రసంగించి శ్రీ ప్రకాశముగారు బాలరుకు రామమోహనుని జీవితచారిత్రం శేములను విశదపరచిరి.

బ్రహ్మశ్రీ మయిలవరపు వేంకటరామయ్యగారి అగ్ర్యమ్యుగారగు సీతమ్మగారి ప్రభువు సాంవత్సరికముగూడ బ్రహ్మశ్రీ మూర్త్యప్రకాశముగారి ఆచార్యత్వముక్రిందనే బ్రహ్మయతస్థి ననుసరించి ఆశ్రమములో జరుపబడినది.

వాతావరణస్థితి

1927 సం. అక్టోబరు నెల 3-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో 1-వ తేది నుండి వర్షము	గత 24 గంటలలో సుమారు వర్షము
గోపాల్‌పూర్	88.8	78.0	...	0.	0.48
కళ్యాణపట్టణం	87.8	78.2	...	0.18	0.19
కాకినాడ	87.2	77.0	...	1.47	1.04
ఉదయగిరి	84.5	76.2	...	2.90	2.46
రంగూను	87.4	78.0	0.16	1.15	0.71
బళ్లారి	85.0	72.4	0.11	0.45	0.12
అనంతపురం	0.76	0.38
కడప	95.6	76.6	...	2.14	1.58
నెల్లూరు	87.7	76.8	...	0.80	0
మద్రాసు	87.4	78.1	...	0.21	0.53
కడపాప	89.2	78.4	...	2.25	1.73
నీలము	88.4	72.9	...	0.98	0.74
కోయంబూరు	88.2	70.6	...	0	0.85
తిరుచూరు	93.2	75.4	...	1.90	1.22
కాకతీయ	91.1	78.0	...	0.82	0.48
గుంటుర	94.8	76.8	...	0.15	0.56
పాంబర	87.8	80.9	...	0	0.20
తిరునల్వేలి	0	0.46
తిరువేండవూరు	82.6	75.4	...	0.07	0.42
కొచ్చి	88.2	75.2	0.02	0.63	0.10
కొత్తకల్లు	86.1	74.6	0.17	1.82	0.43
మంగళూరు	81.0	78.6	0.28	3.60	2.95
నెలమకూరు	79.0	65.0	...	0.27	0.60
డిల్లీ	69.4	62.2	0.80	1.80	0.48
బొంబే	66.8	52.2	...	0.43	0.85

సర్కారులు:-కళ్యాణపట్టణములో మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. తిక్కినచోట్ల విస్తారముగ నున్నది కాకినాడలో 8½ మిడిలపట్టుములో 6½ డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

డక్కన్:-కర్నూలులో 0.16" బళ్లారిలో 0.11" వర్షించెను. కర్నూలులో 4½ బళ్లారిలో 6 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

కర్నాటకము:-మద్రాసులో మబ్బు విస్తారముగ నున్నది తెలవోట్ల పలచగయున్నది. మద్రాసులో 4½ నెల్లూరులో 6 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ. రాత్రివేడిమి కడలూరులో కొంచెము ఎక్కినది.

డక్కన్‌లో వర్షము మరిగెను. పి. పి. నారాయణ లింగయ్య, నడియ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

“సురభి”

[దాసు వామనరావుగారు]

“సురభి” యను కావ్యము ఏకతాత్పర్యము యగు బుక్క-చట్టము తిరుమల నరసింహాచార్యులుగారి యెడల సాద. ఈ యువ ఇంద్రుడే పిన్నవయసువాడయ్యును, ప్రాథభావములు కలవాడు. ఊహింపబడిన ఊహా కలవాడు-భోకమర్యాదల వలెనేకాక చిత్రసంస్కారములచేత ఊహలు ఉత్పన్నమైనవి. ఊహాప్రపంచమే ఉద్యానవనమని యెంచి విహరించును. ఊహాభవ విందిన ఉల్లాసము, ఉద్వేగము ఉన్నవి. ప్రకృతి వృక్షములే రాధాకృష్ణులని యూహించు ప్రణయాత్మక పాల్పడదాయముగల చెట్లవుడు. తెనుగుకయితల తీసికె తరచు తన మేను మురుగును. మాటల పొందిక నేర్చిన భాగరి. మీదు చెప్పితి యుత్సాహి. ఈనవయాననుడు పిల్లగాలివోలే కూర్చి తెచ్చినదేమో “సురభి.” కావుననే, ఆసురభివంశప్రదీపుడో జన్మించితి ప్రభువు వేంకట లక్ష్మారావు బహద్దరు, ఈ “సురభి” కావ్యముయొక్క యని స్వీకరించెను.

సురభి మూడుభాగములుగా విభజింప వీలుగా నున్నది. 1. కృత్రిమతంత్రము 2. భావగీతానలి 3. వశిశతకావ్యతంత్రము.

తేటతెనుగు కైలిలో జటప్రోలు ప్రభువుల ప్రాధవము ఆతిథియైత్రులు లేక మనోజ్ఞముగా వర్ణింపబడినది. జటప్రోలు చూచుచు.....ధర్మం

“బున విశ్వతర్కముజేసి పొందిరి యశమున్” అనునది యాద చరిత్రాంశమేకాని యతితయైతి కాదు. “వ్యాఘ్రముల వర్ణన చిట్టలపగిది నేయు”నట్టి జటప్రోలు ప్రభుపరాక్రమంబు ఆచార్యులుగారి లేజరుపలుకుల రక్తిదాల్చె.

భావగీతానలి యనునది రెండవభాగము-ఇందు బ్రధాన ప్రాణ తాటికలదు. “శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ-రాధ” యను రచన పారాజీకపరమార్థముగల స్వకపోలకల్పితగాధ. ఇందులో “శ్రీకృష్ణాద్భుత విశేష-విషయమెల్ల చెప్పియున్నది యేమన-నేర్చువాడ”

అని నూచింపబడినది. ఈ అల్లికయందు పెద్దలగు అల్ల పాడి పెద్దనగారి పోకడలు ముద్దుముద్దుగా అనుకరింపబడినవి.

“చని చని కాంచినాడట రసాలకసాలతా విలాసంబు చిత్ర.....కారికాశుకనివాసము నొక్కవనప్రదే శ్రమన్”

అనుభవమున్ను, “అండజయన! నీవు నను నంగజాబారికి ప్రోసివువు.....” అను పద్యమున్ను, చాలప్రాథమ అను అనుకరణములు-సెబాసని మెచ్చవచ్చును.

“అరమాడ్చుకనులచే యాదవకామిని జనము నాకరించు-గొనమువాడు”

అని శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని వర్ణింపగల నేర్పు రాధవోలే సజ్జనకృష్ణకులకులవారికే చెల్లును.

మిగిలిన భావగీతము లిక “పేర్కొనదగియున్నవి. భావ తదిత్యమందలి యభిరుచి నవయగసాంప్రదాయముగా నున్నది. భావములేని కవిత్వమే యుండగూడదుకదా! భావకవిత్వముయొక్క ప్రత్యేకప్రసక్తి యేల? అని శంకించువారు కలరు. పూవుదా నెమ్మకు పూవులు మాత్రమే ప్రధానము. అను అరటికి ఆకులు మాత్రమే విశిష్టతగలను. అట్లే భావకవిత్వమునకు భావమే ప్రధానము. కవిభావములు సదా రసపూరితములుగా నుండవలెను-నవ యములును కవిత్వలక్షణములే. కవిత్వమునందు సామాన్యముగా జోకరసము చరిత్రవేషముల కొకకథాసందర్భముగల స్త్రీపురుషులగు పాత్రల కాయారసము లాలోపింపబడును. కాని ఇందలి కథేతివోసములును, పాత్రలును, తదుచిత వ్యాపారలక్షణములును, భావకవికి ఉపకరణములవంటివే కాని, ప్రధానములుకావు. భావకవికి రసోద్రేకమే ప్రధానము. కవియగువాడు తన స్వంతవ్యాపారసోద్యోగమే ఏల వర్ణించి రసము నొప్పింప చూచి జడప్రకృతికి జీవకళ నాలోపించి కవరసముల నేల స మహత్వముగా? ఇది సాధ్యము-ఇట్లు చేయుటయే భావకవి తత్వముయొక్క పరమార్థము. గులాబిపువ్వుల అత్తరులో కొటి గులాబీలనువాసన యున్నది. రసప్రధానమైన కావ్యమే భావ గీతము. ఇందు కథలండవు. పెక్కు-పాత్రలుండవు. ఒకవేళ ఉచ్చును వామనాత్రముగానేయుండును. ఇది ఏకపాత్రకాలాప ము. అద్యంతములు లేని ఆత్మపురాణము.

భావకవి, రసోపాసన కొక యధిష్ఠానముగా కల్పించుకొనును. కథాచమత్కారపు సాగనుమాత్ర మేమియు నుండదు. రసభావములు మాత్ర మున్నగుచుండును. గులాబిపువ్వుల యాదము అ తరులో నుండియనేగాని అగుపడదు. భావగీత

మనగా అవ్యక్తమాధుర్యగల రాగాలపన- సాహిత్యములేని సంశ్లేర్షన. “శ్రీరాసాగరాళయానా!” యను త్యాగరాయశ్లేర్షన పామరులకు మనోరంజకమై యున్నది. కాని కేవల దేవగాంధారి రాగాలాపన వారికి రక్తి కట్టును. భావకవి తన ప్రేమ, తన విషాదము, తన యానందము, తన ఆశ, తన నిరాశ, మున్నగు హృదయభావరసములకు ఆలపాలముగా నొక కల్పితపాత్రను సృష్టించి జీవప్రతిష్ఠ జేసి పాటపాడుట సాగించును. ఒకానొకరు “యెంకి” యను దానిని ప్రతిష్ఠించిరి. కాని, యీమూర్తి నాగరకముగలదికాదు. ఆచార్యులుగారి రసోపాసనకు “చిట్టి”యే అధిష్ఠానముగా వారు తమ కవిత్వములో నొప్పింపదలచిన రసములను చిట్టిబాదనే కురిపింతురు. (1) స్వర్ణసౌధము (2) మాపాత్రము (3) ప్రతిజ్ఞ (4) నేను-చిట్టి (5) నిద్ర (6) స్వీయరాజ్యము (7) మహోత్సవము (8) ఏమేమి (9) వెలుగు (10) చిత్రరవులు (11) ప్రేమానుబంధము (12) మేము. ఇవన్నియు చిట్టిపేరిట వ్యక్తీకరింపబడిన వివిధమనోభావములు. చిట్టి కామన్న, ఇంకొకరియెడల నైనను, రసోద్రేకవలన వారల కిట్టి భావరసములు హృదయమందు పుట్టుచును. అట్లునయింపు భావములే గీతరూపములుగా తెలుగుభాషలో కవి వెల్లిబుచ్చియున్నాడు. ఇదియే భావకవి యొక్క నేర్పు. చిట్టి తననిండాడుకొనిట నున్నప్పుడు, భావతిశయమచే నొక్కొక్కప్పుడు “యేమ నాచిట్టి యామ. మేమేమె యవును” అని యేమేమె చెప్పబోయి ఏమియుచెప్పలేక ముగించెను. వర్ణింపబూతులకన్న వర్ణింపలేకపోవుటయే మధుగా నున్నది. ఇదియే కవిహృదయపారవశ్యమందలి అవ్యక్త మాధుర్యము.

భావకవి ఆత్మపరిశోధకుడు. జిజ్ఞాసువు. తనభావములనే తాను వ్యక్తీకరించును. ‘అహం బ్రహ్మ’ యనియు, ‘ఇహోహం’మ్యునియు.

“స్వప్తిని బ్రతిస్పృశి నేడ జేయువాడ” ననియు, తానే ప్రళయస్వరూపుడననియు, “దహన మొనరింతు విశ్వంబు దద్దరిగ” ననియు, పలుకును. (1) విజృంభణము (2) ప్రళయము (3) శక్తులు అను భావగీతము లిట్టివే. జిజ్ఞాసువు తనచంచల స్వభావమునుజూచి తానే వింతపడును. “ఉన్నత్రత” యనగా నిట్టియాత్మపరిశోధనయే. “వేయివిధములవేమెల వేయుచుండు” నని ఒప్పుకొనును.

భావకవి సత్యాన్వేషి. ప్రాణికోటియొక్క విశ్వప్రయత్నములును, వ్యాపారములును సాఖ్యముకొరకేగదా. కాని నిత్యముఖ మెందు గలవో యెరుగము. వి వి ధ మనోభిప్రాయము సాధించి పొందుచున్నాము. ప్రాణికోర్కెలు నిద్రించినవిగాని, క్రొత్తకోర్కెలు పుట్టుచున్నవి. ప్రాణికోర్కెలవిడిచి క్రొత్తవి పట్టుకొని ప్రాకులాడుచు కాలము గడపుచున్నాము. ఇదియే కవీంద్రుడు నాపోవుచున్నాడు.

“ఆకామ్య కీకామ్య-కాచెట్టు కీచెట్టు కాపువ్వు కీపువ్వు-కరిగి పాడితివి”

అయ్యుమెల్ల మిరితిగా వృథాయాసముతోడనే తీరుచున్నది. అందులకే

“అవృక్షముల బండుటాకులలోఁ జేరి పడిపాముల నట్లు-బాసి తేయకట”

యని భావకవి విలపించుచున్నాడు.

“కవీంద్రగానము - కాలయానము” భావగీతముగా నున్నది. ఈభావగీతము కేయమై యింపుగానున్నది. వేరొక వోల యీకని “విజయలక్ష్మి”ని ప్రశంసించియున్నాడు. విజయకాంక్షచేతనేగదా పచ్చనిచేలు రక్తప్రవాహము లగుచున్నవి. రాజ్యముకొరకై సోపదల వధింపవలసినందులకే కురుక్షేత్రమున అర్జునవిషాదము కలెను. కాని, ధర్మవిరహాచార్యము ఆత్మార్పణమైనను చేయవలయును. దుర్ధిరార్జునులకై విజయలక్ష్మి విచ్చేయును.

కర్మవీరుడు తన ధర్మయోధ్యమనందు ప్రాణము నిలిచినను పోయిననుగూడ ధర్మముయొక్క విజయమునే చేబట్టి గోరును. సమరము రాజ్యముకొరకై గాని విహికసంపదలకైగాని కాదు. ధర్మము జయించుటయే ప్రతిఫలము. కర్మయోధునకు అట్టి విజయలక్ష్మియే ఆనందప్రదాయని. ఇది విహికవాంఛకాదు. పారతాళికము. పారమార్థికము.

ఇదియే “విజయలక్ష్మి” గీతముయొక్క ధర్మరహస్యము. భావకవి సత్యాన్వేషియగుటచే విశ్వమయమగు సచ్చిదానంద మెదుకలదో వెతుకును. అందుకొరకై తానుపొందెడి ఆవేదన వ్యక్తపరచును. “నిరాశ” యనుగీత మట్టి యావేదన వెరింగించుచున్నది. జీవులన్నియు కించిజ్ఞత్యమను అల్పతేజస్సుగల మిగురువురుగులు; కొంత ఎత్తునకే ఎగురగలపక్షులు.

“అంధకారంబులో నెందు-నదిగి నావో యనుచు మిణుగురుపురుగునై - యన్ని వోట్ల బూవుసాదరిండ్లలో గూడ బోయి నిన్ను కానమిని యేడ్చు మనసార కలవుదీర”

“పక్షి నై పాడుచును బోయి బడలి తుదకు మరలనాశూన్యగృహముకే మరలుచుండు”

“సారూప్యము” అనుగీతము బ్రహ్మగారి తత్వములవలె కేయముగా నున్నది. ఇందువేదాంతార్థ మేకలను. నిరాకారమై వర్ణింపవలవికానిజన్మసాఖ్యము-కాశ్య తానందపదవి-ఎందుగలదో తెలియక భ్రమపడి తుట్టుతుదకు తనయందే కలదని యాశించి లీలగా తెలిసికొనును.

“భావసంద్రములోన బడబాగ్ని మధ్యలో జ్యోతియై తనలీల జూపి వీగినది నీరూపె యనుకొంటి నే వెర్రినై నీవంచు పరుగిడితి నే”

“భ్రాంతి” యను గీతముమాడా కేయమైయున్నది. ఆనందస్వరూపము మానవజీవితములో తూమాత్రము సాక్షాత్కరించి మాయమగుచున్నది.

“చిరుగాలిలో పాట-విరిలే నెలో మాట మెలుపులో నీరూపు-మలుగునడిపోయినవి”

ఆనందసాక్షాత్కారము, అంతర్ధానము- ఏకతూమండే కలిగినవి. సాఖ్యానందములపై భ్రాంతిమాత్రమే విగులుచున్నది. ఇదియే “భ్రాంతి” - ఏమిచేయుటకును తోచుటలేదు.

“పురుగునై మెలుపుతీగల నల్లనా?” చుక్కనై మింటనే వెలిగిపోనా?”

పురుగువలె విహికనుఖములకై ఆసించనా? లేక దివ్య పథంబున చుక్కవోలే ఆముష్మికనుఖంబులకాసించనా? ఏది కోరవలయునో తోచకయున్నది.

భావకవి రసోపాసకుడు. మనస్సులో కొన్ని సందర్భములందు గలిగెడి భావతరంగములనే ప్రత్యేకించి తిరిగి సంస్కరించుకొని యుప్పొంగును. నూతన దంపతుల యరుంధతీదర్శనకాలమం చెట్టి ప్రేమ యుట్టిపడునో “ప్రేమగీతి” లో కలదు. కాని, విచ్చిన్నవియోగదంపతుల ప్రేమ యంధకారమయమగుచున్నది. నాధుని గోల్పోయిన యనాధకు ప్రణయానురాగము లంతరించవుకాని యామెయొక్క ఆర్తనాదములందు ప్రేమ భావ ముగియున్నది. ఆర్తగీతములందు హృదయము కరగించు ప్రేమకలదు గాన

“ఆర్తగీతాని బాడగా-నాశమాకు” అని మన భావకవి పలుకుచున్నాడు. 1 “నానెలవు” 2 “దవాగ్ని” యను గీతములుగూడ మహావియోగవిషాదవిషయగ్న హృదయ పరితాపము నే వెల్లిబుచ్చుచున్నవి. “ఆర్తగీతి” దుర్గరవింతతువిలాపము వోలెనున్నది.

“రాలుకరుగంగ నేడ్చెదవేల బాల?” యను గీతము ఏకాకియై దిక్కుమాలియున్న బాలను సంబోధించి వ్రాయబడినది. ఇది కేవల రసాత్మకము. ప్రకృతియంతయును జీవకళ లుట్టిపడుచుండగా ఏల ఈబాల యీలీల యీశేశ యేడ్వనలయు? నని కవి ప్రశ్నించుచున్నాడు. మణిమయసౌధాంతరములందు దేవేంద్రభోగములమధ్య విచారనినున్నలై విలపించెడి రాకమారులును, రాకమారికలును లేరా? చంద్రకాంతశిలా మయవేలికలపై చలవచప్పరములక్రింద పండువెన్నెలలో ను గంధబంధురంలైన రమ్యోద్భావననసీమలందు నెల యేటి యినుక బయల్లను హాయిమై విహరించి నుఖించకే మనోరథంబు లీడేరమంజేసి కేల కపోలములూది రాలుకరుగంగ నేడ్చెడి శ్రీమంతులును, శ్రీమంతురాండ్రును లేరా? మనోరథంబు లీడేరక పోవుటయే కారణము. వసుచరిత్రలోనిగిరికాదేవి

“అబాలిల్లి వెలుంగువెల్లుల దా-యన్ లేక రాకానికా రాజశ్రీసఖమైన మోమున పటా-గంబొత్తి యెల్లెత్తియా రాజీవాననయేడ్చె కిన్నరవనూ-రాజత్న-రాంభోజకాంభోజీమేళవిపంచికారవనధా- పూరంబు తోరంబుగాన్”

మనోరథము లీడేగనివాల లేడ్చకమానరు. ఏడ్చుచో రాలుకరుగంగ నేడ్చెదరు. వి సా ద రో ద న ము లు బాలికలవ యువకులకేతనను. దై ర్యసాహసంబులు పురుషలక్షణములు. విషాదము స్త్రీలగ్యము. రాలుకరుగంగనేడ్చెడి జీవులందరును స్త్రీలక్షణమునే పొందుచున్నారు. ప్రకృతియంతయును జీవకళ లుట్టిపడుచుండగా నిత్యకృత్యమగు విహికవిషయవాంఛలం దవిలి ఎండమావులబోలు మనోరథంబు లీడేరక విచారములో మునిగి ఏడ్చుచున్న జీవులముకామామనము? అబలవోత విచార నిమగ్నులమైయున్న మనము చేలగు బాలముకామా?

కాని మనకవియొక్క బాల “భ్రమరమంటని కుసుమంబుపగిది” నున్నదని చర్చింపబడినది. శ్రోత్రియులగు సాహిత్యపరులు కవిసమయ సాంప్రదాయానుసార మీ బాలసంపెగ పూవుపగిది నున్నదని కొందరు వాదించుదు కాబోలు. కాని “అనామృతం పుష్పం” అని వర్ణింపబడిన కాళిదాసుగారి శకుంతలకన్న మిన్న యని యెన్ని చిన్నవన్నె వెట్టినట్లున్నది.

భావకవి ప్రకృతికి సేస్తాడు, సఖుడు, ప్రియుడు. మేఘ ములద్వారా సందేశములంపును. చుక్కలతో మాట్లాడును. తరు లార! గిరులార! యనిసంబోధించిపిలుచును. తుమ్మెదలతో మాట్లా డును. భ్రమరగీతలుపాడును. చిలుకలగీత్యంకల కోకిలల యోగ తే మములరయును. పసిపిల్ల వానిచందమున “కాకాయీ!” పిలుచును. చెట్టునుండిరాలు నీటిబిందువులజూచి వృక్షము లేడున్నదని చెప్పను. ప్రణయ లేఖయనుగీతములో కవితనప్రణయ లేఖనువాయించేవునకిచ్చి తారాపథములోని పాలసంద్రము (Milky way) చాటి ఆరుబోడయమనెడి “దివ్యమణిరత్న మకుటహా-క్షికవిభాస మానమగు సాధ”మునకు పాన్యునుచున్నాడు.

తనకష్టములను మరచిపోవుటకై నిద్రబుచ్చెడి చీకటి రావ లెననికొరుచున్నాడు. మర పేఅంధకారము. అంధకారమేమరపు కానికష్టములను మరచిపోవుట యాత్మశాంతికరమేగదా! అం దుచే నిశాకాంతను రారమృనిపిలచు చున్నాడు. అకాశములోని చుక్కలతో మాట్లాడును. మనచువోధిష్టులులే తారలవలె యంద రానివై యున్నవి. పౌదయమే అకాశము. ప్రకృతియే భావకవి యందు లీనమగుచున్నది. కన్నీరు అనుగీతము చదివచూడుడు.

నాదుమాపటే తారలో-నాటజేసి,

తిన్నగా చూచెదను లేక-యొన్ననదియు,

నెప్పుడో కన్ను ముగిస-నెగిరిపోవు”

చుక్కవ మీర ప్రాణప్రదంబులుగా రెప్పపాటు లేకుం డ చూచుకొని జీవితమంతయు ధారవోయుచున్న విషయములు పలికానికి కలవుగదా! అదియే తారలు. అవిలేకన్న పౌద యాకాశము అంధకారమయమే. ప్రతిజీవియును, “అయ్యయో కంటకావృత-మైన జీవి తవు టెడారిని నెట్టులు -చాటువాడ” యని ప్రశ్నించుచున్నాడు.

భావకవికి ప్రకృతియంతయు భావగర్భితముగా నుండు ను. తనయభిప్రాయము, తన మనోహరిణి తనకు సిద్ధించినపుడే ప్రతి జీవికిని జీవితము ఆనందముయముగా నుండును. అనగా అప్పుడు “ప్రకృతియంతయు గానరూపంబయినను” స్వప్తిలో శృంగారము తక్కువేలేమియు గన్విందను. అదియేపౌదయ తంతు వుల దివ్యగానము. గానముయొక్క రసోద్ధిపనము అప్పుడు అనుభవములోనికి వచ్చును.

పై జెప్పిన 81 భావగీతములలో 1. కవీంద్రగానము-కాలయానము. 2. సారూప్యము 3. భ్రాంతి యననవి మాడు మత్రము సేయుములుగా రచింపబడినవి.

సురభిలోని మూడవభాగము వడి నెలకథావృత్తాంత మై యున్నది. పై జెప్పిన భావగీతములనలెగాక ఇందులో కథాసరణి కొంత కలదు. విధిచైతన్యంబున యనుసంభార్య పిట్టల గొట్ట నెంచి వడినెల ద్రిప్పగా యందలి రాయియొకటి అత్ర వారించిని సమీపించుచున్న పాంపుడగు భర్తకణతకు దగిలెను. రక్తము వచ్చి గాయమయ్యెను. భర్త యింటికి వచ్చినమిమ్మిట, భార్య పాలమునుండి వచ్చినమిమ్మిట, యిదియంతయు తెలియక చేసినతప్పినమి భార్యభర్తలు సముఖమునగాక పరోక్షమున సంభాషణలకు పరస్పరము తెలిసికొనిరి. గదిలోదంపతులసహ వేకమైన మిమ్మిట భార్యకన్నీటిచుక్క భర్త గాయమునకు దివ్య వధమై పరస్పర ప్రేమాతిశయంబులు ద్వీపసేంచుటకు హేతు వాయెను. ఈ కథలోని కథానాయకుడు గ్రామాంతగమునకు బోవునపుడు వర్షింపబడిన రెండేడ్ల బండి ప్రయాణమున, బయ లు చేరునపుడు తోబుట్టువుల తల్లిదండ్రుల విడ్డోలును, మార్గాయాసమును, ఊరు జేరబోవుతేరి జాన ప దు ల డిగి న కుతలప్రశ్నపరంపరలును, అత్ర మముల యాదరణమును, అత్యంతమనోహరముగాకండ్లకు గట్టినట్లుగా స్వభావసిద్ధముగా నున్నవి. భావకవులకు జానపదులకుండు ప్రీతి మెండు. వారినిరపాయ జీవనమే హృదయరంజకమై యొప్పు గ్రామవాస మునకు భావకవు లువ్విష్టారుదురు పట్టణవాసులయందు మానవ కల్పిత కృత్రిమ సౌందర్య ప్రాగల్భ్యము హెచ్చు. ప్రాకృతికై కర్ణ మలైయున్న జానపదులకు ప్రకృతితో సఖ్యము మెం డు. వారివృత్తి వ్యాపారము లెక్కువ స్వాభావికమై యుం డును.

“గాల్పులోవచ్చారు-కావోను పాప మం

చనుమ విడ్డవత్తి-యడిగె నన్ను

హైందవజాతిపరాధీనత ప్రతిభాశూన్యత

(మాడరన్ రివ్యూయందలి డాక్టరు సండర్లాండు గారివ్యాసమున కనువాదము.)

అత్యుత్తమమైనట్టియు విశేషప్రామాఖ్యము గాంచినట్టి యు హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యమైనదగుటచే ప్రపంచమునకు రెండుతలాబ్దులునుండి ఆపారమున సప్తము వాటిల్లె ననుట తస్యము. చరిత్రప్రసంగమై జగద్విఖ్యాతమైనట్టి హైందవజాతి ఒక ముఱికి కూపముగ మారిపోయి మానవజాతికి నిరుపయో గముగనుండుట సంభవించెను. ఈజాతి పరాధీనమున నుండకుం డిన తన ఆసాధారణప్రజ్ఞావిశేషములచేతను బుద్ధికుశలతచేతను (అనగా పారిశ్రామిక, ఆర్థిక, సాంఘికరాజకీయ వైజ్ఞానిక నైతికాదివిషయములు) నవినవాగరకతా ప్రపంచమంతటిని పనితీరుతమొనర్చెడిదే! ఈనప్తమును విపత్తును ఎంచి విచారించని బుద్ధిమంతు డెచ్చటనుండజాలడు. హిందూదేశమందలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమును ఒక వల వృక్షము లో పోల్చుచుండును. ఈ పోలిక లో నెంత యోగూ ధా ర్థముకలదు. మట్టిచెట్టు కడుదట్టుగా విస్తరించుటచే దానికింద మొలచుచున్నట్టియు నశించిపోవుచుండును. కారణము సూర్యరశ్మి మొలకలనవి సోకకుండుటయే. ఒకవేళ నేడైన బుద్ధిబోంధన నవికొమ్ములు నూడలు మాత్రముగ నే యుండును. అవి క్రిందికిదిగి లోతుకుపాతుకొనిపోయి చెట్టునకు మఱింతయో ధారముగనుండును. అట్లేహిందూదేశమున నేడైన సోకవిషయము అభివృద్ధిగాంచిన నది అతివ్యాప్తమైనట్టియు నుద్ధిగమైనట్టియు సర్వత్ర క్రింతమైనట్టియు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునెడు మట్టిచెట్టున కార్ధముగను ప్రయోజనకారిగ నేయుండునుగాని వేరొండు కాజాలదు.

ఇప్పుడు హైందవులు దాస్యశృంఖలమునుండి విడిచిడ యత్నించుట కొక హేతువుకలదు. సామరస్యము, సానుభూతి యలుమాత్రమైన లేనట్టియు, నిరుత్సాహము, నిర్వీర్యము, ని రాశకలిగియున్నట్టియు నిరంకుశమున విదేశీయప్రభుత్వము క్రింద తమజీవితభగ్యములను చక్కగా నిర్వర్తించు కొనుటకును, స్వతంత్రత యలవడుటకును, మనుష్య మా త్రులుగ నెంబడుటకును, స్వకీయములగు జాతీయత, సభ్యత, నాగరకత యభివృద్ధి గాంచుటకును, స్వమతభర్యానుష్ఠానమున కు లేకమాత్రమైన ననకాశములేదని వారు బాగుగ గమనింపగలి గిరి.

వలసరాజ్యములందలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వపథముల విమర్శించుచు ప్రొఫెసర్ పాల్ రెంచి అనువారు తమగ్రంథమున నిన్ను

ముంజలీగో! లేత-ముంజలీగోళానం

దని పిల్ వాడికొండడిగె నన్ను”

ఇ నన్నియు సహజసౌందర్యముతో నర్ణింపబడినవి. కథాసరణి గల కావ్యము పండితులకును పామరు లకును గూడ సర్వజనాకర్షకమైయుండును. మనోరంజకముగా కథ చెప్పగలవారే యుండవలయునుగాని, వినుటకు కతూహల పడువారు యీప్రపంచ మున్నంతవరకు ఉండురు. పూర్వము వైవిచారణంబున శౌనకాదిమహాముని లహోరాత్రంబులు వినుచుండగా నక్కడకుండు అష్టాదశపురాణాగ్రంథము పూసనర్చి నట్లు చెప్పెను. జీవితభగ్యప్రబోధము కొరకే యనాదినుండియు కథలు చెప్పబడినవి. రాజకుమారుల నారు నెలల లో నీతి కోవిదులను జేయుచునని ప్రతిజ్ఞపట్టియేదా విష్ణుశర్మ మిత్ర లాభ మిత్రభేదాది పంచతంత్రమును కాకి, నక్క, ఎద్దు, జింక లతో కథల గప్పించి చెప్పెను. ఆంగ్లాధిపతి గొప్పవిమర్శకు డును, సాహిత్యవికారుడును, కవియును అగు మాత్యూ ఆర్చు ల్లుగాడు కవిత్వము జీవితభగ్యప్రబోధమై యుండవలెనని యుప దేశించెను. Poetry is the Philosophy of Life - అని నిర్వచించెను. కవిత్వమునకు ప్రయోజనమే యున్నయెడల ఇంత కన్న ఉత్కృష్టమైన ప్రయోజన మింకొకటి యుండజాలదని నానమృతము.

ఆచార్యులుగారిసాహిత్యసేవ క్లాసునీయును, చిరకాలము వీరి క వి త రంజిల్లుగాక యని కోరుచు, వీరి “సురభి” యను కావ్యమును కృత్రిమతతో స్వీకరించుచున్నాను. గమనింపు:—ఈ గ్రంథము వలయువారు యీ దిగువ చిరువామాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

మేనేడరు, ఆంధ్రా బుక్సు డిప్,

45, బందరువిధి, జార్జిటవును, మద్రాసు.

వ్రాసిరి “అదిమనివాసులతో వ్యవహరించుపట్ల వారిస్వభవస్వరూపు హావిషయమునగాని, జాతీయపరిణామవిషయమునగాని మన మెట్టిజోకృముకలగజేసికొనరాదు.” కాని హైందవులతో వ్యవ హరించుసందర్భములందుమాత్రము ఇంగ్లండు పూర్తిగతప్వత్రోవ త్రొక్కుచున్నదనుట స్పష్టము. వారి బాగోగుల భారముంత యు తననెత్తిపై వేసికొనినది. రాజకీయముగ నంతయు నశేషముకొనినది. ఆర్థిక పారిశ్రామికాది విషయములందు ఇంగ్లండు దేశముయొక్క ఆగ్రహాగ్రహములకు పాత్రులము కావలసి వచ్చెనని హైందవు లెంచుచున్నారు. వారి, జనసత్వములు శత్రుత్వాములు సన్నగిల్లినవి. వారిముఠ లరణ్యబోదనము లైన వి. వారివాంఛలు ఫలించుటలేదు. యువకులలో నెట్టిచాకచక్య ములునిద్యాధిక్యముగలవారికైనను భవిష్యత్తు అగమ్యగోచరముగ నున్నది. తెన్నుత్రోవదొరకుటలేదు. ఇంతకం టెనుస్థితి విపరీతస్థితి దుర్లభ మతెచ్చటకానము. స్వదేశీయులకంటె తాను హిందూదేశమును బాగుగా పరిపాలింపజూచునని ఇంగ్లండు సమ రించుటకు బూనుకొనుచుండును. లోకమంతట నిరంకుశప్రభుత్వము లిట్లే చేయుజూచును.

కేరీరము కుష్మిండుటకు పాటనముతప్పిపోవుటకు ముఖ్య కారణము తనదేశాపరిశ్రమ లేకుండుటయే. అవిధముగనే తెలి వితేటలు చాకచక్యములు చూపుటకు కార్యరూపమున బెట్టుట కవకాశములేనిచో ప్రాజ్ఞులు అప్రాజ్ఞులుగను భీరులు భీరులుగ నగుటసంభవించును. కావున స్వేచ్ఛావిహారములేదనికంటె లోకమున ముఠెద్దియును విశేషప్రదమమును జీవితయును అమా ను వ త్వ ము ను కలుగ చేయజాలవు. కా సన ని ర్భా గ ము కాంతి క్ర మ ము య మూ త్రమే ప్రభుత్వముయొక్క యుత్కృష్టపదర్యము కానేరదు. ఈ శాంతి క్రమములు శాసనములు కష్టకాలములందును క్లిష్టపరి సితులందును అనుబంధంబునవచ్చును. స్వతంత్రానుకరణము స్వపరి వాలనాసామర్థ్యము ప్రోత్సహించుటయే ప్రభుత్వముయొక్క పరమావధి. బలాధిక్యతకలిగిన ప్రభుత్వము దుర్బలలగు ప్రజలను సామాన్యులగు ప్రభువులను లోబఱచుకొని యంతటితో యూర కొనక వారి స్వతంత్ర స్వసామర్థ్యమును ప్రోత్సహించుట న్యాయము, విధానకామమైన యున్నది. హిందూదేశమునందలి భీమం తులగువారు వాంఛించున దిదియే! సంఘభివృద్ధికిని, దేశాభ్యుదయ మునకు పాటుపడ నెంచినట్టియు, రాజకీయపారిశ్రామికాది వి షయములలో శ్రద్ధబూని నాయకత్వము విహించుట కభిలషించునట్టియు నిరంతరింభివృద్ధి నొందజూచుట్టి యువకులు విద్యాధికులు కోరునదియే. వారు చిరకాల పాతంత్ర్యముచే పరిత పించుచున్నారు. ఒకవేళ నెవరైన ప్రజాశ్రేయోభివృద్ధి నూచ కములగు పనులు చేయుజూచుచో సర్వాధికారము కలిగినటు వంటి ప్రభుత్వముయొక్క సహకారము అనుమతి పొందనిది అని వ్యర్థప్రయత్నములే యగును. ప్రభుత్వమువారిట్టి ప్రయత్న ములు సామర్యముగా ప్రోత్సహించక నింకరించుట నిరసిండు టకు గల ముఖ్యకారణము స్వదేశీయులగువారిట్టి ప్రయత్నము లకు బూనుకొనుటయే! ప్రభుత్వమువారు రెన్నటికిని స్వదేశీయుల నాయకత్వమును మాగ్గముల ననుసరింపజాలరు. కొన్నికొన్ని స్వల్పకార్యములందు మాత్రము లోకమునకు వెరచిగాని పరస్పర ము చెడుననిగాని ప్రభుత్వమువారు స్వదేశీయుల నాయకత్వ ము మాగ్గము ననుసరించుట భాషను పాపము! అప్పటికే వారి ఘనతకు ప్రతిష్ఠకు ముప్పు వాటిల్లును.

వివేకాధిక్యతచేగాని సుపూర్ణాధికార బలముచేగాని మహోన్నతపదవి నధిష్ఠించిన బ్రిటిష్ ప్రజలు గుర్తులుబును ప తితులును అమాయకులును స్వదేశీయుల యాజ్ఞలను పాలించు టకుగాని మాగ్గముల ననుసరించుటకుగాని సలహాల వైకొనుటకు గాని లేకమైన బాల్పడురు.

ఈవిధముగ హిందూదేశపు ప్రజలలో నుత్సాహము ని ర్భాగశక్తి కాలక్రమమున నణగ నర్పపడిపోవుచున్నది. పాప మువారి హాకులలో ఆకావిచ్చాము లెవ్వియు గన్పట్టవు. స్వతంత్ర రాజ్యములలో విద్యాధికులగు యువకులు ప్రజాశ్రేయము నకై దేశకల్యాణమునకై పాటుపడనెంచెదరు, కాని ఇండియా లో నిట్టి యవకాశము లేదయ్యెను. కారణము పరాధీనతయే. దేశము నాంశ్చేయులు లోబఱచుకొని పాలించుచు దేశీయులను పరులవలె విదేశీయులవలె జూతురు. జార్జిచక్రవర్తి నాదేశ ము నా హిందూసామ్రాజ్యమని, చెప్పుచుండును. కాని భారతీ యులు దేశహితైకవిషయములలో శ్రద్ధ విహించునట్లును, అధికార ప్రాబల్యమునకు ఏమాత్రము భంగముకలుగు విషయమైనను రాజకీయములందు జోకృము కలగజేసికొని సంస్కరణములకు హక్కులకు పాటుపడుచున్నట్లగపడినను రాజద్రోహులుగను, అందోళనా పరులుగను ఫరిగజించి నిర్బంధించి ప్రవాసమునం

దుండెదరు. ఒకవేళ తప్పించుకొనగలవా రుండినను వారి నే మాత్రము ప్రభుత్వము లక్ష్యపెట్టటగాని, ప్రోత్సహించుట గాని తోడ్పడుటకు గాని సంభవించదు. లేదా అట్టివారిలో మాట్లాడుటకు నీవెవరవు, నీ కేమిపనియన్నది? నీవా మాకు చెప్పువాడవని, ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరికలు గా వింతురు గదించెదరు.

“హిందూదేశమందలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వోద్దేశము ఎప్పటి కిని స్వదేశీయుల కత్తిరిస్తామనుట సామర్థ్యము నిరూపన అటుట, వీలై నంతవఱకు నడకద్రొక్కటయేయని సర్ హెన్రీ కాటౌగారు చెప్పుచుండెను. సర్ విలియమ్ హోకోర్టుగారు కామన్సుభ్యో నీ క్రిందివిధముగా జెప్పినట్లు కాటౌగారు చెప్పియున్నారు:—“హిందూదేశ ప్రభుత్వోద్దేశము తన్ను దును స్వదేశీయుల కత్తిరిస్తామనుట సత్ప్రవర్తనమును ప్రోత్సహించుట. వాస్తవమున స్వేచ్ఛాచర క్తి స్వభావవిధమున చాకచక్యములుగలవారిని అసూయతో జూచుచు నిరుత్సాహ పఱచుచుండును. నక్కవినయములలోబడు స్వభావము కలవారిని ప్రేమించి ప్రోత్సహించుచుండును. వాక్ పద్ధతిని రోమన్ చక్రవర్తియును టార్కిస్టినో నూపర్ బస్సును డిగ్రహింపగల్గిరి కాబోలు. అయితే వానివలె తలలు నరుకుట కు మారుగా పిరొక నున్నిత మార్గము ననుసరించి రాజకీయము లందు ప్రాముఖ్యత వహించి కంటక ప్రాయముగ నున్నవారిని మారముగ మాత్రము త్రోసివేయుచుండును.”

పునః నగరములో నాకు కలిగినటువంటి ప్రత్యక్షము భవము నేనెప్పుడు మరునబాల. ఒకానొకప్పుడు అక్కడజరుగు చుండిన హైందవజాతీయమునాథి చూడ నేనుకొనజేసి వెళ్లితిని. ఒక సాయంత్రము నేనును భర్తసక కళాశాల విద్యార్థులలో ందరును కలిసి పికాదగ వెళ్లితిమి. ఒక గంటవఱకు అటు నిటు తిరిగి పిచ్చుట ఒక చెప్పుకొంద చతికిలబడి చాలవిషయ ములు మాట్లాడితిమి. ఆ విద్యార్థులు బుద్ధి మాత్సర్యసత్ప్రవృత్త నము కలవారు.వారందఱు దేశనేన నొనర్చి తమజన్మము పాఠక పఠమకొనవలెనని వాంఛించిరి. కాని సమస్త విషయములపరా ధీనమున నున్నవారి కొకకలు సఫలీ కృత్యమున పెట్టు! పాపము వారు తమ దేశము పడుచున్న పొట్టును అనుభవించుచున్నట్లు ములను గఱు తెలుంగుండిన విదేశీయ ప్రభుత్వమునకు లోబడి నేవ యొనర్చుచునో ఏవో నాలుగు ముక్కలు చదువుకొనికడు పు కత్తుకొని సర్కారు కచ్చేరీ లోనో ఆంగ్లేయవర్తకుల క్రింద గుమాస్తాలుగనో పహాయోద్యోగులుగనో పడి యుండి ముందేవోద్రవ్య తలకెద్రవనని యాన పెట్టుకొని కాలము వెళ్లుచు చెప్పివారే. ఆవిద్యార్థులు స్వకై నాధారపడి గౌరవప్రదములగు శివనోపాధు తర్ఫిదుకొన కృతశక్తియులై చిరకాల వాంఛిత మగు మాతృ దేశారాధనమునకు బూతుకొన నెంచిరి. కాని వా రేమి చేయగలరు? వారివ్యాధయముల మాటిమాటికి క్షుణ్ణమునై ప్రత్యేయే శల్యమువలె బాధించుచురాగా మేము చేయలేనదెద? యని వా రూరక నన్ను ప్రశ్నింపసాగిరి.

సర్కారులో చిన్నచిన్న నాకరీలుకొంచెము, పెద్దయు ద్యోగములు కొన్నిగలవు. అనాకరీలు యద్యోగములకు ఆంగ్లే యు తెచ్చున రారు ఈ యద్యోగములచేయవలసిన స్వదేశీ యులు పూర్తిగా తమ దేశాభిమానమును మానుచును విదేశాది రాజకీయముల జోలి కేమాత్రముపోక, ప్రభుత్వమునకు దోసిలా గ్గును రాజభక్తితత్పరులై మూఢులవలె మానముద్రదాల్చి తెల్లదొరలకు భృత్యుభూతులై పడియుండవలసినదే! కాని సత్స్వ భావము జీవిత మాత్మదేశనేవానిరతి కలిగిన యీ భార తీయసంతతివా రంద రిట్టి నీచకార్యమునకు నగుబాటున కొడి గట్టుదురే?

పాద మా సాయంత్రము విద్యావంతులను, స్వదేశాభి మానమునకు తీవ్రబాగ్గి చేదహించుకొని పోవుచున్న కోమల హృదయము డగు నానామ స్కూలు తాము పరాధీనులగు యు, ప్రాణాప్రియమున తమ జన్మభూమి బలనంపముగ దిసికొ నబడి విదేశీయుల ఖడ్గబలుమునకు లోబడియుండుటయు మాటి మాటికి తలపోసి లోకమున నిదవల కేయాంగ్లేయుడును అమెరి కాదేశము డుభవింపని పరితాపము, పడని యావేదనము వారెంతగా యనభవించిరో పడిరో ప్రత్యక్షముగా నే జూడ గల్గితిని.

పునఃవారి నాకుకలిగిన యీ ప్రత్యక్షముభవములన హిందూదేశమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారదుర్వి నియోగముచే దేశజల స్వకీయమున ప్రాభవమును ప్రతిభను అడగద్రొక్కదున్నారని నిస్సంశయముగ నిర్దోగమోటుగ చెప్పుగలను.ఆకారమున హైందవులకేగాక మానవాలి కంతటికి తీరనికొరంత అపారమున నష్టము వాటిల్లుచున్నది. ఇంతకంటె

ప్రపంచమునకు అధికతరమున నష్టము అపాయము నుండజాలదు. జేమ్స్ రనెల్ లనెల్ అనువా రివిధముగా జెప్పియున్నారు. “సమస్తజాతులు, మతములు భగవదాదేశముల బొందియే యు న్నవి. ప్రతిదానియందును నిగూఢమున భావమిమిడియున్నది. మనుజుల కోరిక లీడెరుటకును, వారికి సంతోషముఖములు క లగుటకును కృషి త్యాగము లనునవి వైవరత్తములని బోధించవ లయు. స్వేచ్ఛ, సద్బుద్ధి, విశాలహృదయము, న్యాయశీల మను నవి భగవత్ప్రభుత్వములు. ఇహలోకజీవనమాత్రమి యెల్ల ను ఆత్మం తానసరములు.”

ఇప్పటి హైందవులవలెనే పూర్వమొకవేళ గ్రీకులును పరాధీన మను పంకమున దులూగియుండుట సంభవించెనేని గ్రీకుజాతి తన ప్రాభవమును, సాహిత్యము, లలితకళలు మొద లనువానితో నది పొందిన వికాసము స్వస్మతులైనుపోయెడి దే! అందువలన ప్రపంచమునకు మానవాళికి నెంతకష్టము వా టిల్లెడిదో ఎవరు నిర్ణయింపగలరు? అమెరికనులలో, ఆంగ్లేయు లలో వెక్కిరిండు ప్రముఖులు విద్యాధికులవలెనే నీచుట హైం దవుల ప్రాచీనప్రాభవ మును గ్రీకుల ప్రాచీన ప్రాభవ మును పోల్చుట కు గాని విమర్శించుటకు గాని ప్రయత్నించుటలేదు. కాని మొత్తముమీద హైందవజా తివలె మహాత్ములు అసిగూలుండమున శతాబ్దులు పర్యంత ము ఆధ్యాత్మిక, మానసికీన్నతుల జెందియుండలేననుటమాత్ర ము నిర్వివాదాంశము. ఈజాత్యోన్నత్యము, వికాసము, ప్రాభవము, హైందవాళికొనుట మాత్రమేగాక మానవాలి సభ్యత, నాగరకత, తేజోయుతమున జీవితార్థములైనను సంతోషించి, పోషించి పెంపొందింపవలసియుండెను. ఇయ్యది సాధ్యపడు పెట్టు! లోకములో నేజాతియొక్క వికాసమునైన ప్రతి భావికేసాదులైన ఆత్మంతానశక్త్యమెకదే! అయ్యది స్వా తంత్ర్యవిజృంభణమే! కాని హిందూదేశమున కట్టి భాగ్యము కలుగదయ్యెను. ఇంతకంటె వేటొండు విషయమేను. ఇది ప్ర పంచమున కంతటికి గొప్పవిషయము. హిందూదేశము విదేశీయప్ర భుత్వమునకు లోబడి దాస్య ముభవించుచున్నంతవఱకు కష్ట పరంపరలలో దులూగి శిల్పావళిష్టమై యున్నంతవఱకు, స్వకైర్తిని, స్వసామర్థ్యమును మరల సంపాదించుకొనగలిగినంత వఱకు, అన్యజాతులతో కుల్యమన సభ్యత కారము నిధింప నంతవఱకు ప్రాచీనకాలమునాటివలె తన ఆధ్యాత్మిక సంపదను, ఆసాధారణమున తెలిసిలేదులు, ప్రభావమును, ప్రజ్ఞాదిని కేవలమును, ప్రపంచాభ్యుదయమునకై అనుగ్రహింపజాలను. కావున హిందూదేశముయొక్క చాగోగులు ప్రపంచముయొక్క బాగోగులుగ నుండునట్లు స్పష్టము. ఆదేశదాస్యము లోకనాశ మురకు కారాధూతముగను, ఉత్తమ మానవజీవితమార్గమున కంటకప్రాయముగ నున్నది.

సింగంపల్లి వేంకటాద్రి.
(అనువాదకడు)

నాగపట్నం ఆర్డర్ 1:—న. ఇ. తెల్వే కాత్తికసంఘమువారు వి ఎన్. తెల్వే కాత్తికసంఘమునకు సహాయార్థము ప్రథమ ధపా రూ 100 పంపిరి.
(ఆ. (వె))

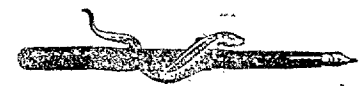
దేశాదును అల్లులు

కొంచెముగ శాంతించుట

అలహాబాదు అక్టోబరు 1:—క్రొత్త అల్లులు లేవన్నచుదేశా దూపనందు భయము వలలలేదు. ఇంకను కొలది రోజులుపోవు వర కల్లెయుండును. పోలీసు మిలిటరీగాడ్డులు కాపలాచేయు చునేయున్నారు. నగరన్యాయాధికారి రామలి లోకేష్వరములవై నిర్బంధముల విధించిరి. మహమ్మదీయులే అల్లులకు కారణమని తగు కఠినదర్శ తీసికొనుచున్నారు. గాయపడినవైద్యాలయము లందేగాక ఇతరత్ర వైద్యము నందుచున్నారు. మరీయొక గాయ పడినవ్యక్తి మరణించెనట. ఇరువురు మరణించిరి. తీవ్రగాయ ములకు లోనైనవారు 10 మంది. 81 రు వైద్యాలయమున చికిత్స నందిరి. 75 నురు అక్రెస్తు చేయబడిరి. 51 మంది రిమాండు నందున్నారు. హిందువుల కోరిక ప్రకారము కర్ఫూస్ ఆశ్శ మ తొలగించెను. అయుధముల గొలి పోరావనిరి. వాస్తవముల తో నూరేంప సాగెను. మతములయెటు పోలీసువా రుండి కాపలా కాచిరి.
(ఫీ (వెను))

అహమదాబాదు, సెప్టెంబరు 30:—కళాశాల విద్యార్థుల సమ్మె నేడుముగిసినది. విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు ప్రా ర్థన మందిరమున సమావేశమైరి. కళాశాలాధ్యక్షును వారికష్ట నిష్కరముల నాలోచించుటకు వాద్దాసమెనర్పగా విద్యార్థులు సమ్మె ముగించిరి.
(ఆ. (వె))

కొలంబో, అక్టోబరు 1:—చిన్న ఒక చిన్న నావలో సంబులలో 4 పానుల నల్లమును 7 పానుల గంజాయను పట్టు కొనినవచ్చున్న దొంగ పట్టుపడెను. సి. ఐ. డి. వారికొక పెద్ద వార్తకము జరుగుచున్నదని నమ్ముటచే ఆచోకి తీయు ప్రయత్న ములం దున్నారు.
(ఫీ (వెను))



లిజరుకలము

సుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీ కు త గి న ది
ఒ క టి గ ల దు
మామూలు 10 ఆర్. నేట్టి 100 పి.
సెల్ఫు-ఫిల్లింగు 40 ఎఫ్.

H.P. CO LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.


జ్యోతిష విద్యాప్రకాశిక.

తెవ భాగము భావఫలాధ్యయము.

జైమినీ నూత్రములు, జ్యోతిషపురత్నమాల, సారావళి, కేరళనూత్రములు, బృహత్సారావళి, కుండలం 30, 40, ప్రాచీనజ్యోతిష గ్రంథములయొక్క ముఖ్యమైన రహస్యవిషయములన్నియు దివియందు చేర్చి, శాస్త్రరసహితముగా సుమారు 2000 శ్లోకములతోను, నూత్రములతోను, సుమారు 400 శ్లేశముగల నీ గొప్పగ్రంథమును రచించినా ము. ఫలవిషయములలో నితరగ్రంథముల నన్నిటిని మించియుండును. ఇది నచ్చినియెడల దివికి 10 రెట్లు భద్రమ గావలెయు చును. ఇది మాజ్యోతిషపాఠశాల సహదాదులకు రు 2-6-0 కను యితరులకు రు 2-6-0 లకు గి. పి. ధర్మం సహిత ముగా పంపబడును. బ్రిటిషు పోస్టాఫీసులేరి వై హంప్రాంతమునకు సామ్యునుండుగా పంపబడెను.

గోపాలపురం, }
కొత్తపేట పోస్టు, }
తూర్పుగోదావరి జిల్లా. }
అకెల్ల వెంకటకాశ్రమి,
గ్రంథకర్త.

ALL ORDERS NEATLY & PROMPTLY
EXECUTED WITH FULL GUARANTEE



KESAVA VENKATACHARYA
JEWELLER
CATALOGUE FREE
176, CHINA BAZAAR ROAD, MADRAS.

175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

తిరువూరు డివిజన్ దుస్థితి

తిరువూరు డివిజన్ లోయూ, చిన్న చిన్న జమీందార్ల గా ముఖ్యము విభజింపఁ బడియున్నది. చరహము మీఁద జమీందారులందఱును, వెలమవారు. భూములూ! సారరహితములు. నీటివసతియూ! పూజ్యము. విద్యాధికులూ! ఈశివిజ్ఞ మొత్తముమీద వి. ఏ. ప్యానెనవారు ఒక్కరే. ఉన్నత విద్యాలయములూ! నిన్ను మొన్నటి వఱకు నొక్క లోపరు నెకండరీ స్కూలులైనను లేదు. కావలయునని ఆందోళనము చేయువారును లేరు. పరభాషల గొడవయెల! మాతృభాషాభిజ్ఞులని భారతముగ జెప్పదగినవారు ఒకరిద్దరికన్న నెక్కువయుండరు. జమీందారులలోఁ గొందరు తప్ప తేదికర ప్రజాసమాహార మంతయు వీడతే. అన్నియు కుగ్రామములు. గ్రామమున కొకరిద్దరు మాత్రమే సామాన్య వ్యవహారోపయోగమునకుఁ దగిన అక్షరాస్యులుగ నుండురు. వీరికి ప్రజాభివృద్ధి విద్యాభివృద్ధి నందుట యన ననిష్ఠము. కృష్ణాజిల్లాలోని తాలూకాలయం దిది అదని తాలూకా యని అధికారులు బెట్టిన పేరు అన్వర్థాభిధానమే.

కలవు

అనావృష్టి దోషమువలన గత సంవత్సరము పంటలు లేవు. మాలినాలి జేసికొని జీవించుటకై నను, పనులు లేవు. యావజ్జీవ భుక్తములగు నీరచరాస్థులు విక్రయించియైనను బ్రతుకుటకు, కొనువారు లేరు. భాగ్యము, నిచ్చువారును లేరు. ప్రజాసంక్షోభము మితిమీరిపోవుచున్నది. ఎన్నియో పనులుజేసి అసి పంజరములవలెఁ గనఁబడు వీదజనులను గాంచిన కఠిన పాపాణి సర్వశూన్యములు నైతము లలజల కరుగకమానవు. షామదేవతాదంష్ట్రములం జక్కిన దీనజనుల రక్షించుట కన్న మిన్నయగు ధర్మము జేతొందులేదు. కాన ధనికు లెల్లరును దయాద్రోహేతస్కులై కలవు చందాలను వనూలుచేసి వీదజన రక్షాబధకంకణులై పుణ్యము గట్టుకొనుటకుఁ ద్వరపడఁ బ్రార్థించుచున్నాను.

ప్రయాణసౌకర్యములు

రైలవ ఎట్టుండునో! ఎటుగనివారిసంఖ్యయే మాడివిజన్ లో నెక్కువ. రోడ్డునెక్కు 84 వేలకుపైగ చెల్లించుచున్నను, కొండ

పల్లినుండి తిరువూరునకువచ్చు, నానాకష్టమయ్యుండునని నొక రోడ్డుమాత్రమే కలదు. తిరువూరునుండి గంపలగూడెం మీదుగా మధిర కై త్వేష్టేషనుకును విస్సన్న పేటనుండి పులేలమీదుగా తిరువూరునకును రోడ్లువేయుట అత్యంతప్రాముఖ్యమైయున్నను, కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారి కిబివయయమై తీతకన్ను వేసి రని చెప్పవలసియున్నది. విస్సన్న పేటనుండి పులేలమీదుగా తిరువూరు రోడ్డువేయుటకై వెనుకసంకల్పించి ఆలెనుబోని భూములను జిల్లాబోర్డువారు కంపెన్ నేషన్ నొసగి తీసికొనిరి. కాని ఏలకో అది విరమించి, విస్సన్న పేటనుండి ఒకరోడ్డును ప్రారంభించి, కొండపల్లి తిరువూరు రోడ్డునకు కొందూరువద్ద కలిపిరి. ఇది తిరువూరు వెళ్లు ప్రజాసామాన్యమున కుపయోగకరముగాదు. అధికారులకును మోటారులపై ప్రయాణముజేయు శ్రీమంతులకును మాత్రమే ప్రయాణమున కర్హణీయముగ నున్నది.

ప్రజలయిబ్బందులుగాంచి దయాద్రోహుడయ్యెను మా నవరాజుపఱవ ఎట్టేటు జమీందారులును నగు మ. రా. శ్రీ గంగవెల్లి విశ్వనాథరావుగారి సత్ ప్రయత్నమువలన, ప్రజలందఱు శ్రీవారి యాజమాన్యముక్రింద సమాజేతమై కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారికి ఒక పిటీషన్ బంపుకొన్నట్లు తెలియుచున్నది. స్వాతంత్ర్యప్రియులగు శ్రీ శ్రీ కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారు ప్రజాశయములను లక్షించి, విస్సన్న పేట తిరువూరురోడ్డును కాంక్ష చేసి త్వరలో పని ప్రారంభించి అన్నాపన్నులైన ప్రజాసముద్రాణభారము వహింపఁ బ్రార్థితులు.

కోలాహలం సీతారామరాజు,
తెల్లదేవరపల్లె.

లక్ష్మీ నెవ్రెంబరు 30:— పోస్టాఫీసుల ఇన్స్పెక్టరు గారికి 18 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను. (ఫీ. ప్రెస్)

నెవ్రెంబరు 27 తేదీని మాధవరంలో శ్రీరాజా రామ మోహన్ రాయలవారి వర్ధంతి జరుపబడినది.

లాహోరు, అక్టోబరు 2:—మధ్యాహ్నము రెండున్నరగంటలకు రైలును మోటారుబస్సును డీకొనెను. బస్సు ముక్కలయ్యెను. 9 మంది చనిపోయిరి. 19 మంది గాయపడిరి. వారందఱు అమృతసరము గొనిపోబడిరి. (ఆ. ప్రె)

శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాపన నూతన ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల ప్రారంభోత్సవా హ్వనము

స్వస్తి శ్రీ (ప్రథమ సం॥ ఆశ్వయుజ శుద్ధ 10 లు శుభవారము (6-10-27.) కోవూరు ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాలావరణ మందిరమునందు ఉదయము 9 ఘంటలకుపైద శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాపనా మహోత్సవమును సాయంత్రము 4 ఘంటలకు శ్రీయుతులు ఆమందర్ల సుబ్బకృష్ణారావువంతులు వారి యాజమాన్యమున నూతన వైద్యశాలా ప్రారంభోత్సవమును జరుపబడును. ఈ సందర్భమున బెజవాడ వాస్తవ్యులు శ్రీమంత్ కవిరాజ ప్రతివాదిభయంకర కృష్ణమచార్యులవారిచే నాయుర్వేదోన్నత్యమునుగూర్చి యుపన్యసింపబడును. దీనిచేసి సహృదయులెల్లరు విచ్చేయ బ్రార్థితులు.


విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్య

వివాహవయోనిర్ణయ బిల్లు

శారదాపీఠ శంకరాచార్యుల ఆక్షేపణలు
అహమ్మదాబాద్, అక్టోబరు 2:—శారదాపీఠపు శ్రీమద్దగ్గురు శంకరాచార్యస్వామి రాజరాజేశ్వర మహారాజాగారు వివాహవయోనిర్ణయ బిల్లువిషయమై ఆక్షేపణలను తెలుపుచు రాజప్రతినిధిగారి కొక తంతివార్త పంపిరి.

మతవిషయములందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనుట న్యాయము కాదనియు, ప్రాచీనసాంప్రదాయములపై విశ్వాసముగలవారి అభిప్రాయములను అదరింపక 12 వా వత్సరముల వయస్సుకు లోబడిన బాలికలకు వివాహము చేయు గూడవని బిల్లును తయారుచేయుట న్యాయముకాదనియు, గవర్నరు జేసరలుగారు బిల్లును పిటోచేయవలయుననియు కోరెను శంకరాచార్యులు గవర్నరుజేసరలకు తంతివార్త పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

for Economical Transportation.



మీ వ్యాపారమునకు కావలసినట్టుగా చివర్ లెట్ ట్రక్కు సిద్ధపఱచబడినది.

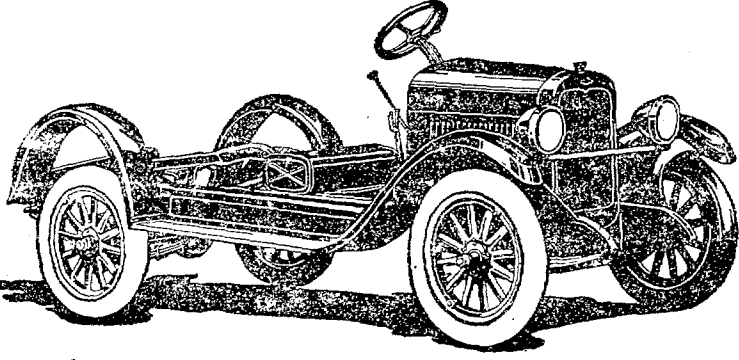
గియర్ షిఫ్ట్ ట్రక్కులను తయారు జేయుటయందు, ప్రపంచమందంతటను ఖ్యాతినొందిన చివర్ లెట్ అన్ని సదుపాయములు గలిగినట్లుగా సిద్ధపరుపబడినవి.

మీ వ్యాపారమేది యయినను, సరే, మీరు వాడునవి ఒకటి కాదు మరియెన్నియైనను సరే, మీరు దిగుమతి చేయుసరకులు సున్నితములైనవి, లేక బరువుగల వైనను సరే, మీ వ్యాపారమునకు మిక్కిలి అనుకూలముగా నుండవలె నన్న చివర్ లెట్ ట్రక్కును సంపాదించుడు.

బస్సులకు, ట్రక్కులకు తయారు చేయబడిన బాడీల రకములు కాక, ప్రతివర్తకమునకు ప్రతివర్తికముకా కావలసినట్లుగాను ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటుగాబడియున్నది. అన్నియును చూచుటకు సొంపుగానుండి, నడుపుటయందు సులభసాధ్యము, రక్షణగలిగియుండుటకు, అన్నివిధముల పొందిక కలిగియుండుట మున్నగు సదుపాయము లన్నింటిని గల్గియున్నది. ప్రతిట్రక్కును ఖ్యాతినొందిన చివర్ లెట్ ఛాసిస్ నుం దమర్చబడి, ఎట్టి కఠిన ప్రదేశములందును వెళ్లుటకు తగినట్లుగా మిగుల దారు

ధ్యముగను గట్టితనమును గలిగినట్లుగా నవీనపద్ధతులలో నమర్చబడి, ప్రపంచమందంతటను, మిగుల నాణ్యమైనదని విశదీకరింపబడుచున్నది. అందు ముఖ్యముగా గట్టితనమునకును, సులభముగా నడుపుటకు అనురూపమైన సాధనము లెవ్వియన, శక్తిగలిగిన వాల్వ్యుయిన్ హెడ్ మోటారు 3 స్పీడ్ ట్రాన్స్ మిషన్, పెద్ద ఓవర్ హైజు బ్రేకులు, లోడ్ నకు ఎక్కడచూచినను సమదూరమున నుండునట్లు స్ప్రింగులమర్చుట, ఆయిల్ ఫిల్టర్ తదితరములు.

మీరు మీసరుకులను, గాని ప్రయాణికులు గాని వేగమున గొంపోవలెనన్న, టన్ను మైలునకు ఎక్కువగా ఖర్చుకాకుండునట్లు చేయునదియుయేకోరిన, మావద్దకురండు గియర్ షిఫ్ట్ ట్రక్కులలో నవీన పద్ధతులలో బాగుగా తయారు కాబడుచున్న వెవియో, తెలుపగలము.



కోచ్ బాడీ లమర్చుటయందును, ఎట్టి ఆలస్యము లేకనే వెంటనే అమర్చి యివ్వగలము.

మదరాసు సింపున్ అండుకో, లిమిటెడ్. ఉదకమండలం.

ముస్సోరీలో తుపాను

70 మంది చనిపోవుట

2500 ఇండ్లు నేలపాలగుట

సెంటులూయా, సెప్టెంబరు 30:—తుపానువలన ఇంత వరకు 28 గురు చనిపోయిరి. వందలకొలది తుతగాత్రులైరి. గొప్పనష్టముగల్గెను. ఇండ్లు నేలగలిసివని. కాకపోకలకు వీలులేకున్నది. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు వీలులేదు. గంటకు 90 మైళ్లు వడితో వీచెను తుపాను. అతిభయంకరముగ నుండెను. ఉండి ఉండి గట్టలునును గుండెలవియనటులవీచెను. ఇంటికప్పు లెగిరి పోయినవి. గోడలుకూలివని. వేలకొలది చెట్లు వేళ్లతో పెకలించుకొని నేలగులినవి. పీఠులన్నియు చెట్లతో నిండిపోయినవి. పోవుటకు వీలులేకుండ ఆడుగాయన్నది. పెక్కుస్థలములందు పాదచారులు గాలిలో ఎగిరిపోయిరి.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

‘మాడ్చీ’ ఫలములు బాగా పెరుగును. తోటలన్నియు నుడిగాలిచే తగలడినవి. ఒకడు చనిపోయెను. 9 గురికి చెట్లు తగిలెను. 40 మందికిపైగా చనిపోయిరి. 70 మంది చనిపోయినట్లు ఇంతవరకు లెక్కలు లేవని. ప్రభుత్వసైన్యమును ఆయుధాగారమును సొత్తును కాపాడుటకు నియమించిరి. 2000 మర 2కి తలదాచుకొనుటకు వసతి సేర్పాటుజేసిరి. అతి మనోహరమగు నగరముయొక్క పడమటిభాగము మంటగలసింది. 2500 ఇండ్లు నేలకలిసి అపారనష్టము పాలైయుండునని అంచనా వేసిరి. మోటారుబండర్నియు బ్రష్టలై పాడైపోయినవి. కొన్ని పూర్తిగా తలక్రిందైనవి. కొన్ని ఇంటిగోడలలో ఇరుక్కొన్నవి. పోలీసు (రిజర్వు) ను పిలిపించిరి. నిప్పును చల్లార్చువారు శిథిలమైనచోట్ల వెదకుచున్నారు. గోడలకూలుటచే ఇద్దరు పోలీసువారు చనిపోయిరి.

లండన్ పురపాలకాధ్యక్షులగ సర్ చార్లస్ ఫ్యాటీ గా లేకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

పక్షవాతమునకు మందు

దోమకాట్లు మలేరియాజ్వరమును కలుగజేయుట
లండన్, సెప్టెంబరు 30:—పక్షవాతమును కుదుర్చుటకు లండన్ ఉష్ణావస్థావ్యవస్థాలో రోగులకు దోమలచే కరిపించి మజ్వరమును దెప్పించి చికిత్సజేయుచున్నారు. 9 గురికి పూర్తిగా కుదిరి ఇంటికీపోయిరి. నలుగురికిను నిస్సత్తుంగ మాత్రము యున్నారు. పెక్కుదిగా యుంటుంది. 13 గురికి చాలవరకు నియమైనది. 10 మందికి మరలేదు. అయిదుగురు చనిపోయిరి. నలుగురికిను చికిత్సను బొందుచున్నారు.

టెలిఫోను

ప్రచారమును నార్వే ఇంగ్లండులకు వచ్చే ఆదివారము ఆక్టోబరు 2 తేదీని ప్రారంభించెదనని పోస్టుమార్షల్ జనరలు ప్రకటించెను. మొదట లండన్ అస్టోక్ టెలిఫోనును లెట్టెదరు. చూడు నిమిషములకు ఒకవారు మాట్లాడినందులకు లండన్ నుండి అస్టోక్కి 22½ పిల్లలగులు ఉదయము 8 గంటలనుండి రాత్రి 9 గంటలలోపుగ, రాత్రి 9 నుండి ఉదయము 8 వరకు 18½ పిల్లలగులు.

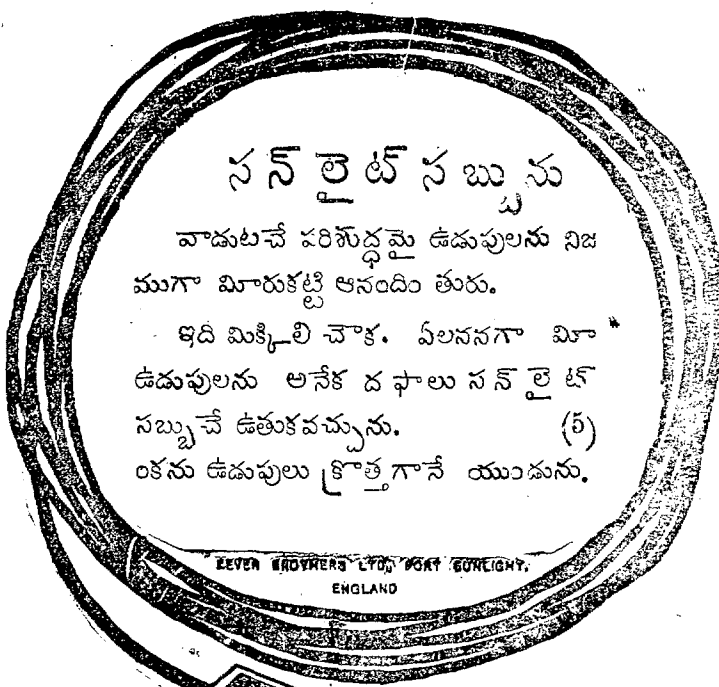
పండితమోతీలాలు నైహూగారు

జనీవా, సెప్టెంబరు 29:—మాంటానా ఆరోగ్యస్థానమున నైహూగారు కుటుంబముతో ఆగిరి. భౌతికమతి అసంపూర్ణ పథతాలాను అంత్యసమావేశములకు జనీవానచ్చి నైహూగారు ఇండియను ప్రతినిధులతో బసజేసిరి.

త్వరలోనే లండనుకు బయలుదేరును.

గ్రీకు రాజకీయ ప్రముఖులను జంపుకుట

ఏథెన్సు, సెప్టెంబరు 30:—గ్రీకులలో గొప్పరాచకీయ వేత్త అనందరిని జంపి భయంకరముగ నిరంకుశపాలన మొనర్చుటకు పాన్థన్ పక్షమువారు కుట్రజేయు ప్రభుత్వమువారు కనుగొనిరి. పూర్వము చేశియుండుటయగు స్పిరిటోస్ నేనాని పాన్థన్ నేనాని కొడుకుని అరస్తుజేసిరి. పర్వలానుపతిని గూడ బట్టుకొన ప్రభుత్వమువారు వారంటునుకొనిచేసిరి. ఈ మొక్కడనున్న ఢిల్లీ ఎగ్జికిసివ్ లెయిదు.



మెక్సికోలో క్యాథలికు మతస్థులు తిరుగబడుట

ఒకమతాచార్యుని ఉరిదీయుట
34 క్యాథలికులు చనిపోవుట
మెక్సికో, సెప్టెంబరు 22:—34 గురు క్యాథలికులు మతావేళపరులు తిరుగబడి హతులైరి. వీరిలో పెద్దవాడగు క్యాథలికు ఆచార్యును నేడావోగారు బ్యాటిస్కో వ్యాజ్యములో ఫెడరలు సేనలతో పారి పట్టుపడి ఉరిదీయబడెను. రెండుపర్యాయములు ఎదుర్కొనిరి. మొదట 38 మందితో లాను మెజిక్టిమిలో పోరిరి. నాలుగుగంటలు పోరి 14 గురు చనిపోయిరి. సివానగారి నురిదీసిరి

రెండవసారి 250 మందితో తిరుగబడిరి పార్టు డిల్లాలో. వారు కొండలలోనికి పరుగెత్తిపోయిరి. 18 గురు మృతులను వెనుక వదిలివెట్టిపోయిరి. చాలమంది తుతగాత్రులైరి.

బ్రిటనులో గొప్ప తుపాను

పంటలు పశువులు నష్టపడుట
రుగ్బీ, సెప్టెంబరు 30:—బ్రిటిషులో తుపాను వర్షప్రాతముతో వీచెను. వరదలు మరల ప్రారంభమయ్యెను. కొన్నిచోట్ల పంటలు విస్తారము పాడైనవి. నాశనమైనవి. వేలకొలది కోట్లమునిగిపోయినవి. రోడ్లన్నియో మునిగిపోయినవి బండ్లు మోటారుబండ్లు పోవుటకు వీలులేక నిలిచిపోయినవి. వర్షముచే కొండజారిపడుటచే కార్లయిలుదగ్గరైలు ఆగిపోయినది. ఇంగ్లీషు చానలులో పొగయోడలు ఆగిపోవలసివచ్చెను. పెక్కునాకలు రేవు తలదాచుకొనవలసివచ్చెను. దక్షిణతీరపు రేవులలో సముద్రము అల్లకల్లోలముగా నుండెను.

జాతిసమితి ఆర్థికసంఘములో 15 గురు సభ్యులుందురు. అన్నిజాతుల ప్రతినిధులుందురు, బ్రిటను ఇండియా ఆస్ట్రేలియా తరపున సర్ సిడ్నీ చార్మోక్ గారు ప్రతినిధిగ నుందురు.

అట్లాంటికు సాకాదళ ప్రదర్శనము తుపానుగ నుండుటచే ఆపుజేయబడెను. ఇందులో ఒక పడవ తలక్రిందులై సిబ్బంది ఎల్లో బ్రతుకగల్గెను.

పెనుగొండ్ తాలూకాబోర్డు

తాలూకాబోర్డులో పెనుగొండ్ రంగారావుగార్లు 11 గురుసభ్యులు సభలకు హాజరుకాని హేతువుచే తమసభ్యత్వములను గోలుపోయిరి. అధ్యక్షులు శివశంకరంగారు నూతన ఎన్నికలను జరుపుటకై 17 ఆక్టోబరు తేదీని నిర్ణయించిరి. సెప్టెంబరు 20 తేదీని నామినేషనులను పుచ్చుకొని 21 తేదీని సరిచూచి 11 దరఖాస్తులే వచ్చినందున ఎన్నికలతో నవసరములేకుండా నూతన దరఖాస్తుదారు లందరు సభ్యులుగ నెనుకొనబడినట్లు అధ్యక్షులు ప్రచురించిరి.
20 తేదీని తాలూకాబోర్డును ఎందుకు అసమర్థతక్రింద రద్దుచేయకూడదో తెలుపుమని ప్రభుత్వమువారు పంపిన ఉత్తరువుచేరినది. ఈవిషయమును విచారించుటకు అధ్యక్షులు 27 తేదీని మీటింగుజరిపిరి. 24 గురుసభ్యులకు 18 హాజరైరి. అందులో నూతనసభ్యులు 11 గురుకు హాజరై ప్రమాణములను గైకొనిరి. ప్రభుత్వముయొక్క ఉత్తర్వు క్రమమైనది ఎట్లుకాదో కోర్టుకు తర్హుప ఎట్లు భిన్నముగనున్నదో బోర్డులోకలిగిన కలవరముయొక్క వివరములన్నియు సభలో సభ్యుల కెరుకపరచబడినవి. చాల చర్చజరిగినప్పటికీ బోర్డువారు శివశంకరముగారు ప్రెసిడెంటుగాచేసిన వ్యవహారములయందు క్రమముగానే జరిపి రనియు దీనికి అందరు బాధ్యత వహింపవలెననియు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి. కలవరకారణము లన్నియు తొలగినందున ప్రస్తుతమున్న బోర్డును రద్దుపరచుటకు తగినసమయము కాదనిన్ని మేనేలలో జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు రద్దుపరచవలసినదని చేసిన సిఫారసుపందర్భము లన్నియు నిపుడు మాసిపోయినవనియు అందుచే బోర్డును రద్దుపరచవలసిన యవసరము లేదనియు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తర్వును పునర్వ్యవస్థీకరింపవలసినదిగా తీర్మానించిరి. అనంతరముచో న్యాయస్థానముల వ్యవహారము నడుపుటకును అధ్యక్షునికి అధికారమునంగిరి. ఆక్టోబరునెలలో ప్రధానమంత్రిగారు ఈజిల్లము పర్యటనము వచ్చినప్పుడు రాయబారముగావెల్లి నీవిషయమునుగురించి విన్నవించుచుకొక ఉపసంఘమును నియమించిరి.

(వికవిశేఖరి)

రంగూను సెప్టెంబరు 30:—ఇదివరలో న్యాయవాది యు, ఇప్పుడు బందిపోటును అగు తుంగభాబుగారిని దోసిడికి వెళ్లుచుండ పోలీసువా రాతనిపై తుపానులుపెట్టి చంపిరి. సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు యాబావిడుగారు క్రిందటి ఆదివారమునాడు నీటిగండముందు మృతులైరి. (ఆ.ప్రె.)

కలరాకు అమోఘమైనమందు

విషాచినివారిణి

గత యిరువది సంవత్సరముల నుండియు అనేక ప్రాణులను రక్షించి ఖ్యాతిఁపొందియున్నది. ఇతి యింటను ప్రతిమనుష్యుని వద్దను యీ కాలములో ముఖ్యముగ వుంచుకొనవలెను. కలరా విరేచనములకేగాక జగట నెత్తురు అజీర్ణ విరేచనములకున్న ప్రయోగించును. 3814

వెల రు 1-2-0 డజ్జ రు 12-0-0

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి,
ఏ. కె. ఏ. సి. ఆయుర్వేద నిలయం బెజవాడ.

శ్రీమత్

కన్యకాపురాణము.

ఆర్యవైశ్యకులచేతయగు శ్రీవాసవకన్యకా పరమేశ్వరి దర్శితమున అనేక ప్రాచీనతాత్రప్ర గ్రంథముల నామూల గ్రమగ పరిశీలించి ఆంధ్రతాత్పర్య సహితముగ శతద్వంద్యముల ముఖ్యముగ నంశీకరణచారాభివృద్ధి లభ్యపతన మొనర్చు ని పథమున గోత్రాధ్యక్షక సంగతులను చేర్చించి చరిత్రాను సరణమున కుచితముగ హాస్టా చిత్రపటములను చేర్చి డబుల్ రాయల్ 40 పేజ్స్ క్లెస్ కాగితములందు 82 అధ్యాయములు గల 842 పుటల గ్రంథముగఁ బ్రకటింపఁబడి యిదివర కనేక ప్రతు లీ హిందూదేశమున వ్యాప్తిపొందియున్నవి.

కాల్చితోలైదు 4-0-0; అట్టలైదు 8-8-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వలయువా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు.

వాటంబాటి - వెంకటనరసింహులు సెట్టి

అందు నన్ను,

బజారుపేది, చిత్తూరు.

ఆయాసపడవద్దు



శూలనొప్పి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెన్ శూలనొప్పి నివారిణిని ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది పొఖ్యము ననుభవించుట. ఇది చాలా నమ్మకమైనది చాలాకాలమునుండి అనేక ఘనవెద్యులచే ఆమోదింపబడుచున్నది. మందులంగల్లన్నిటిలోను దీరదము. ప్రపంచమందంతటను శూలనొప్పిలకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపునంబంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని సుగుణమును పొందుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుట. ఇంక ఆయాసము పొంద నెవరము కనిపించదు.

చేంబర్లెన్ శూలనొప్పినివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.

3913 ఇందులో వత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు ప్రాచీనమైన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రభువనివారిణి.

కన్యవిద్యార్థుల కొక హెచ్చరిక

గుంటూరుజిల్లా దోనేపూడి గ్రామములో జరిగిన ఆయిదవ కన్యవిద్యార్థి వహాసభయందు యీక్రింద సుదాహరింపబడు తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి. ఆ తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టినగాని మనసంఘ ఆదర్శముల నెరవేర్చుట కవకాశముండదు. ఆ తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టనలసిన బాధ్యత మనయందున్నది ఇంతవరకు సోదరవిద్యార్థులెవ్వరు నావిమయమున శ్రద్ధవహించుపడుట యెంతయు విచారకరము. విద్యార్థుల మన మనమే సంఘవిషయమున ఆశ్రద్ధబూనిన సంఘపరిశీతు లెట్లుండనో వేఱుగచెప్పవలయునా? సంఘనాయకులు ప్రజాసంస్థలయందు చిక్కుకొని సంఘమును పూర్తిగా ముఱచిరిని చెప్పవచ్చును. మనముగూడ సంఘమునెడ నిరాదరణచూపినసంఘాభివృద్ధి కలుగుటెట్లు? సహాయమపేక్షించు విద్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి పెరుగుచున్నది. మహాజనసంఘమువారి మృతేత న ము లు బహు స్వల్పము. విద్యార్థుల మనమునకు ఉత్సాహముతో కాన్యరంగమున దిగిన, చీదవిద్యార్థుల సహాయార్థము సంతకరము 1-కి గుమారు మూడు నాలుగు వేల రూపాయలు నమూలు చేయవచ్చును. విద్యార్థి పథిలో తృప్తిపడక సంఘాభివృద్ధికి మూలాధారమును యీసమస్యను కొంతవఱకు పరిష్కరింపగలిగితే మేర మనముగూడ సంఘసేవ చేసేవార మగుదుము. విద్యార్థులకు సంబంధించిన విషయములు పెక్కులుగలవు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములక ధనము కావలెను. సంఘమును పీల్చి పిప్పిచేయుచున్న సాంఘికరూచారములు, అందుముఖ్యముగా లోకలోబోధ్యుల వృత్తిలన సంఘమునకు గలుగుచున్న నష్టములు, వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన విషయములు, సంఘ ఆర్థిక విద్యార్థివిషయములు, మానవసేవ మొదలగు విషయములమీద పండితులచే వ్యాసములవ్రాయించి కరకుత్రముల ప్రకటించి ప్రచారముగావించుట అవసరముగా కనబడుచున్నది. సంఘాభివృద్ధియమునకై నెలకొల్పబడిన సంఘములు ధనాభావముచే జీవకళతప్పి నిద్రావస్థయందున్నవని చెప్పవచ్చును. సాంఘికంలో పెద్దకలవరము కలుగజేసి వారియన స్థుల స్వసంఘాభివృద్ధికై ఏర్పాటుచేయబడిన సంస్థలకు మరల్చవలెను. ఇన్నియు జరుగవలెనన్న ప్రచార ముసూము. మన విద్యార్థిసంఘమునకుధనములేనిసంగతిమనలో చాలమునికి తెలిసిన విషయమే. ఏకర్మాత్మ్య సహాయములనో ప్రతివత్సరముమాత్రము సహజేతుననున్నాము. ఏకాలదివందయో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకైనను తమస్వంత్రధనమును వెచ్చించుచున్నారు. కాని సంఘస్వంత్రధనములు బాగుగా జరుగవలెన్న సంఘమున కాదాయమనవరము. ఈ అవసరమును గుర్తించియు ఆయురవగవ్య విద్యార్థిమహాజనసభలో సంఘాదాయమునకుగాను కొన్ని తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. వానిని ఇంచు బొందుపరచుచున్నాము. ఆ తీర్మానముల గౌరవించి విద్యార్థిసోదరు లెల్లరు తోడ్పడి న గాని సంఘాభివృద్ధిని నిర్విఘ్నముగా జరుగుటకు అంకశముండదు.

(1) "కన్యవిద్యార్థి సంఘ వ్యవహారముల నడపుటకును, అద్యములను నెరవేర్చుటకును ద్రవ్య మనవరముగాన విద్యార్థులెల్లరు కన్యవిద్యార్థి సంఘములో సభ్యులుగా చేరి మూడవ ఫారంబుండి స్కూలు ఫైనలులోపు విద్యార్థి సం॥ 1 కి రు 1-0-0 చొ॥ కాలిజీ విద్యార్థులు సం॥ 1 కి రు 1-8-0 చొ॥ సంస్కృత, ఆంధ్ర, హిందీ, వృత్తివిద్యల నభ్యసించునారు సం॥ 1 కి రు 1-0-0 చొ॥ చందానీయ యీ సభవారు కన్యవిద్యార్థులకు కొరుచున్నారు."

(2) "ఎచ్చు సంవత్సరము స్థానికసంఘ వివిధ శీర్షాలు తదితర పనలు సాగుటకు ఒక అక్షిను నేర్పబడి కార్యముకొనసాగించుటకు రు 600-0-0 ఆరు వందల రూపాయలు అవసరమని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు."

చందారూపకముగ వచ్చు ధనముగాక యీక్రిందనుద్రహరింపబడు రీతి వసూలుపఱచుటకు అంగీకరింపబడినవి.

ఇతర దేశములకు పోదలచి బీరో సహాయము కోరు విద్యార్థి చెల్లించవలసినది. రు 5-0-0

ఆవిధముగ సలహా పొంది ఇతర దేశములకు పోయిన వారు అధికముగా రు 15-0-0

మన దేశమునందు చదువకోరి బీరో సహాయము

కొరు ప్రతివిద్యార్థి రు 200

వివాహ సంబంధములకు కొరు వారు 200

అటల సహాయము పొంది వివాహముచేయువారు 1000

ప్రతివిద్యార్థి వివాహమునకు కట్టుముక్రింద 500

స్కూలు ఫైనలు ప్యాసైనవిద్యార్థి	100
ఇంటర్ మీడియేటు	200
బి. ఏ., యం. బి. యమ్. సి., బి. యస్. సి. బి. ఇ.	
మున్యగువారు	రు 500
బి. బి. వారు	రు 1000

ఇంతవఱకును యీ తీర్మానములపట్ల యెట్టిచర్యయు దీసికొనబడలేదు. కాబట్టి సోదరవిద్యార్థులెల్లరు పైతీర్మానముల నాదరించి సంఘమునకు కట్టవలసిన రుసుములను చెల్లించ ప్రార్థించెద. ఈక్రిందిపట్టణములలోనుండు విద్యార్థులు ఆ పట్టణముల కెదురుగ నుదహరించినవారికి తమవందాను, కట్టుములవగై రాలనిచ్చి రక్షిం బొందవచ్చును.

బెజవాడ—మ-రా-రా-శ్రీ, సూతక్కి రామశేషయ్య చౌదరిగారు బి. ఏ. బి. యల్.

బందరు—వై. గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కన్యవిద్యార్థి వసతిగృహము, బందరు.

గుంటూరు—యస్. పి. రామ్మయ్యగారు, కన్యవిద్యార్థి వసతి, గుంటూరు.

మదరాసు—చింతరసేని శివరామయ్యగారు బి. ఎ. లాకాలేజి మద్రాసు, గింజాపల్లి శ్రీహరిరావుగారు బి. ఎ. మాంబళము, నాడల్ల వెంకటకృష్ణయ్యగారు బి. ఎ. మాంబళము, కాకరాల సత్యనారాయణగారు బి. ఎ. మాంబళము.

కలకత్తా—కానరాసు నూర్యనారాయణగారు బి. ఏ.

చిత్తూరు—పలుమూరి వెంకటసుందరశర్మగారు.

ట్రీవార్డము—చంద్ర విద్యాసాగరయ్యగారు, లాకాలేజి, ట్రీవార్డము.

మిగతా పట్టణములందుండు విద్యార్థులు శ్రీ ఆరెకపూడి రామనాథం చౌదరిగారు బి. ఏ., గండికోటవిలాసము, నందవం కోట్ల, వజ్రాతకాడు, కాంటూనుమెంటు, ట్రీవార్డమునకు పంప ప్రార్థన. వివిధబీరోల సహాయముకొరు విద్యార్థిగారగు శ్రీ ఆరెకపూడి రామనాథం చౌదరిగారికి రుసుముతో సహా పంపించవచ్చును. వివిధబీరోలు యింకను పూర్తిగాసానింపబడకపోయినను అన్ని విషయముల విద్యార్థులకు సలహాలిచ్చుటకు యేర్పాటులు గానింపబడినవి. సోదరవిద్యార్థులెల్లరు సంఘవిషయమున యెక్కువ శ్రద్ధబూని పాడుబడ ప్రార్థించెద.

జం. సాంబయ్య.

రాజమహేంద్రవర శ్రీనమాజము

ఈ వైసమాజము యాజమాన్యముతరపుక గత నెల 24 వ తేదీ శనివారం గి శ్రీకృష్ణాసినిహామలలో మిస్ ఆమిరడీక్ గారి సతీమణి యాజమాన్యముక్రింద పురస్త్రిసభ మిక్కిలి జయ ప్రదముగా జరుపబడినది. అందు 1928 ఫిబ్రవరినెలలో డిల్లీయందు జరుగబోవు అఖిలభారత శ్రీవిద్యార్థసభకు సంబంధించిన గోదావరిజిల్లా శ్రీనివాసభక్త ము యు ప్రయత్నములను గూర్చి చర్చించడమైనది. జిల్లాసభ ఆక్టోబరునెల రెండవవారమునందు రాజమహేంద్రవరమున జరుగుటకుగాను నిశ్చయించిరి. ఆ పదు నైదుగురు సభ్యులతో కూడిన ఒక కార్యనిర్వాహక సభ నేర్పడినది. శ్రీ విద్యుతగూర్చి శ్రీమతి భాష్యగమ్మగారు శ్రీమతి ఇంద్రాణి బాలయ్యగారిద్వారాగూర్చి శ్రీమతి పార్వతిబాయిగారు ఉపయోగించిరి. సభకు మువారు 200 మంది శ్రీనివాసభక్తి. పెక్కు సుహృదులేను శ్రీనివాస విచ్చేసి మిక్కిలి జయప్రదముగా కొనసాగించిరి. (ఒకవిశేషి)

మాన సాల్వాసిని మాత్రలు

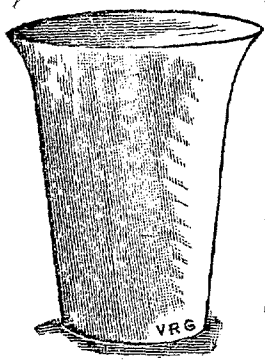
30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అణాలు)

వెలకులభక్తు! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) సుగుణభక్తు! కరీరములో ఉష్ణాధికక్యముచే కలిగడి పెత్తనకాక మాత్రలు దివ్యావృత్తము. అక్షిణము, అరుచి, అపులింకలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, తిరుస్సు, వేర్లు, అగులు మొదలగువానియందు గలిగడి నొప్పులను బోగొట్టి దోహదమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమోక్షము ఇందు అనేక పీడలులు చేరినవి. అనుభవముగ బోవధ మగుటచేతను వరమహానక్షత్రము యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరు నామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.



మీరు తప్పక గమనించవలసిన ముఖ్యవిషయ మేమన?

మా దుకాణమందు లావాదేవీ చేసినవారిలో నూటికి నూరుగూరు సంతృప్తి చెంది రనుటయే.

బంగారు వెండి నగలయందు ఏ రకములో ఏకాలతయందు కావలసినను సిద్ధముగా నున్నవి. సనరం బంగారుకు నీమ వెండికి పూచీ నివ్వబడును. అక్కరలేనివి వాఫసు తీసుకొనబడును. ఒక బేరముచేసిన అన్నియు విశద మగును.

తంలివిలాసము: } ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, } టెలిఫోన్ నెం 2802
"ఉమ్మడియార్" } (1842-5) నగల వర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927-వ నా అక్టోబరు నెల 3 తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దని-చూలు కా 1-3	ర 126 మొదలు	133 వరకు
బియ్యము బస్తాలు		
గునుమ తెనాలిని ,, క 42 కలది	ర 14 00	15 00
నెల్లూరిని ,, డిటో	,, 15 80	16 00
పీల్చి ,, డిటో	,, 16 40	17 00
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-3	,, 11 80	12 00
నవ్వులు ,,	,, 22 00	25 00

2. ధాన్యమువస్త్రములు.

కందులు బస్తా 1-3 ర 205	,, 16 00	17 00
సెనగలు ,, డిటో	,, 18 12 0	14 40
తెనలు ,, డిటో	,, 14 80	17 00
మినములు ,, డిటో	,, 17 00	19 00
తలములు ,, ర 195	,, 15 00	15 80

3. నూనెవస్త్రములు.

నవ్వునూనె కా 1-3	,, 150 00	152 00
నెయ్యి మ 1-3	,, 14 00	24 00
కొండాపురం నెనగవస్త్రము కా 1-3	,, 52 00	54 00
ఇతరవస్త్రము ,,	,, 48 00	50 00
నెనగనూనె కా 1-3 ర 114 మొదలు నూనె	112 00	
అనుదము కా 1-3	109 00	110 00

4. చిల్లరవస్త్రములు.

చాయనకుపు కా 1-3	73 00	74 00
కూరకకుపు ,,	44 00	
మిరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1-3	105 00	130
గుంటూరుపాయకటు సీలిమండు ములుగు 1-3	ర 40,45	
కాళహస్తీపాయకటు ,,	,, 50,55	
దెల్లము కా 1-3	ర 40 00	50 00
అస్కానకెర బస్తా 1-3	,, 28 14 0	29 2 0
చింతపండు కా 1-3	,, 21 00	49 00

5. ఇనుము.

కట్టారం కా 1-3	,, 29 00	30 00
చదరం ,,	,, 24 00	29 00
రవ్వండు ,,	,, 24 00	32 00

6. నూలు.

నం 20 బెన్ని సింహా	యాటి	,, 8 10
నం 6 బెన్ని కట్టాలి		,, 5 20
నం ,, లాకి		,, 6 20
నం 60 ,, కారం బెన్ని		,, 10 80
నం 20 క్ష కాపురతి		,, 7 60
నం 40 కామ్యురు 10 పా		,, 10 18 0
నం 44 సాంబో		,, 5 80
నం 4 బెన్ని మసీదు		,, 4 00

7. కూడి.

జోండాపెట్టు బారసు 1-3	ర 400 00	
కల్పాదుకూడి ,,	,, 145 00	

8. లోహములు.

నండి 100 కులంకిక	,, 59 0 0	59 4 0
బంగారు, కులము 1-3	,, 21 0 0	21 2 0
సవరము 1-3		18 7 8
ఇత్తడి కా 1-3	,, 234 0 0	238 0 0
కాగి కా 1-3	,, 246 0 0	248 0 0

కాంగ్రెసు సంఘముల పునరుద్ధరణ

బెంగాలు నాయకుల యత్నములు

కలకత్తా, అక్టో 1- సత్యేంద్ర చంద్ర మిత్రగారు భారత కాపన పభవంబి తిరిగి వచ్చిరి. బెంగాలులోని కాంగ్రెసు పునరుద్ధరించుటకు బాతీయ కార్యక్రమము బాహుముగ నెరవేర్చి డి సజీవసంఘములుగ జేయ సంకల్పించుకొనిరి. వీరు గుబాస చంద్రబోసుగారితో గలసి పంగరాష్ట్రమునందు సంచారము జేసి దేశబంధుదాసుగారు నూచించిన పద్ధతిని బాతీయ కార్యక్రమము నెరవేర్చ ప్రజాభిప్రాయము ను పురి గొల్పుటకు ప్రచారము జేయుదురు. ముందుగ ప్రచారమును శ్రద్ధతో ప్రారంభించినవో బెంగాలు కాంగ్రెసులోని తగవులు అంతరించునని మిత్రగారు అభిప్రాయము చెబుచున్నార.

కాంగ్రెసు విధానమును మదరాసు కాంగ్రెసులో మాట్లాడుట సూక్ష్మ మిత్రగారు ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుత కార్యక్రమమునందు యింకను పటుత్వము తగ్గించుటకు పంగరాష్ట్ర మంగీకరింపదని జెప్పిరి. (ప్రీతెను.)

శ్రీ కస్తూరి దేవి విద్యాలయము

పై విద్యాలయ సహాయార్థము 6-9-27 తేదీ నెల్లూరు నేనాసంఘము వారు పురమండీరమున సామితినిబాటకమున ప్రదర్శించిరి. వసూలైన మొత్తం రు. 1478-0-0 ఖర్చులు రు. 533-12-8 నికరాదాయము 939-8-4

అక్టోబరు నెల 8-10-27 తేదీ శనివారము రాత్రి 9-30 ఘంటలకు నెల్లూరు బోషహంబలో శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయ సహాయార్థమే తెనాలి నాట్యసభ ఎమెమ్యూరస్వరూప వహామ హోపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ, వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిలవారి ప్రతాపద్రుమ నాటకమును ప్రదర్శించుట గాన అభిమానతెల్లరు విచ్చేసి మా విద్యాలయమునకు సాయబడ ప్రార్థితులు. ఇందిరి పాత్రలు

ప్రతాపము } శ్రీయుత పెద్దిబొట్ల వలవతి రావుగారు, పేరిగాడు } బి. పి., బి. యల్., యుగంధరుడు } అభినవయుగంధర్ శ్రీయుత జి. వి. గుప్తా రావుగారు యల్. యం., అండ్ యన్.

విద్యానాధుడు } శ్రీయుత అబ్బూరి లక్ష్మీనారాయణగారు

జనార్దనుడు } శ్రీయుత పిల్లలమట్టి సుందరరామయ్యగారు.

చెక్కుముకి కాస్త్రీ } శ్రీయుత దెందుకూరి గుబ్బాకాస్త్రీగారు.

గుల్లూను } శ్రీయుత శిరీపురపు కోటిలింగమ్మగారు.

ఖుస్రూఖాను } మాస్టర్ అంజి.

ఎల్లి:—“మాస్టర్” సి.నా.

పొణకా కనకమ్మ, పొణకా పట్టాభిరామరెడ్డి, (సంయుక్త కార్యదర్శి)

ఒరిస్సా విద్యార్థులసభ

బరంపురం అక్టోబరు 1:—ఒరిస్సావిద్యార్థుల 12 వనా రికసహవేళము సేదబరంపురంలో (గంజాం) ప్రారంభమగును. ఆధ్యక్షులగు ప్రబోతిబాగారు సేదబరంపురంలో మొయిలలో వచ్చిరి. ఒరిస్సానుండి చాలమంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

బొంబాయి సెప్టెంబరు 30:—బీదసాదలు స్వచ్ఛమైన దేవులందు పాదుగానుండుటకుగాను తీర్మానించుటకు కార్వా రేవనువారు తీర్మానమును కమిటీ కంపి కాపనమునందు తగు మార్పులుచేయుటకు నూచింపమని కోరిరి. (అ. ప్రె.)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(8-10-27)

సీమజవులి దినుసులు
ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. పా
కారికములు—22 X 22 మంగిచమాక్కు (బి) 9-4-0
,, సరాసరికము 8-4-0
కారికములు—22 X 22 “మోటారు నెక్స్” (బి) రు
,, సరాసరికము (20 X 20) రు
కారికములు—22 X 22 వేరుకములు (బి) రు 8-14-0
,, సరాసరికములు రు 8-0-0
తెలుపుములు—1703 (నెట్) రు 12-12. గ్లాస్ 9000 (నెట్) రు 18-10-0; 1702 రు 10-10-0 ఎల్. ఎల్ 78, రు 8-12-0 88/888 రు 18-8-0, జి. జి. 78 రు 8-8; 7668 రు 8-6, 78078 రు 8-6; జి 78 రు 7-4-0.
తెలుపు వర్టింగ్స్—H. K. 62 రు 17-0-0; C. 40000 రు 22-4; బి. బి. బి. రు 15-12-0.
బ్రిడ్జ్ స్ప 100,000—గజము 1-3 రు 0-9-6;
నూలు

40 సెంటరు పీసు (రీ పా కట్టులు)—ట్రాక్ రు 5-10-6 చలువ (కొంగ) రు 7-0-0; చలువ (ఎనిబెక్స్) రు 6-9-0; చలువ (నాగకన్యక) 6-12-0 చలువ (గుప్తి) రు 7-0-0 చలువ (గడ్డకెండా) రు 6-10-0 పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-4; పడవ (ఎర్ర) రు 7-12; నూలువ్యాపారి రు 7-8-0;

40 జపాక్ (పడిపానులకట్టు) నక్కురము రు 11-5-0. 60 పీసు (రీ పానులకట్టులు)—అడకతెర రు 15-4, నామలి రు 15-8; “డంబుల్ స్ప” (ఎర్ర) 15-4-0 రాట్టుము (ఎర్ర) రు 18-8; కలకము (ఎర్ర) రు రుదుకారము రు 8-13-6 ఎద్దు గడియారము రు 8-11-0; పెకసిల్ రు 8-11-0.

ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్ మేన్) రు 235 రాగిరేకు రు 243.

సీమెంట్ పీపా ధరలు:

గిల్ గ పీపా (“చెయ్యి”) రు 11-8, జర్మన్ “బిడి” రు 9-11-0.

చక్కెరమూటయొక్క ధర:

జావా “బిడి” రు 28-13-0, అక్టోబరు నవంబరు రు 29-2-0 డిసెంబరు 29-2-0

వేరుసెనగ నూనె

“ఇంగ్లీషు బారవధరలు”—గానుగ రు 113. (సెన్ రు 114

అముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 103. రు 109. పదునువేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు

అవుతోలు (7 1/2 టు 8) “అవ్ కలెక్టర్” రు 1-1-0; 1-1-6
,, (8 1/2 టు 9) ,, రు 1-0-8 టు 1-1-0
,, (తేలిక) ,, రు 1-2-8 టు 1-3-7
,, (8 1/2 టు 9) బెంకుకాయ రు 1-1-3 టు 1-1-8
,, (7 టు 7 1/2) ,, రు 1-2-0 టు 1-2-7
,, (తేలిక) ,, రు 1-3-6 టు 1-4-0
,, (8 టు 8 1/2) బెజవాడ్సు రు 1-1-8 టు 1-1-9
,, (8 1/2 టు 9) ,, రు 1-2-0 టు 1-2-9
,, (7 1/2 టు 8) విజయనగరము రు 1-1-9 టు 1-2-6
,, (8 1/2 టు 9) ,, రు 1-2-6 టు 1-3-0
,, (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 1-2-0 టు 1-2-3
గజతోలు రు 0-11-0 టు 0-11-6
గజమాడతోలు రు 0-14-9 టు 0-15-9
అవుమాడతోలు రు 1-13-0 టు 1-15-8
పదునువేసిన మేకడి రు 2-7-0 టు 2-13-0
పదునువేసిన గొర్రె రు 2-7-0 టు 2-15-0

తక్కువధర !

మేలైన బనీనులు !!

సేలం బనీనులు

మా కంపెనీలో నవీకరించిన అనేక రకముల బనీనులు తయారు చేయుచున్నాము. మాపునకు అందముగాను, చాలకాలము కరకడు యొందును. ఒకసారి తీసిచూచిన దీనినిజము మీకే తెలియును.

నేషనల్ హాజైరి ఫ్యాక్టరీ శేవ్యాపేట, నేలము.

4097

వజ్రట్టు:—టి. ఎన్. సంపత్తుచెట్టియార్, 102, గిడ్డింగిపేటి, మద్రాసు.

MR. KAKI RAMA MURTHI GARU SUBBA RAO

Sole Agents for Andhra Districts Rajahmundry.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మాలికం యొక్క 35000 సంస్కృత శబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలిగ్రాఫిక్ లైండు వెల రూ. 8-4-0 ల.

తన ప్రదీపిక

ఇందు ప్రముఖ నిఘంటువులు కుడిచేతి భాషములు చేయు యానాని అయ్యున్నవిధానములుగలవు. రూ. 1-2 రూ. 500 కిక్కురుగల భాషములు కూడ గలవు. క్యాలిగ్రాఫిక్ లైండు వెల రూ. 2-0-0

2454-1922

రా. డి. పో. క. రు. లు, రాయవరము. గోదావరి.

వీటియొక్క నుగుణములను గుఱించి యిదివరకే అందరికిని బాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియున్నది

అట్లు తెలియని వారు ఆలసింపక తక్షణమే

మా లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను

Read తెలుగు, ఒకదఫా చదివిన మీరు విక్రీతి కృత్రిమంబున మా నిశ్చితాభిప్రాయము. ప్రతిదినము అడుగడచే Trade Mark మాకు విద్యుదున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రబల నిదర్శనము.



ఇది మేలైన కస్తూరి, కంకుమపువ్వు, అశ్మశుష్కమైన పీచుకుల మొదలగునవి చేర్చి, శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినది. శాంతి, అమలమిశ్రణం గాని, విడిగా వాని ఉపయోగించవచ్చును. వలవిధ, జ్వరములు, దగ్గులు, శీతలము లున్నప్పుడు, పేగు, కడుపుజ్వరము, కడుపునొప్పి, కిలల నడికము, ప్రక్కల శోషము, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము ముహూనత మొదలగువాటికి వైద్యాయుధములై పనిచేయును. స్త్రీలు, పసిపిల్లలు మనలినాగు మొదలగువారికి ఉపయోగపడును. 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 0-4-0 పాక్షిభుక్తు 0-4-0 6 జి. పాక్షిభుక్తు లో సహజ రూ. 1-3-0, 12 కి రూ. 2-13-0, 25 కి రూ. 3-8-0.

భిషక్ రత్న పాశ్యపు వెంకటాచల వండితులు, ప్రొ. ప్రై. లరు.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

ESTD 1910
Dr. I. M. Mallick's (M.A., M.D., B.L.)
ICMIC COOKER
OVER 3 LACS ALREADY IN USE. WRITE FOR CATALOGUES.
ICMIC COOKER GR 29, College Street, CALCUTTA.

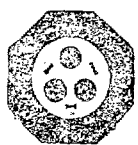
ది. నార్తయిండియన్ జూలరీ మాన్యు ఫాక్చరింగ్ కో, బెజవాడ

సవరను బంగారుకు, నీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము

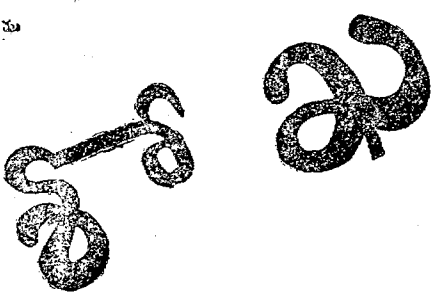
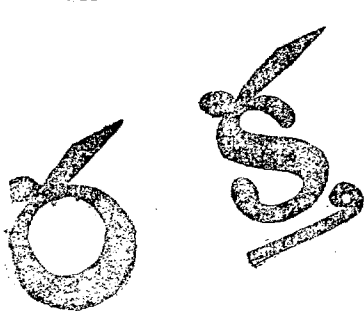
మానగ అన్నివిధములయిన బంగారు, వెండినగలు, వెండి మరచెంబులు, గిన్నెలు ఇగయిరాలు యెల్లప్పుడు విక్రయ మునకు స్థానములో యుండును. పచ్చలు, కెంపులు, నీలములు, పుష్పరాగములు అసలుబాటిలోను యిసుకలోను విక్రయమునకు దొరకును. విశ్వ ప్రాంతములకు పుష్కలమైన ఆపరాధులు, గాజులదిమ్మల పగయిరాలు అన్నివని సామానులు సరఫరయ్యి ధరలకు విక్రయించబడును. ఒకసారి మాతో వ్యాపారము చేసిన మానమృతము మీకే తెలియును.

3962

ప్రొ. ప్రయిటరు, గుంటముక్కల రామమూర్తి, బెజవాడ.



బలహీనము, వరముల బలహీనము



1223

మొదలగు వాటి.

Deschiens' syrup

పిర్రును ఉపయోగించును.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, విద్యుత్తగిరియు, 30,000 వైద్యులు నిర్ధారించియున్నాను. డెస్చియన్, పాప అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

Printed and Published by K. Nagewara Rao Editor, Andhrapatrika Power Press 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.



BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPO.

BOMBAY & MADRAS.

ఉచితము

కల్పా శాస్త్రవిజ్ఞాన వివేచముల సమకాక్ష్యుని. "గంధర్వ" మాసపత్రిక చందాపథిలేదు. తరుణము చాటకముందే మీ అడ్రసును పంపండి:—

గంధర్వమహల్-విజయనగరం.

కాశాశ్మశ్మ

కా మా మృతము 1676

ఈయాషధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్ర పుచ్చు కొనిన ఎంత నిస్సాగమైన శుక్లమైన వెంటనే సంతారణా ఖ్యము నీయగలదు. 5 దినములలో మూత్రములో గలసిగ్గా, ముందు వెనుకలగాని, సిగ్గలోగాని పోయెడి శుక్లమును దృఢముగా నిలిపివేయును. ముగ్ధుల పుంసములు, నరముల బలము తగ్గినవారు ఈమందునే వైకి పూతగాగూడ సుపయోగించిన విక్రీతి కృత్రిమములు కాగలరు. మియు తరములు రహస్యముగా భిక్షుము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంతములుగాగలవు. 20 మాత్రలసిపా రు 2-0-0. అడ్రసు:— అమృతాశ్రమము నెం. 1. ఏలూరు ప. గోదావరిజిల్లా



గోక్షీరవర్ధని 3964

హస్తముల పేట్టులు యెల్లప్పుడు పూగలయినాక తినండి మీరుమీ శరీరములోనున్న దుర్బలత్వమున పోగొట్టుకుని దేల ఆరోగ్యముగా నుండుకొనక? మీకు ఆరోగ్యమును, ఆత్మధికమయిన మంచిపాఠాన్ని కావలసినదల చేజే గోక్షీరవర్ధని ఉచ్చాను కొని మీఅవునవనిసింపించి దానికత్వధికంగా వృద్ధిఅయిన పాలు మీరుత్రాగినవో త్వరలో మీశరీరమున ఆరోగ్యవృద్ధితి తెచ్చుకొందురు. నెలకు పరిపడు 2 పానుల ఉచ్చా 1 కి రు 2 లు. వి.పి. చార్జి నేరు. గిజిపర్డు ప్రైడ్మూర్కు 2680 రు. మయవారు G.M.&Co. MOUNT RD. P.B No. 314, MADRAS.



గోక్షీర బండ్:—నీర్లు పోయిన శిశువును గట్టికరచు అలలోక ప్రదితి కెందినది. స్వప్న నుండుగాని మాత్రములో కాని పిర్వము స్వీకరణముచేయు యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ఉపరితనమును, పుష్కలపకత్వమును తొలగించి యోవన మొనగలగును. ఎంతబలహీనుని కయినను వెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంతోషభావము అనుభవించునట్లు చేసి సంతాన పంతులుగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు నీ 1-3 2-0-0. వి. పి. చార్జి నేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం

1159-1127 3, చైరామిశం పేటి, మదరాసు.